

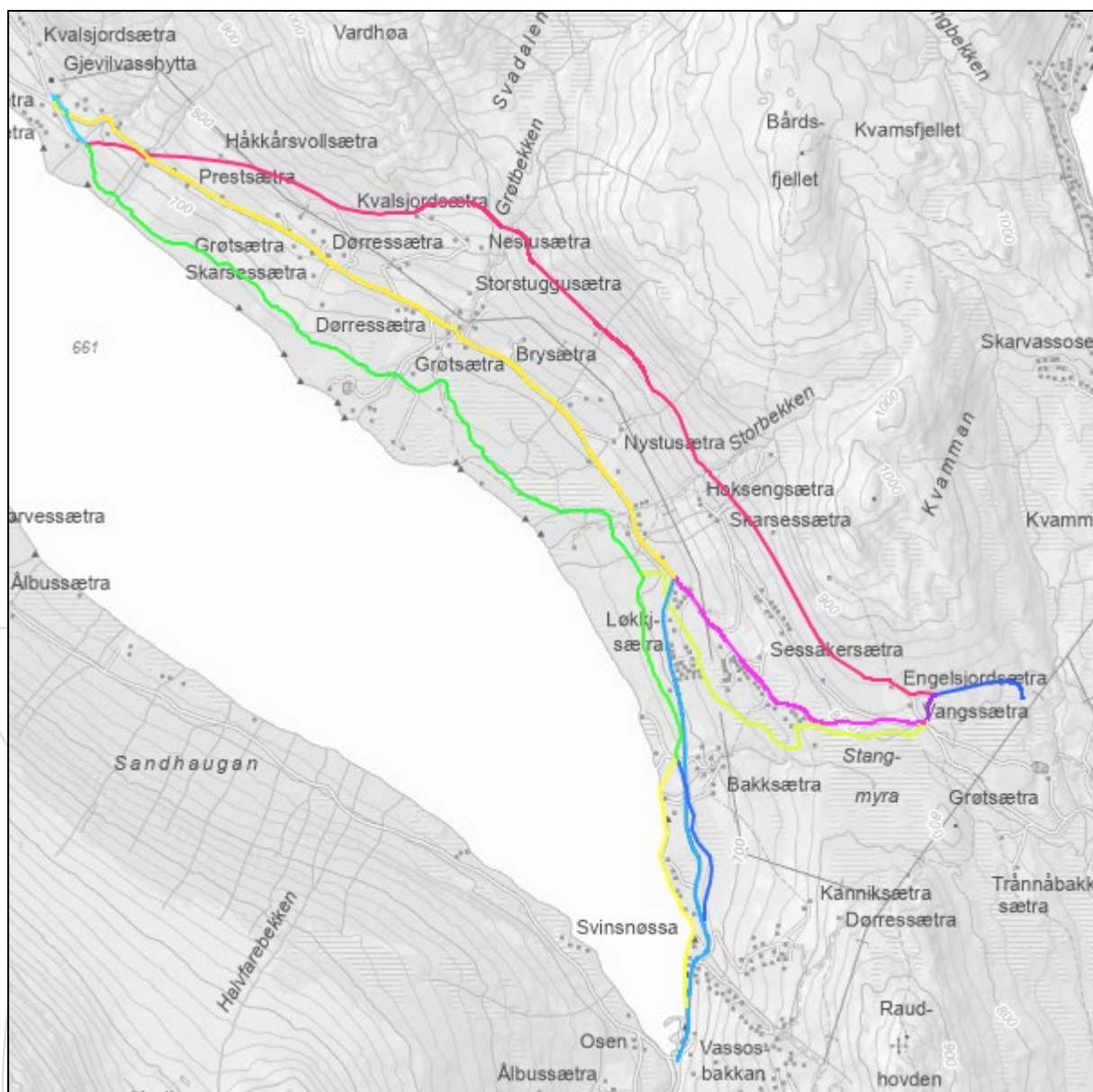
plankontoret

OPPDAL KOMMUNE

Konsekvensutredning detaljreguleringsplan Skiløyper Gjevilvassdalen

PlanId:

Plankontoret kommunalt oppgavefellesskap,
29.04.2025.

Oppdragsnavn: Konsekvensutredning for detaljreguleringsplan skiløyper i Gjevilvassdalen

PlanID: 5021 202.....

Oppdragsgiver: Oppdal kommune

Dato:	29.04.2025
Konsekvensutredning utarbeidet av:	Plankontoret kommunalt oppgavefellesskap v/ Ragnhild Grefstad
Kontrollert av:	Plankontoret kommunalt oppgavefellesskap v/Berit Sæteren og Audhild Bjerke

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder
001		

Innhold

Sammendrag	5
1 Bakgrunn og rammer.....	8
1.1 Krav til konsekvensutredning av skiløyper i Gjevilvassdalen	8
1.2 Rammer og forutsetninger	8
1.3 Hva skal utredes?	10
2 Metode	15
2.1 Føring for vurdering av miljø- og klimaforholdene	15
2.2 Naturmangfold.....	16
2.3 Kulturminner og kulturmiljø	18
2.4 Friluftsliv og folkehelse	19
2.5 Landskap	19
2.6 Landbruksressurser.....	19
2.7 Sikkerhet ved naturpåkjenninger.....	20
2.8 Samisk natur- og kulturgrunnlag.....	20
2.9 Forurensning	20
2.10 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere.....	21
2.11 Anleggsbehov.....	22
2.12 Forholdet til forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark etc.	22
3 Utredning av parkeringsplass	23
3.1 Naturmangfold.....	23
3.2 Kulturminner og kulturmiljø	24
3.3 Friluftsliv og folkehelse	24
3.4 Landskap	24
3.5 Landbruksressurser.....	24
3.6 Sikkerhet ved naturpåkjenninger.....	24
3.7 Samisk natur- og kulturgrunnlag.....	24
3.8 Forurensning	25
3.9 Konsekvens for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen	25
4 Utredning for hvert alternativ	25
4.1 Nullalternativet	25
4.2 Alternativ 1, Øvre terrengløype.....	29
TRASÉ NR. 1	30
TRASÉ NR. 7	39

TRASÉ NR. 1356	48
4.3 Alternativ 2, øvre vegløype	57
TRASÉ NR. 8	57
TRASÉ NR. 45	61
4.4 Alternativ 3, nest øverste terrengløype	68
TRASÉ NR. 3	68
TRASÉ NR. 356	74
4.5 Alternativ 4, nedre vegløype	83
TRASÉ NR.4	83
4.6 Alternativ 5, nest nederste terrengløype	89
TRASÉ NR. 5	89
TRASÉ NR. 56	93
Alternativ 6, nedre terrengløype	100
TRASÉ NR. 6	100
5 Sammenstilling av alle tema	107
5.1 Verdier innenfor de ulike løypealternativene	107
5.2 Påvirkning innenfor de ulike løypealternativene	110
5.3 Konsekvens innenfor de ulike løypealternativene	116

SAMMENDRAG

	Alternativer						
Vurderinger av konsekvens	0-alt	Alt 1 Øvre terreng	Alt 2 Øvre veg	Alt 3 Nest øv. terreng	Alt 4 Nedre veg	Alt 5 Nest ned. terreng	Alt 6 Nederste terreng
Naturmangfold							
	4	5	1	3	1	3	2
Friluftsliv							
	4	3	2	3	1	3	3
Kulturminner							
	1	2	1	2	1	2	2
Landskap							
	1	5	1	2	1	3	4
Landbruk							
	2	5	1	4	1	3	3
Naturfare							
	1	2	1	2	1	2	4
Grunnforurensning							
	1	1	1	1	1	1	1
Klimagassutslipp							
	1	3	1	3	1	2	2
Reindrift							
	5	6	2	5	1	4	3
Næringsliv/fritidsinnbyggere							
	6	3	2	6	1	5	4
Anleggsbehov							
	1	5	1	4	1	3	2
Samlet konsekvens	3	4	1	4	1	3	3
Rangering	3	5	2	4	1	4	6
Begrunnelse for rangering	a	b	c	d	e	f	g

Tabellen over viser vurdering av konsekvens for alle utredningstemaer for de ulike løypealternativene. Den viser også samlet konsekvens og rangering blant alternativene.

Fargekodene i tabellen angir følgende:

Stor positiv konsekvens	
Noe positiv konsekvens	
Ubetydelig konsekvens	
Noe negativ konsekvens	
Middels negativ konsekvens	
Stor konsekvens	
Svært stor konsekvens	

Tabellen over tar utgangspunktet i mål for sammenstilling av konsekvens i [Miljødirektoratets veileder, M-1941 Konsekvensutredning av klima og miljø i kap. 11](#). Utredningstemaene i rød skrift kommer i tillegg, da de ikke dekkes av denne veilederen. For reindrift, landbruk og naturfare er [Statens vegvesens veileder, V712 Konsekvensanalyser](#) brukt som grunnlag for å sette konsekvens. For tema Næringsliv og fritidsinnbyggere er tabell 5.11 i Vista-Analyse rapport 2024/08 brukt som utgangspunkt for å sette konsekvens. For tema anleggsbehov er det brukt Norplan AS sin rapport (Kartlegging av anleggstiltak, 24.10.2024, revidert 12.02.2025), og vurdert ut fra hvilke løypealternativ som har størst anleggsbehov for å sette konsekvens.

Tallene på rangering og vurdering av konsekvens er angitt fra 1 til 6, der 1 er det alternativet med minst negativ konsekvens og 6 er det alternativet med størst negativ konsekvens. Under hvert deltema forekommer det at flere traséer har samme rangering, da konsekvensene er sidestilt for det aktuelle temaet for flere enn én trasé.

Begrunnelse for rangering:

a) O-alternativet:

Nullalternativet er situasjonen i dag uten skiløype i offentlig regi, og der vegen brøytes for næringsformål eller bestillinger fra hyttene til brøytelaget.

Nullalternativet er rangert som nr. 3 i samlet negativ konsekvens. Det innebærer periodevis oppkjøring av skiløyper og brøyting av veg, noe som skaper uforutsigbarhet og kan være belastende for dyre- og fuglelivet. Som alternativene 1, 3, 5 og 6 gir det to typer forstyrrelser, oppkjøring av skiløyper og vegbrøyting. For reindrifta er det også uheldig med uregelmessig og uforutsigbar oppkjøring, fordi det skaper uro for reinen. Dyrene kan lettere tilpasse seg regelmessig ferdsel langs faste traséer enn ferdsel som varierer i både lokasjon og omfang.

Nullalternativet skiller seg positivt ut ved at det ikke krever terrenginngrep. Påvirkningen er mer usikker siden traséen varierer og ikke kjøres opp fast gjennom vinteren.

b) Alternativ 1, øvre terrengløype

Dette løypealternativet er det som trenger mest tilrettelegging i terrenget for å kunne prepareres ved lite snø. Norplan beregnet en kostnad på 10 751 909 kroner for opparbeidelse av løypa, som også vil påvirke en stor andel sårbare/true naturtyper og landbruksareal. Derfor får den øvre terrengløypa samlet sett store negative konsekvenser.

For reindrifta er dette det mest uheldige traséalternativet. Sitat fra møtereferat konsultasjon: «*Det er uheldig om vegen brøytes for allmenn ferdsel og det etableres skiløyper høyt i terrenget. Da vil folk kunne bruke store arealer innover i beiteområdene*». Det er mest ønskelig å konsentrere ferdsel lengst ned i dalen og ikke åpne for tiltak som medføre økt ferdsel inn i kalvingsområdene.

c og e) Alternativ 2 og 4, øvre og nedre vegløype

Alternativene er rangert som de to beste løypealternativene. De krever ikke inngrep i terrenget. Vurderingene av påvirkningen er avhengig av om løypene kjøres opp regelmessig, da dette bidrar til økt forutsigbarhet for dyre- og fuglelivet i nærområdet. Regelmessig oppkjøring innebærer mindre

belastning enn sporadisk og uforutsigbar aktivitet. Reindrifta anser også skiløype og kanalisering av ferdsel på veg som det beste alternativet. Biltrafikk mot Gravbekken/Gjevilvasshytta, vil kunne medføre økt ferdsel inn i sårbare beite- og kalvingsområder.

Løypealternativene ligger i områder der folk ferdes fra sommersesongen, og de beslaglegger ikke nye naturområder. Vegløypene er også best egnet som skiløyper av hensyn til fritidsinnbyggere og næringsliv, blant annet fordi de er velegnet som tidligskiløype og lavterskeltilbud med flotte landskapsopplevelser.

d) Alternativ 3, nest øverste terrengløype

Området berører flere sårbare arter og naturtyper, og verdifulle naturområder blir fragmentert. Dette påvirker også landbruket, da områder med stor naturverdi er innmarksbeite. For reindrifta er løypealternativene nedenfor vegen vesentlig bedre enn ovenfor. Men brøyta veg vil medføre økt ferdsel lenger innover fjellet, som er svært uheldig.

Dette alternativet medfører også behov for tilrettelegging for å unngå flomfare. Kostnaden for å anlegge og preparere skiløypa ved lite snø, tilsvarende en løype på veg, er beregnet av Norplan til 6 022 807 kroner.

f) Alternativ 5, nest nederste terrengløype

Tre lokaliteter med naturtyper av høy verdi blir ikke direkte delt, men påvirkes ved en viss reduksjon av verdien. For reindrifta er løypealternativene nedenfor vegen vesentlig bedre enn ovenfor. Men brøyta veg vil medføre økt ferdsel lenger innover fjellet, som er svært uheldig.

Alternativet vurderes som mindre egnet for friluftsliv, da skiløypa krever at brukere først må gå flere hundre meter langs veg før de når starten. Anleggskostnader er anslått til 1 960 203 kroner fra Bakksetra til Osen og 6 022 807 kroner for resten av traséen.

g) Alternativ 6, nederste terrengløype

Løypa er svært sårbar for usikre isforhold på vannet, med risiko for isgang og sprekker dersom vannstanden senkes tidlig i sesongen. Værforholdene er utfordrende, med lite sol og kaldt klima tidlig i vinteren, men gode solforhold på senvinteren. Anleggskostnaden for strekningen fra Bakksetra til Osen er 1 074 310 kroner, med 6 022 807 kroner for resten av løypa.

For reindrifta er løypealternativene nedenfor vegen vesentlig bedre enn ovenfor. Men brøyta veg vil medføre økt ferdsel lenger innover fjellet, som er svært uheldig.

1 BAKGRUNN OG RAMMER

1.1 Krav til konsekvensutredning av skiløyper i Gjevilvassdalen

Tidligere reguleringsplan for Gjevilvassvegene ble vedtatt i desember 2016. Planen omfatter strekningene Gjevilvassosen – Gjevilvasshytta, Gjevilvassosen – Langodden og Grøtsetra – Resskrysset. Kommunen vedtok også ekspropriasjon av rett til å anlegge skiløype på vegen.

I desember 2018 vedtok kommunestyret ekspropriasjon for å sikre skiløypa på Gjevilvassvegen. Vedtaket ble anket og fikk behandling i Sør-Trøndelag Tingrett i 2019, som ga kommunen medhold i ekspropriasjonen og fastsatte erstatningssummen til grunneierne til 87 000 kr til hver av veilagets 115 medlemmer.

Vedtaket ble igjen anket og behandlet i **Frostating Lagmannsrett, 29.10.2020**, der kommunens reguleringsplan for Gjevilvassvegene ble kjent ugyldig. Retten mente alternative traséer var for dårlig utredet. Dommen i Lagmannsretten er grunnlagt med at det er manglende konsekvensutredning av skiløypene, ettersom det er snakk om et utbyggingsformål i et område på over 15 dekar.

Utdrag av lagmannsretten om krav og innhold til en konsekvensutredning (kursiv), egen utheving i fet skrift:

- Det vises til **“dagjeldende forskrift datert 19. desember 2014”**, ikke ny KU-forskrift fra 2018.
- *“Lagmannsretten mener at tiltaket med anleggelse av skiløyper på vei er et tiltak som faller innenfor det som etter forskriften betegnes som **utbyggingsformål**. På veien gjøres det inngrep ved at det skal anlegges skiløyper. Videre er det en detaljregulering på mer enn 15 dekar. **Det stilles derfor krav til konsekvensutredning**”.*

Kommunestyret vedtok i november 2020 å ikke anke lagmannsrettens vedtak, og vurdering av «utbyggingsformål» ble dermed ikke tatt videre til Høyesterett. Dermed blir forutsetningene om konsekvensutredning som en del av reguleringsplan for skiløypene i Gjevilvassdalen stående i tråd med dommen fra Frostating Lagmannsrett.

1.2 Rammer og forutsetninger

Kommunestyret i Oppdal vedtok den 24.06.2021, i sak 21/80, å starte arbeidet på nytt med regulering av skiløyper fra Osen og Grøtsetra til Gjevilvasshytta. Det går frem av vedtaket at det skal utarbeides planprogram med begrenset konsekvensutredning. Kommunestyrets vedtak som gjelder regulering av skiløyper i Gjevilvassdalen er gjengitt her:

«Kommunestyret ber i medhold av plan og bygningsloven kap. 12 kommunedirektøren om å starte arbeidet med regulering av skiløyper fra Osen og Grøtsætra til Gjevilvasshytta. Det varsles oppstart i henhold til plan og bygningsloven § 12-8, der arbeidet tar utgangspunkt i strekningene:

- 1. Osen – Gjevilvasshytta (på vegen)*
- 2. Osen – Resskrysset (utenom vegen)*

3. Resskryset – Gjevilvasshytta (nedre trasé)
4. Grøtsætra – Gjevilvasshytta (øvre trasé)
5. Grøtsætra – Vangssætra – Resskryset (nedre trasé)
6. Grøtsætra – Resskryset (på vegen)

Det skal utarbeides og behandles planprogram med begrenset konsekvensutredning som skal fastsettes av kommunestyret i henhold til pbl § 12-9» (...)»

Planprogram

Kommunestyret vedtok den 16.03.2023, i sak 23/2023, planprogram for områdereguleringsplan skiløyper i Gjevilvassdalen. Det fremgår av planprogrammet hvilke tema og problemstillinger som skal konsekvensutredes, samt andre forutsetninger for konsekvensutredningen.

Trasébredde og – standard

Traséene skal forsøkes plassert slik at skiløypene skal kunne anlegges med så små terrenginngrep som mulig. Skiløypene skal kunne prepareres med tråkkemaskin og reguleres med minst 8 meters bredde, med utvidelser der det trengs. Løypene skal være egnet for alle aldersgrupper, også nybegynnere og personer med nedsatt funksjonsevne. Løypene skal primært kunne prepareres ved 30–40 cm snø. Men det må også utredes hvilke terrenginngrep som kreves dersom man ikke har denne forutsetningen om snømengde. Traséen må gi trygg og god framkommelighet for tråkkemaskin. Bruer og klopper må ha tilstrekkelig bredde og tåle vekten, inkludert snø.

Kombinert arealformål skiløype/kjørevei med sesongreguleringer

Konsekvensutredningen baseres på at veistrekningene reguleres til kombinert formål: skiløype og kjørevei. Skiløype gjelder fra 1. desember til 20. april, mens kjørevei gjelder resten av året.

I tillegg må det i planbestemmelsene legges til rette for fleksible ordninger slik at behovene for transport i forbindelse med tradisjonelt landbruk ivaretas. På traséer utenfor veg reguleres de kun til skiløype ikke kombinert skiløype/kjørevei

Metoder og kilder for innhenting av kunnskap

Konsekvensutredningen vil bli basert på dokumenterte kunnskaper kommunen innehar, samt kunnskap innhentet fra aktuelle fagmyndigheter.

Nullalternativet og konsekvenser av ikke å gjennomføre reguleringen

KU-forskriftens § 20 – Beskrivelse av miljøtilstanden:

«Konsekvensutredningen skal inneholde en beskrivelse av den nåværende miljøtilstanden og en oversikt over hvordan miljøet antas å utvikle seg hvis planen eller tiltaket ikke gjennomføres (nullalternativet)».

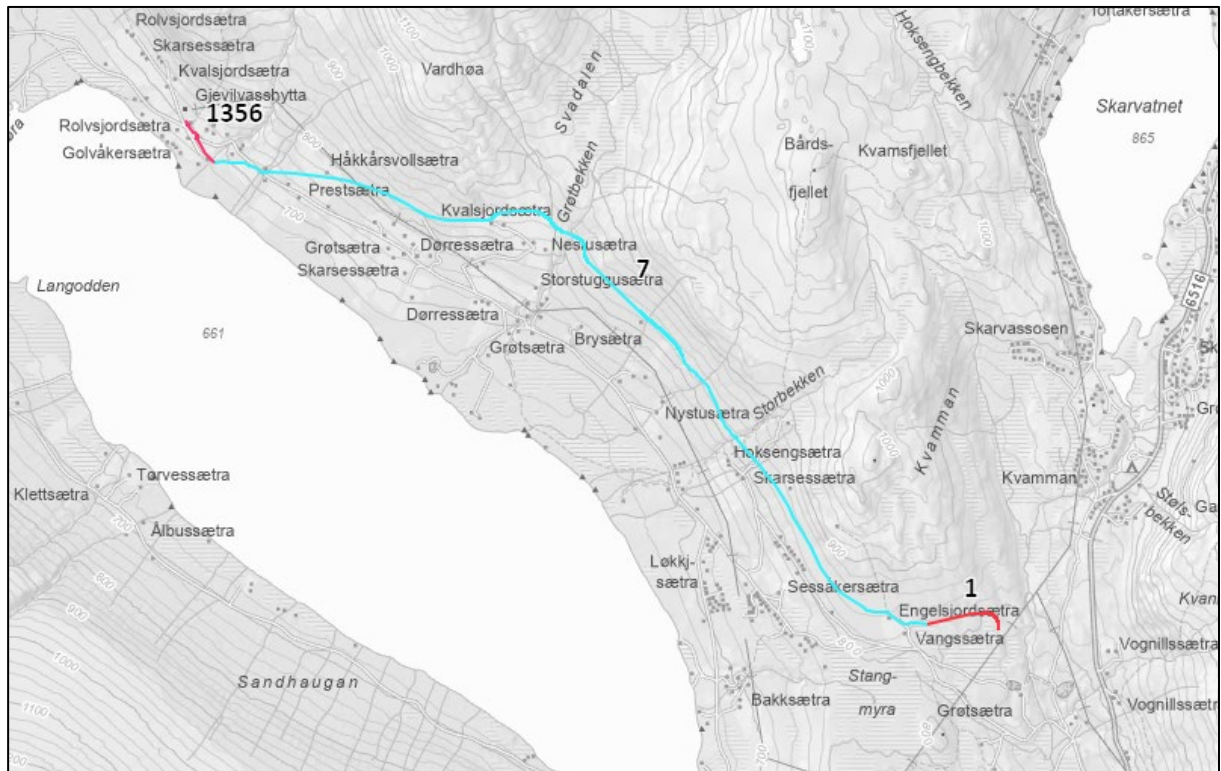
I tillegg vil også andre konsekvenser av ikke å gjennomføre regulering av skiløypetrasé bli utredet, iht. aktuelle tema og problemstillinger opplistet i neste kapittel. Nullalternativet vil være en referanse som de ulike løypealternativene, og et endelig planforslag, vurderes opp imot. Disse temaene er nærmere beskrevet i kap. 2, Metode.

1.3 Hva skal utredes?

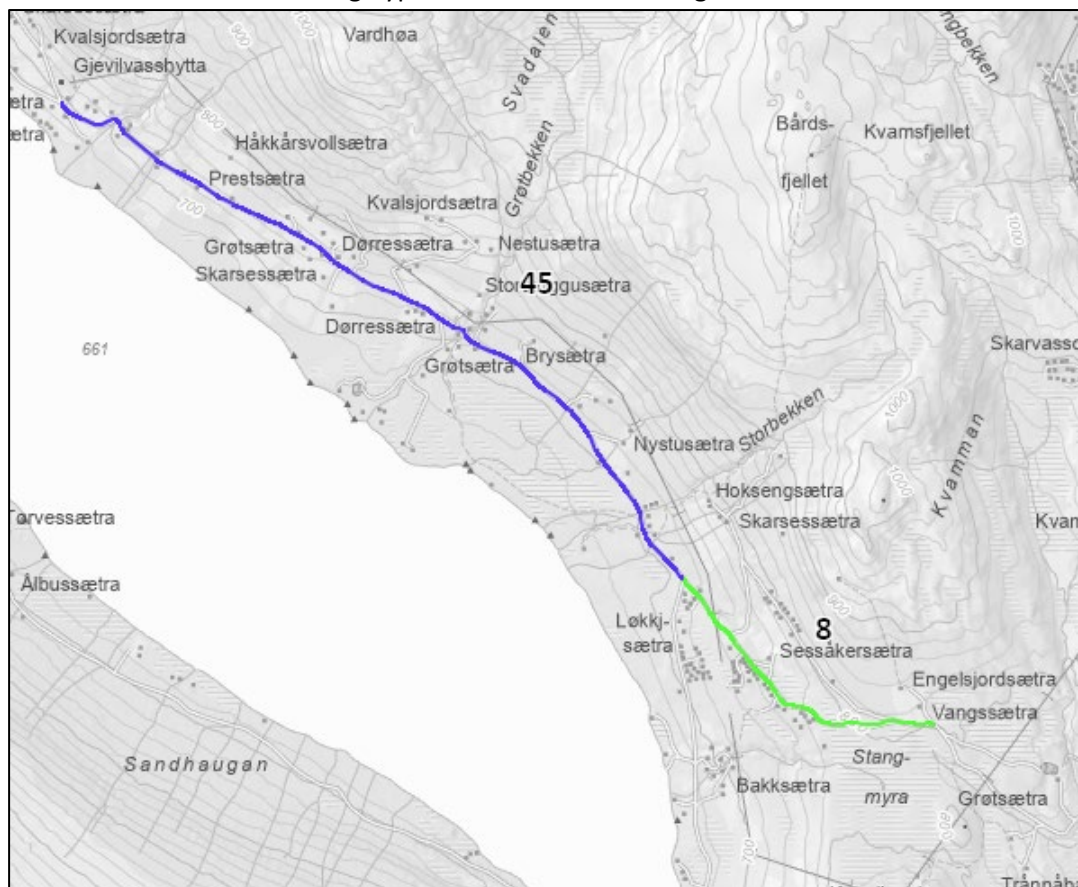
1.3.1 Skiløyper

Følgende alternative skiløyper skal utredes. Inndelingen som vises på kartutsnittene under er likt kartgrunnlaget oversendt Vista analyse og er brukt i hele konsekvensutredningen. De ulike fagutredningene har tatt utgangspunkt i ulike inndelinger av de ulike løypealternativene. For å ha felles utgangspunkt for å kunne utrede alle fagtema for hvert løypealternativ ble det gjort utredning av trasegmenter for hver løype:

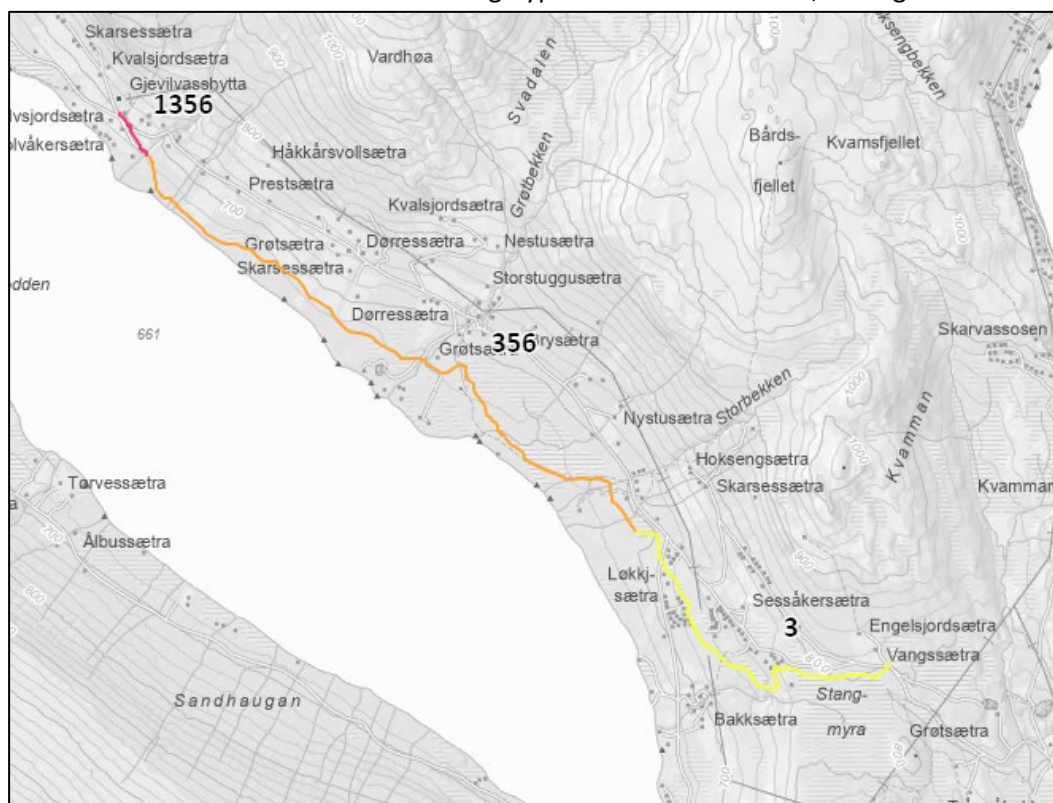
- Alternativ 1: Øvre terrengløype består av trasé nr. 1, 7 og 1356

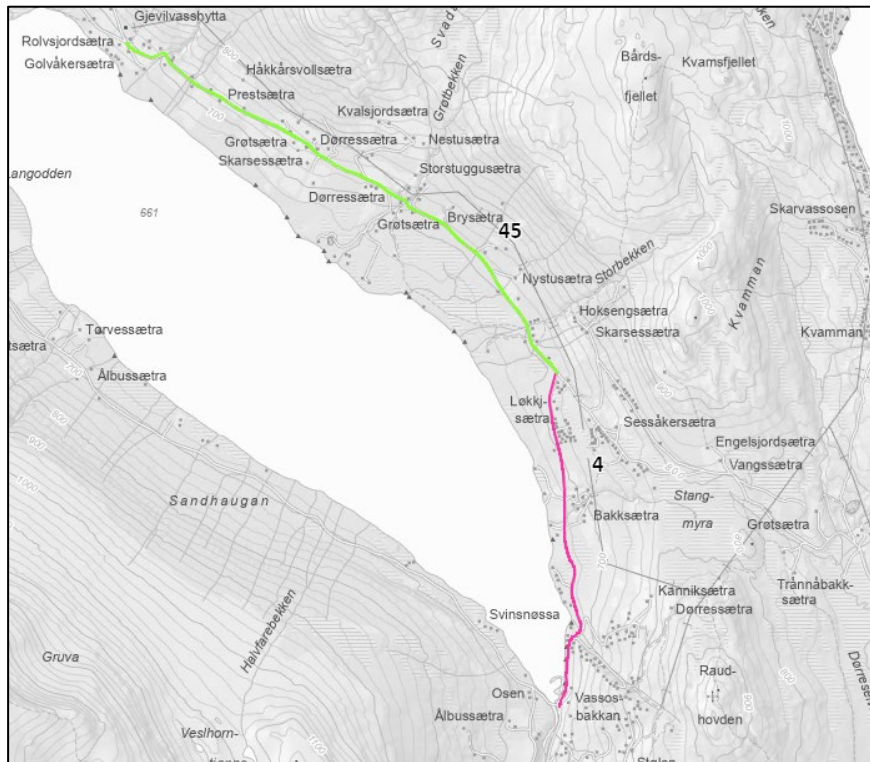
- Alternativ 2: Øvre vegløype består av trasé nr. 8 og 45

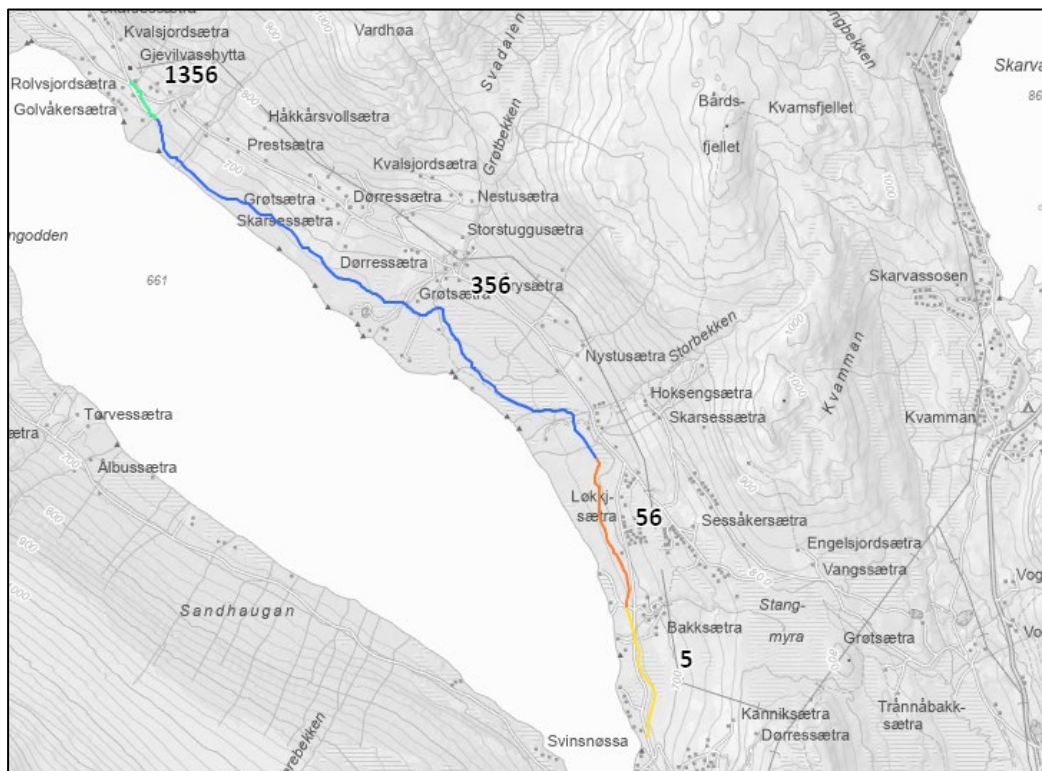
- Alternativ 3: Nest øverste terrengløype består av trasé nr. 3, 356 og 1356

- Alternativ 4: Nedre vegløype består av trasé nr. 4 og 45

- Alternativ 5: Nest nederste terrengløype består av trasé nr. 5, 56, 356 og 1356

- Alternativ 6: Nedre terrengløype består av trasé nr. 6, 56, 356 og 1356

1.3.2 Parkeringsplass

Det er regulert parkeringsplass ved Grøtsætra i reguleringsplan for Grøtsætra skianlegg (planid 1994007), men det er ikke regulert parkeringsplass ved Osen. Parkeringsplassen ved Osen skal derfor konsekvensutredes.

1.3.3 Nullalternativet

Krav til å utrede nullalternativet følger av KU-forskriften § 20:

«Konsekvensutredningen skal inneholde en beskrivelse av den nåværende miljøtilstanden og en oversikt over hvordan miljøet antas å utvikle seg hvis planen eller tiltaket ikke gjennomføres (nullalternativet).»

Jf. Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941, skal nullalternativet beskrive den sannsynlige utviklingen av området dersom planen eller tiltaket ikke blir gjennomført. Nullalternativet skal brukes som sammenlikningsgrunnlag for å vurdere hvilken

konsekvens en plan eller et tiltak vil ha.

Tidshorisont/sammenlignings år: 2035

I år 2035 er det sannsynlig at tiltakene i reguleringsplanen er gjennomført og at man ser konsekvensene av tiltakene som er gjort.

Beskrivelse av nullalternativet

Dagens miljøtilstand er utgangspunktet for vurderingen av nullalternativet. Miljøtilstanden vurderes derfor ut fra dagens situasjon der det ikke er skiløype i offentlig regi og vegen brøytes sporadisk.

Nullalternativet er beskrevet som følger i Vista rapport 2024/08, av Bøgh Holmen, R. Toftdahl, H. og Eidsmo, S.:

«Nullalternativet innebærer ingen skiløype i kommunal regi og periodevis oppkjøring av løyper i regi av Gjevilvassdalen Skiløypeforening. I dette scenariet vil vegen bli tidvis brøytet for næringsformål eller bestillinger fra hyttene til brøytelaget.»

Vedtatte planer eller andre faktorer som kan påvirke miljøtilstanden frem til sammenligningsåret

Det er en vedtatt områdereguleringsplan for Gjevilvassvegene (planid 2015016). Planen tilrettelegger for at eksisterende veger kan brukes som offentlig skiløype i vintersesongen. Vintersesongen defineres fra og med 1. desember til og med 20. april, eller fram til og med 2. påskedag når denne kommer etter 20. april. Arealformål privat veg gjelder fra og med 21. april, eller fra og med første virkedag etter påske når denne er etter 20. april, og fram til og med 30. november.

Denne reguleringsplanen ble kjent ugyldig av lagmannsretten i 2020 (kjennelse avsagt 29.10.2020 i Frostating lagmannsrett. Saksnr.: 19-187397SKJ-FROS). Jf. Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941, står det at områdeplaner ikke inkluderes i nullalternativet.

Med bakgrunn i dette er nullalternativet at vegen kan bli sporadisk brøytet, og skiløyper vil sannsynligvis bli kjørt opp, men ikke av det offentlige. Dette kan føre til at løypene kjøres opp langs ulike traséer. Viser også til kap. 1.1 Bakgrunn om skiløyper i Gjevilvassdalen.

Miljøtilstanden i området

Gjevilvassdalen er en fjord dannet ved konfluens, dvs. at ulike dalbreer møttes i området og eroderte et traufom som fyltes med vann når breen smeltet. Denne fjorden, som ikke er en saltvannsfjord, er registrert som et område for geologisk arv. Det er ikke foretatt noen verdivurdering av området ([NGU geologisk arv](#)).

Etter økologiske grunnkart ligger traséene i nordboreal sone og svakt oseanisk seksjon. I svakt oseanisk seksjon mangler de mest typiske vestlige artene, mens i nordboreal sone dominerer bjørkeskogen med innslag av glissen barskog ([økologiske grunnkart](#)).

Berggrunnen i området består av øyegneis, kalkspatholdig fyllitt, granatglimmerskifer, garbenskifer og gneis, feltspatførende kvartsitt, kvartsskifer og helleskifer, stedvis kalkspatholdig og stedvis med

diabasganger og meta-arkose, feltspatholdig kvartsitt og helleskifer ([NGU, berggrunnskart, N250](#)).

Øyegneis, meta-arkose, feltspatholdig kvartsitt og helleskifer er svært kalkfattig. Kalkspatholdig fyllitt, granatglimmerskifer, garbenskifer og gneis har intermediært kalkinnhold og kan gi vekstforhold for mer kalkkrevende arter.

Løsmassedekket består i hovedsak av tykk morene med innslag av tynnere morenedekke, torv og myr samt elve- og bekkeavsetninger og breelvavsetning. Vegetasjonen består i stor grad av innmarksbeite, dyrkamark og naturbeiteområder samt innslag av grasmyr og engbjørkeskog.

Det opprinnelige bakgrunnslandskapet består av bjørkeskog opp mot tregrensa. Et belte med intermediært kalkinnhold i berggrunnen gjør at man i noen partier finner mer kalkkrevende arter både i myr og på fastmarkslokaliteter.

Det landsdekkende skogressurskartet fra NIBIO (SR16) viser at hele Gjevilvassdalen i all hovedsak er dominert av lauvskog, med unntak av noen lommer med furuskog. Det er en naturlig mosaikk av furuskog på tørrere rabber og lauvskog i øvrige områder.

Siden 1600-tallet har dalen blitt brukt til setring. I tiden etter svartedauden økte antall gårdsbruk kraftig i Oppdal og behovet for seterdrift ble derfor betydelig. Det var stort behov for brensel på setrene, med stor utnyttelse av både torv og ved. Dermed ble områdene i dalen holdt åpne både som følge av hogst og beite.

Området rundt Gjevilvasshytta er registrert som verdifullt kulturlandskap. I tillegg viser flere kartlegginger av naturbeitemark, hagemark og beiteskog at området er et variert kulturlandskapsområde. Gislink sin oversikt over godkjente RMP (Regionalt miljø program) tiltak, viser at det er noen aktive setre i området. Det drives skjøtsel av biologisk verdifulle arealer, skjøtsel av trua naturtyper og beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark. Semi-naturlig eng står på rødlista for naturtyper som sårbar og slåttemark er oppført som kritisk trua.

2 METODE

2.1 Føring for vurdering av miljø- og klimaforholdene

Rundskriv T2-16

Klima- og miljødepartementets rundskriv nr. T-2/16 beskriver nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet og klargjør miljøforvaltningens innsigelsespraksis.

Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941

Håndboken viser hvordan de ulike klima- og miljøtemaene skal kartlegges og utredes i en konsekvensutredning av reguleringsplaner og tiltak, og er viktig med tanke på vurdering av de ulike traséene og hvordan naturen påvirkes av tiltakene. Håndboka inneholder metoder for å finne

kunnskap og utrede konsekvensene for ti klima- og miljøtema som skal brukes ved utredning av planer og tiltak.

Håndboka viser hvordan man finner og setter verdi på lokalitetene, deretter vurderer man påvirkning og til slutt vurderes konsekvensen av tiltaket som er planlagt. Håndboka har tabeller for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for de ulike utredningstemaene. Verditabellene er standardiserte og gir lite rom for skjønn.

Nasjonale miljømål

Norge har satt 25 klima- og miljømål fordelt på seks områder: naturmangfold, kulturminner og kulturmiljø, friluftsliv, forurensning, klima og polarområdene. Framgangen måles med 81 miljøindikatorer og 123 havindikatorer (miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/). Målene er overordnede, så enkeltstående tiltak avgjør ikke om de nås, men vurderes ut fra om de støtter utviklingen i riktig retning.

Måloppnåelsen vurderes blant annet ved hjelp av naturindeks som måler tilstand og utvikling til det biologiske mangfoldet i økosystemene.

2.2 Naturmangfold

Hver trasé skal vurderes ut fra påvirkningen av naturmangfold etter **naturmangfoldloven (nml) §§ 8-11**:

§ 8 kunnskapsgrunnlaget

- Beskrivelse av hva slags kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn og vurdering av dette

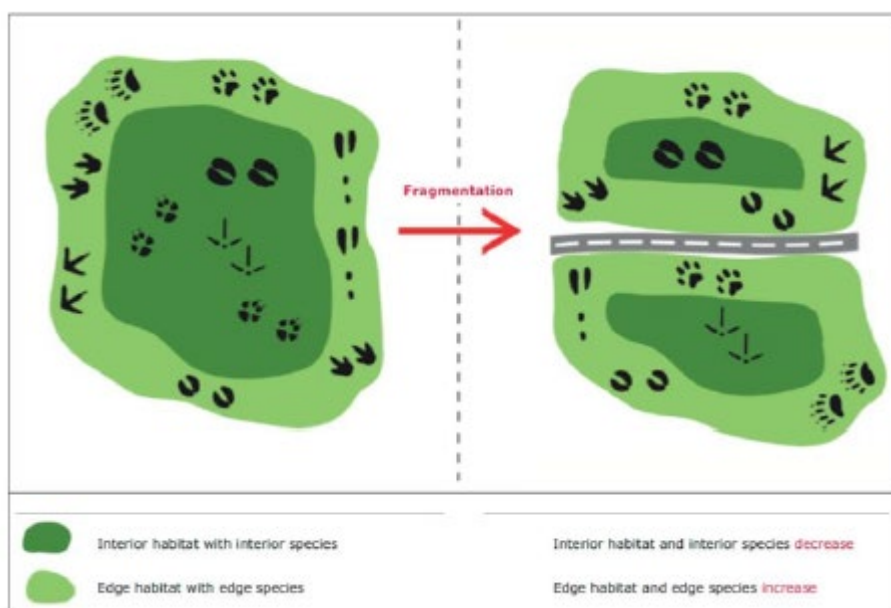
§ 9 føre-var-prinsippet

- Hvis kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, skal det tas føre-var-hensyn

§ 10 økosystemtilnærming og samla belastning

- Vurdere samla belastning på naturen som følge av det enkelte tiltaket, og sammen med andre planlagte og eksisterende tiltak.

Et eksempel på økosystemtilnærming er vist i en figur fra NINA, rapport 1410, som illustrerer hvilke konsekvenser fraksjonering av skog kan gi. Fraksjonering gjør at kjernehabitatet (mørkegrønt område) blir mindre. Kjerneområder er ofte leveområde for mer sårbare og spesialiserte arter. Kantsoner er ofte leveområde for generalister som bl.a. rødrev.

Grunnlag for vurdering av naturmangfold i Gjevilvassdalen

Om påvirkning på vegetasjon

Vegetasjonen er generelt mest sårbar om våren og høsten, mens forvæda arter (trær, busker og lyng) overvintrer med overjordiske knopper og skudd og er sårbare for vegetasjonsskader på vinteren. Dette vil i hovedsak gjelde nullalternativet, som ikke medfører terrenginngrep. De andre terrengløypene innebærer terrenginngrep der vegetasjonen blir fjernet langs traséen. Dette vil gi en betydelig større negativ innvirkning. For å redusere de negative konsekvensene av terrenginngrep, kan det settes krav om reetablering av vegetasjon og at man tar vare på de øvre jorddekket etter at man har planert traséen. Dette vil redusere den negative konsekvensen med tanke på tap av arter.

Påvirkning på fauna

Fauna i området påvirkes på to måter. Den ene ved motorisert oppkjøring av skiløype og den andre ved ferdsel av skiløpere langs skiløypa.

Det er godt kjent at aktiviteten av mennesker med basis i kjøretøyet har større påvirkning på dyr enn kjøretøyet i seg selv. Motoriserte kjøretøy har mulighet til å frakte mennesker inn i områder hvor dyrene/fuglene ellers ikke påvirkes. Dermed spres aktiviteten og forstyrrelsene i et større område. I tillegg har det mye å si i hvilket terreng det blir kjørt i.

Forstyrrelser av fauna kan påvirke både på individnivå og på dyresamfunn-nivå.

Naturtypekartlegging

Det er gjennomført naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks, NiN-kartlegging (Andersen, A. 2023. *Undersøkelse av naturmangfold. Gjevilvassdalen løypetraseer, 2023. Natur og Samfunn rapport*). Kartleggingen omhandler:

- **Områder med biologisk mangfold:** Dette inkluderer områder som enten ikke er kartlagt eller har middels til noe verdi. De beskrives basert på deres funksjon og verdi. Eksempler kan være myrer som ikke har høy verdi, men som likevel må tas hensyn til.
- **Verna områder:** Dette omfatter naturvernområder og utvalgte naturtyper.
- **Sårbare/truede arter:** Dette inkluderer arter som er på rødlisten og arter med spesielt forvaltningsansvar.
- **Sårbare/truede naturtyper:** Dette inkluderer naturtyper som er på rødlisten og/eller har stor eller svært stor verdi.

Viktig informasjon om lokale forhold og funn i forbindelse med kartlegging langs traséene

Det er registrert flere lokaliteter med høstingsskog, alle klassifisert med lav kvalitet. Etter samtale med landbruksansvarlig i Oppdal kommune, Gro Albu, ble det konkludert at det er gjort feil i kartleggingen for disse lokalitetene. Stubbestyva trær er spor etter vedhogst og ikke styving med tanke på å samle fôr til husdyr. Naturtypen har en sentral økosystemfunksjon ved at de styva trærne kan være et viktig habitat mange truede og nær truede arter, særlig lav, sopp, midd, insekter og fugl. Med bakgrunn i denne feilregistreringen, og den lave kvaliteten, vurderes derfor ingen av lokalitetene til å ha en sentral økosystemfunksjon.

Rikmyr og ekstremrikmyr; kartleggingsområdet ligger i nordboreal sone, så rikmyrer ble derfor ikke fanget opp i naturtypekartleggingen av dette området etter NiN systemet. Her blir lokaliteter heller beskrevet etter tilgjengelig informasjon fra kartlegging etter DN håndbok 13 og informasjon fra DMK, digitalt markslagskart.

Ornitologisk undersøkelse

Det er gjort kartlegginger langs traséene primært i den perioden fuglene er mest aktive med sang i mai og juni (*Fugler ved skiløyper i Gjevilvassdalen. Per Willy Bøe 2023/24*). De fleste artene som ble registrert er derfor ikke relevante å vurdere med tanke på preparering av skiløyper, da de er trekkfugler. Hvis det skulle bli aktuelt å utbedre løyper slik at de også kan brukes til sykkel eller fotturer på sommers tid, så er de likevel relevante.

Av de observerte artene er det haukugle, orrfugl, spettefugler, kråkefugler, fuglekonge og noen meise- og finkefugler som er standfugler og til stede i skisesongen. Disse kan dermed bli berørt av mer trafikk i de aktuelle traséene. Av disse er tretåspett (NT-nær truet), granmeis (VU- sårbar) og grønnfink (VU- sårbar) rødlista arter. Hønsehauk (VU- sårbar), jaktfalk (VU- sårbar) og konglebit (NT-nær truet) kan nok også streife innom området. Men det antas at trafikk i skiløypene vil ha minimale skadevirkninger for disse artene.

I tillegg vil det nok sporadisk være varslere, noen rovfugler (kongeørn, havørn og spurvehauk) og ugler (kattugle, haukugle, spurveugle og perleugle) til stede i området på vinteren.

2.3 Kulturminner og kulturmiljø

Med hensyn til kulturminner blir hver del trasé sjekket ut i Riksantikvarens register, Askeladden. I tillegg blir kulturmiljø som ikke er formelt vernet vurdert iht. Miljødirektoratets veileder M-1941.

2.4 Friluftsliv og folkehelse

Her ser man på etablert bruk av de ulike traséene med utgangspunkt i Vista-Analyse rapport 2024/08, (Bøgh Holmen, R., Toftdahl, H. og Eidsmo, S. *Utredning om trasévalg for skiløype i Gjevillvassdalen. Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere lokalt. Vista-Analyse Rapport 2024/08*). Den gir et bilde fra informanter hvordan de ulike traséene er egnet som skiløypetrasè. For verdisetting av friluftslivsområder er kartlaget «kartlagte friluftslivsområder» sjekket ut for hver trasé i tillegg til data fra tur og friluftsruter.

2.5 Landskap

Nær og fjernvirkninger som følge av skogrydding, inngrep og tiltak som er nødvendige for de ulike traséene blir utredet i egen rapport fra Norplan (Rindal, A., Carpentier, L. og Vole, G. *Gjevillvassdalen skiløyper - Kartlegging av anleggstiltak. Norplan rapport Rev. 01, 12.02.2025*).

2.6 Landbruksressurser

Man kan vurdere landbruksverdi av områdene ut fra bruken av dem. I tillegg finnes det verdiklasser for både AR5 og dyrkbar mark.

For å verdsette de ulike traséene er «AR5 arealressurser» benyttet, som er det nasjonale verktøyet for systematisk kartlegging og klassifisering av arealressursene med vekt på produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk. I tillegg er det sett på dyrkbar mark, skogsbonitet og skogressurskartet til NIBIO, SR16. Kartlaget «utmarksbeite» og «beite for sau» er også sjekket ut og omtalt for hver trasé. NIBIOs karttjeneste, Kilden, er benyttet til dette arbeidet og det er tatt ut arealrapporter herfra. Dette ble gjennomført ved å laste inn shapefiler med flater på traséene som tilsvarer bredden som skal reguleres inn i Kilden, og ta ut arealrapporter derifra. Arealressurkartet AR5 for Gjevillvassdalen ble oppdatert sommeren 2024 og faktagrunnlaget for landbruksressurser er derfor godt oppdatert.

Hovedbruken av løypa vil foregå etter at hjortejakta er over, men småviltjakta varer til 29.02 (hare, rype m.fl.), jakt på ekorn og røyskatt til 15.03, og rødrev til 15.04.

	PT pr daa	RMP pr daa	Skog	Konsesjonstakst
Fulldyrka jord	690			5000
Overflatedyrka jord	690			2000-3000
Innmarksbeite	414			1000-2000
Setervoll		170 for beite 300 for slått		
Aktiv setring		Tot 105.000		r.s. 500.000
Organisert beitebruk		40 pr småfe 80 pr storfe		
Tømmerskog			370-580 pr m3	400-800 pr daa
Lauvskog			560-670 pr m3	200-400 pr daa

Tabellen over gir en oversikt over beregning av økonomisk verdi av landbruksressursene, basert på tall fra landbruksavdelinga i Oppdal kommune. Verdi av arealtypene AR5 er beregnet ut fra satsene

for produksjonstilskudd (PT) og regionalt miljøprogram (RMP) per 2024, eller ut fra konsesjonstakst. Verdi for skog kan regnes ut fra tømmer/råved-pris per 2024 eller konsesjonstakst.

2.7 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

For å utrede sannsynligheten for at naturfare inntreffer på de ulike traséene, er det blitt gjennomført befarings- og utarbeidet flom- og skredrapport av firmaet Skred AS. (Walberg, N. og Kristiansen M. *Vurdering av flomfare for skiløypetrasè i Gjevilvassdalen, Skred AS rapport 12.12.2023.* Walberg, N. *Skredfarevurdering for langrennsløype i Gjevilvassdalen. Skred AS rapport 14.12.2023*).

Sikkerhet ved flom for skiløyper er ikke definert i forskrift. Det er derfor tatt utgangspunkt i at skiløypa skal sikres mot middelflom. For skred tar utredningen utgangspunkt i hva som er akseptabel personrisiko gitt av Stortingsmelding nr. 15 fra 2012. Denne angir akseptkriteriet for død som følge av skred på mellom 1/10 000 og 1/100 000 pr år.

2.8 Samisk natur- og kulturgrunnlag

For å vurdere om samisk natur- og kulturgrunnlag blir påvirket, brukes reindriftskart på NIBIOS karttjeneste Kilden (temakart for reindrift). Ellers er kartlagte samiske kulturminner registrert i Askeladden. Det er også gjennomført konsultasjonsmøte med reindriftsnæringen.

2.9 Forurensning

2.9.1 Klimagassutslipp

Planprogrammet angir at skiløypetraséene skal reguleres med minimum 8 meter bredde for å ta høyde for eventuelle terrengtilpasninger som må gjøres for å anlegge skiløype i traséer utenfor veg. Klimagassutslipp beregnes med hjelp av Miljødirektoratets kalkulator for arealbruksendringer. Traséforslagene som går langs veg, tar ikke utgangspunkt i 8 meter, men bredden på vegen, da det ikke er aktuelt å utvide vegen for å anlegge skiløype..

Tilbakeføring av matjord kan redusere klimagassutslipp, spesielt CO₂, men effekten avhenger av flere faktorer:

1. **Karbonlagring:** Matjord inneholder organisk materiale som lagrer karbon. Når matjord fjernes, kan karbonet frigjøres som CO₂. Hvis jordbehandlingen etter tilbakeføring fremmer jordhelse, kan karbon lagres igjen, men dette avhenger av hvordan jorda håndteres.
2. **Mikrobiologi:** Mikroorganismer i jorda spiller en rolle i karbonlagring. Tilbakeføring kan fremme deres vekst, som kan redusere CO₂-utslipp, men forstyrrelser i jorden kan ha motsatt effekt.
3. **Tidsperspektiv:** Langsiktige effekter av tilbakeføringen avhenger av videre bruk, som landbruk eller skogplanting. Riktig behandling kan føre til karbonlagring, mens feil behandling kan føre til utslipp.
4. **Erosjon:** Feil tilbakeføring kan føre til erosjon, som frigjør karbon i atmosfæren. God jordbehandling kan hindre dette.

Samlet sett kan tilbakeføring bidra til karbonlagring og redusere utslipp, spesielt hvis det skjer på en skånsom og bærekraftig måte, som minimerer jordforstyrrelse og fremmer jordhelse.

2.9.2 Forurensing fra snøscooter

Klimagassutslipp fra snøscooter er beregnet etter metoden beskrevet i [Miljødirektoratets Klimagassregnskap for kommuner og fylker Dokumentasjon av metode – versjon 3 M-989](#).

$$\begin{aligned} \text{Utslipp (kg CO}_2\text{ekv.)} = & \\ & \text{Antall snøscootere} \\ & \quad * \text{Årlig kjørelengde (km/år)} \\ & \quad * \text{Drivstofforbruk (liter/km)} \\ & \quad * \text{Utslippsfaktor (kg CO}_2\text{ekv./liter)} \end{aligned}$$

Drivstofforbruk: For drivstofforbruket er det differensiert mellom totakters og firetakters snøscootere. Antatt drivstofforbruk for totaktere varierer fra 0,13-0,25 liter/km avhengig av årsmodell, og antatt drivstofforbruk for firetaktere varierer fra 0,08-0,15 liter/km avhengig av motorstørrelse (kubikk). Disse antakelsene er basert på informasjonsinnhenting fra snøscooterimportører.

Utslippsfaktor:

	Klimagasser i alt (kg CO ₂ -ekv/liter)	CO ₂ (kg CO ₂ -ekv/liter)	CH ₄ (kg CO ₂ -ekv/liter)	N ₂ O (kg CO ₂ -ekv/liter)
Totakter	2,84	2,35	0,47	0,01
Firetakter	2,47	2,32	0,13	0,03

Kilde: Klif (2009), SSB (2016), IPCC (2006)

2.9.3 Støy

For vurdering av støyfølsom bebyggelse (boliger og fritidsbebyggelse) langs løypene tas det utgangspunkt i den mest støyende virksomheten langs løypene, som er oppkjøring. Skiløypene blir kjørt opp med enten snøscooter eller tråkkemaskin. I Miljødirektoratets veileder: «veiledning støy og planlegging av snøskuterløyper» er det i kapittel 6 gitt en minsteavstand på 60 meter mellom snøskuterløype og boliger, hytter og annen støyfølsom bebyggelse. For skiløyper på veg anbefales det at minsteavstand til eksisterende støykilde ikke bør overskride 30 – 50 meter. Alle løypene ligger innenfor et område som er kartlagt som svært viktig friluftsområde, der minsteavstanden anbefales å være 450 m fra støykilde. Avstandskravet til viktig friluftsområde blir derfor ikke relevant å vurdere, siden alle løypene ligger innenfor.

2.10 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere

Skiløype i Gjevilvassdalen skal vurderes ut fra dens betydning for fritidsinnbyggere, handel og øvrig næringsliv og baseres på resultat fra Vista Analyse (Bøgh Holmen, R. Toftdahl, H. og Eidsmo, S. (2024). *Utredning om trasévalg for skiløype i Gjevilvassdalen. Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere lokalt, Vista-Analyse rapport 2024/08*). Denne vurderingen gjøres samlet for hvert løypealternativ. Utredningen fra Vista Analyse går ikke inn på delpartier av løypene, slik at en vurdering for hvert enkelt trasésegment ikke er mulig.

2.11 Anleggsbehov

Norplan AS har utredet behov for tilrettelegging av de ulike traséene for å kunne opparbeide skiløype ut fra to scenarier (Vole, G., Carpentier, R. (2024). *Gjevilvassdalen skiløyper. Kartlegging av anleggstiltak Norplan AS. 24.10.2024, revidert 12.02.2025*):

- et som forutsetter lite snø (30-40 cm). Dette tilsvarer snødekke som kreves for å anlegge skiløype på veg.
- et som forutsetter mye snø. Her er det ingen forutsetninger i snømengde, men skispor kan tråkkes ved tilstrekkelig snømengde, uten store terrenginngrep.

Utredningen fra Norplan går ikke inn på delpartier av løypene, slik at en vurdering for hvert enkelt trasésegment ikke er mulig.

Konsekvensene ved å opparbeide skiløyper ved mindre snømengder har også bakgrunn i vedtatte tiltak innen klimatilpasning (Oppdal kommunes klimabudsjett, vedtatt 17.12.21) «nr. 4.33, *Utrede betydningen av endrede snø- og temperaturforhold for idretts- og fritidsaktivitetene i Oppdal*» og «nr. 4.34, *Etablere et snø- og skredsikkert skitilbud i Oppdal i et endret klima*». Tiltakene omfatter en utredning av hvor det kan legges snøsikre skispor i et endret klima, der også betydningen av skiløype på veg inngår.

2.12 Forholdet til forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark etc.

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 3 første ledd bokstav e tillater opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og konkurranser når dette gjøres av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter. Dette betyr at skiløyper kan kjøres opp i tillegg til de som reguleres i planen til denne konsekvensutredningen.

Det følger av § 3 annet ledd at kommunen kan gi bestemmelser om kjøring som nevnt i bokstav b-g, herunder områder, traséer, sesonglengde, tidspunkter for kjøring, utstyr mv. Siden Oppdal kommune ikke har en lokal forskrift for plassering av slike løyper, kan dette øke belastningen på naturmangfold, reindrift og støy utover det som vurderes i utredningen.

3 UTREDNING AV PARKERINGSPLASS

3.1 Naturmangfold

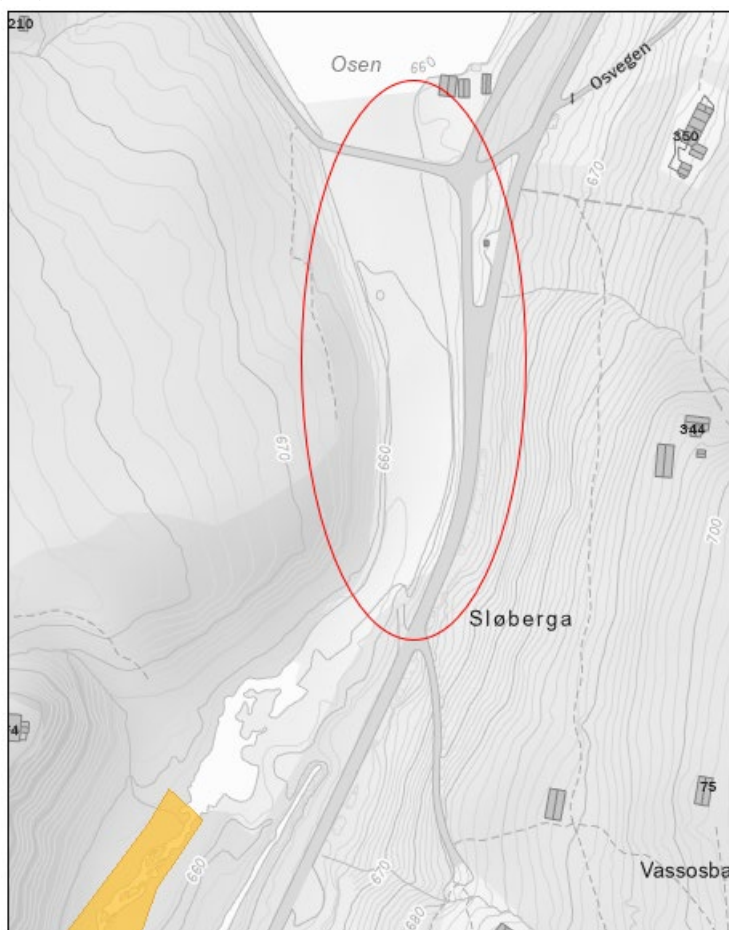
Kunnskapsgrunnlaget

Området ble kartlagt etter NiN metoden i 2021 av Natur og samfunn AS. Det ble ikke kartlagt noen naturtypelokaliteter innenfor området som er planlagt som parkeringsplass.

Det er gjort observasjoner av arter av nasjonal forvaltningsinteresse som grenser mot området:

- Havelle, en nær trua art (NT), kartlagt som næringssøkende stasjonær.
- Fiskemåke, en sårbar art (VU), kartlagt som mulig reproduserende.

Det er også kartlagt dvergspett, fiskemåke, sårbar (VU), rødstilk, nær truet (NT) og gjøk, nær truet (NT).

Kartutsnittet over viser vises naturtypelokalitet med åpen flomfastmark av middels verdi (orange farge) i nærheten av parkeringsplassen som er markert med rød sirkel i kartutsnittet ovenfor.

Føre-var-prinsippet

Området er gruslagt og benyttes i dag som parkering. Denne parkeringsplassen er blitt anlagt for en god tid tilbake uten at det har vært utarbeidet plan for den, derfor kan det være bruk som påvirker nærliggende områder som man i dag ikke har kunnskap om.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Gjevilvatnet har vært et regulert vassdrag siden 1973 og parkeringsplassen ligger nedenfor demningen. Vannføringen i området er derfor ikke som det opprinnelig var. Utforming og naturmangfold i området er helt annerledes enn det ville vært i naturlig tilstand, uavhengig av om området brukes til parkeringsplass eller ikke.

Det er viktig at minstevannføringen i elva Festa, som er elva som renner ut fra Gjevilvatnet, blir opprettholdt. Det er flere naturtypelokaliteter langs dette vassdraget.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Dette dreier seg om videreføring av en eksisterende parkeringsplass. Opparbeidelsen av området er som følge av vassdragsreguleringen og har derfor ikke vært del av en reguleringsplan tidligere. Bruken av området som parkeringsplass er en utnyttelse av et område som har endret karakter ved etablering av demning.

3.2 Kulturminner og kulturmiljø

Ingen kulturminner eller kulturmiljø finnes innenfor området eller blir påvirket av arealbruken.

3.3 Friluftsliv og folkehelse

Området ligger rett i utkanten av områdene Rauhovden-Nonshøa-Gjevilvasshytta og Trollheimen, som er kartlagt som svært viktige friluftslivsområder. Området er et viktig utgangspunkt for skiturer på vinteren.

3.4 Landskap

Ettersom dette dreier seg om regulering av et eksisterende tiltak, vil det ikke medføre noen endring i landskapet.

3.5 Landbruksressurser

Det er ikke registrert noen form for landbruksareal i området og heller ikke dyrkbar mark.

3.6 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Parkeringsplassen var ikke en del av det som ble utredet med tanke på skredfare og flomfare for skiløypetraséene, men ettersom området ligger rett ved en demning og elva er lagt i rør forbi området, er flomfaren ikke betydelig. Med tanke på jordskred, er selve området flatt med skråninger opp til 25 grader lengst sør.

3.7 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Området ligger i ei flyttlei for reindrift.

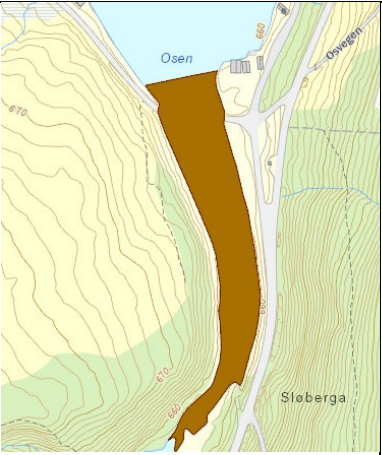
Det er ikke beiteområde innenfor parkeringsområdet. Det er også en del annen etablert bebyggelse som ligger i flyttleia.

3.8 Forurensning

Ingen endring i forhold til dagens situasjon, området er opparbeidet og tatt i bruk. Når det er preparerte skiløyper, er det flere parkerte biler i området enn i perioder uten preparerte løyper.

Kartopplysninger fra Gislink viser at det går dreneringslinje under parkeringsplassen fra Gjevilvatnet ut til Festa. Hele parkeringsplassen er kartlagt som stikkrenneflate. Disse opplysningene tilsier at vannet overføres fra Gjevilvatnet til Festa i lukket rør slik at det er liten risiko for at eventuelt oljesøl eller lignende fra bilene på parkeringsplassen går ut i elva.

Se kartutsnitt under fra Gislink:

		
Ortofoto viser parkeringsplass ved osen av Gjevilvatnet og starten på elva Festa.	Stikkrenne flate fra Gislink.	Dreneringslinje, åpne stikkrenner, fra Gislink.

3.9 Konsekvens for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Parkeringsplassen innebærer ingen endringer i forhold til næringsliv og fritidsinnbyggere, da dette er en etablert parkeringsplass.

4 UTREDNING FOR HVERT ALTERNATIV

4.1 Nullalternativet

4.1.1 Naturmangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Fauna i området påvirkes på to måter. Den ene ved motorisert oppkjøring av skiløype og den andre ved ferdsel av skiløpere langs skiløypa. Det er godt kjent at aktiviteten av mennesker med basis i kjøretøyet har større påvirkning på dyr enn kjøretøyet i seg selv.

Periodevis preparering av skiløyper på veg og i terrenget kan føre til større og mer spredte forstyrrelser for fugler og vilt enn faste, oppkjørte løyper. Faste løyper gir forutsigbarhet og jevn bruk gjennom vintersesongen. Siden nullalternativet ikke er regulert, er det vanskeligere å vurdere påvirkningen på naturmangfoldet, siden prepareringen kan variere i tid og sted. I tillegg har det mye å si i hvilket terreng det blir kjørt.

Ved periodevis brøyting av veg, vil bruk av bil gi mulighet til å frakte mennesker inn i områder hvor dyrene/fuglene ellers ikke påvirkes. Utgangspunktet for skiturene forskyves innover i terrenget ved at man kan kjøre bil et lengre stykke. Dermed spres aktiviteten og forstyrrelsene i et større område.

Ved oppbrøyting av veg har en større andel mulighet for å fortsette turen videre innover dalen, og dette vil kunne påvirke en hekkelokalitet av sensitiv art svært negativt særlig på sen vinteren. I tillegg vil nullalternativet innebære en risiko for forstyrrelser av flere sensitive arter langs løypa da lokasjonene på løypa vil variere.

4.1.2 Kulturminner og kulturmiljø

Nullalternativet innebærer ingen terrenginngrep og vil derfor ikke ha direkte negativ påvirkning på kulturminner eller kulturmiljø. Skiløypene går gjennom kulturlandskapet uten å påvirke innmarksbeiter, bortsett fra en økt risiko for isbrann. Ulempen med nullalternativet er mangelen på regulering som kan beskytte kulturminner. Oppkjøring av løyper med tråkkemaskin eller skuter kan skade kulturminner hvis man ikke er klar over at man passerer slike områder.

4.1.3 Friluftsliv og folkehelse

Etter Vista Analyse sin vurdering får nullalternativet dårlig eller middels verdi på alle bruksverdi-kriteriene og kommer derfor dårligst ut av alle løypealternativene som skal utredes. Nullalternativet er ikke godt egnet for barnefamilier, og skiløypene tas i praksis ikke i bruk før februar. På grunn av tynn is og tapping av Gjevilvatnet er det begrenset mulighet for å gå på isen tidlig på vinteren. Normalt vil skiløypene som kjøres i terrenget være klar til vinterferien. Løypene har et underlag som kun er delvis bearbeidet og derfor ikke egnet med lite snø.

Turgåere, utenom eierne av hytter i dalen og besøkende til Gjevilvasshytta, velger i hovedsak andre steder å gå på ski, eller velger fjellski eller randonee.

Det er stort sprik i vurderingene av disse løypene, der noen synes tilbudet er godt, mens mange synes bruken av Gjevilvassdalen som turmål har vært begrenset etter at vinterbrøytingen av Gjevilvassvegen startet sesongen 2015/2016. Mange gir også uttrykk for at biltrafikken vil forringe skiopplevelsen.

Gjevilvassdalen skiløypeforening har planer om å fortsette oppkjøringa av skiløyper i overskuelig framtid. Vintersesongen 2024/25 har vært preget av perioder med mildvær som har tæret godt på den snøen som kom tidlig i sesongen. Det har vært lite og sporadisk oppkjøring av skiløyper, særlig den nedre traséen langs kanten av Gjevilvatnet har vært umulig å kjøre opp med lite snø. Dette illustrerer godt utfordringene med nullalternativet og løyper i terrenget, slik vintrene i Oppdal forventes å utvikle seg framover (Klimasårbarhetsanalyse Oppdal, 01.10.2021).

Bøgh Holmen, R. Toftdahl, H. og Eidsmo, S. 2024, beskriver nullalternativet i Vista-Analyse, rapport 2024/08:

«Begrenset egnethet på tvers av brukergrupper, ettersom løypenettet ikke er sammenhengende og ikke er klart før et stykke ute i sesongen. Mulighetene til å nyte gode værforhold er først og fremst til stede utover sesongen, da det til tider kan være litt værhardt på isen og høyt oppe i terrenget.

Av samme grunn ivaretar ikke nullalternativet behovet for tidlig skiløype. Kun periodevis preparering begrenser videre grunnlaget for å nyte opplevelseskvaliteten ved landskapet, som i tillegg forstyres noe av trafikken på veien.

Topografien er brukervennlig i flere partier og mer krevende i andre partier, men løypenettet er ikke sammenhengende. Det er ikke et kontinuerlig løypenett inn til dalen fra Grøtsetra, men det går tidvis løyper i nærheten av Osen og et godt stykke innover i dalen, spesielt fra og med vinterferien.

Begrenset oppkjøring, varierende terreng og upreparerte partier gjør løypenettet mindre egnet som lavterskeltilbud. Nullalternativet innebærer også enkelte sikkerhetsutfordringer med vegkryssinger og løyper på isen, der den sistnevnte utfordringen begrenses av lite bruk tidlig i sesongen.»

Bruksverdi	Beskrivelse	Vurdering
Egnethet på tvers av brukergrupper	Det prepareres et løypenett skispor i terrenget og på isen med varierende vanskelighetsgrad sent på sesongen. Det er begrenset med løyper tilgjengelige for hytter i Gjevilvassvegen og ut mot Riksvei 70.	Middels
Eksponering for gode værforhold	Mulighetene for å nyte gode værforhold er først og fremst til stede utover sesongen. Det kan til tider kan være litt værhardt på isen og høyt oppe i terrenget.	Middels
Tilgjengelighet fra Osen	Man må gå vel hundre meter til starten av løypa mot Gjevilvasshytta. Oppoverbakken til Gjevilvasshytta er ikke preparert. Det er også en løype mot Grøtsetra. Løypene er utilgjengelig i deler av sesongen.	Middels
Tilgjengelighet innover dalen	Det er periodevis brukbar tilgjengelighet for hyttene innenfor Resskrysset og mot Risset, men lav og begrenset tilgjengelighet for hyttefeltene i retning Osen.	Middels
Tilgjengelighet fra Grøtsetra	Det er ikke et kontinuerlig løypenett til Gjevilvasshytta. Oppkjøringen er begrenset.	Dårlig
Topografisk brukervennlighet	Topografien har varierende brukervennlighet. Løypenettet er ikke kontinuerlig.	Middels
Egnethet som tidligskiløype	Løypenettet kjøres opp i begrenset grad tidlig i sesongen. Utfordringer med isen begrenser også potensialet.	Dårlig
Egnethet som lavterskeltilbud	Begrenset oppkjøring, varierende terreng og ikke preparerte partier gjør løypenettet i mindre egnet som lavterskeltilbud.	Dårlig
Sikkerhet	Det er sikkerhetsutfordringer på isen, men bruken er begrenset tidlig i sesongen. Veikryssinger kan være problematisk.	Dårlig
Opplevelseskvalitet ved landskapet	Det er tidvis og stedvis mulig å utnytte omgivelser med høy opplevd landskapskvalitet. Veitrafikk kan virke forstyrrende for landskapsopplevelsen.	Middels

Tabellen viser Informantenes vurdering av nullalternativet (Vista-Analyse, rapport 2024/08).

4.1.4 Landskap og anleggsbehov

Nullalternativet forutsetter ingen terrenginngrep og anleggsbehov. Det er likevel kjent at det har blitt utført tilpasninger i terrenget for å komme fram med tråkkemaskin i deler av løypenettet som i dag trækkes av Gjevilvassdalen skiløypeforening. Dette har medført hogst og planering med skjæringer/fyllinger i deler av traseene som sporadisk trækkes opp, og som framstår skjemmende i landskapet.

Opplevelsen av skiløypene i dag framstår middels, ifølge Vista analyses rapport. Dette begrunnes med at det er tidvis og stedvis mulig å utnytte omgivelser med høy opplevd landskapskvalitet. Veitrafikk kan virke forstyrrende for landskapsopplevelsen.

4.1.5 Landbruksressurser

Ved brøyting av vegen får grunneierne lettere tilgang til området for vedhogst. Oppkjøring av skiløyper kan påvirke beite og dyrkamark ved å øke risikoen for isbrann, som kan redusere grasproduksjonen. Nullalternativet fører derimot ikke til opparbeidelse av traséer og gir derfor ikke noe direkte tap av beite eller dyrkamark.

4.1.6 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Siden traséene ikke kjøres opp på faste steder eller til faste tider, er det vanskelig å vurdere hvordan dette påvirker naturen. Det gjør det også utfordrende å vite om brøyting og oppkjøring av skiløyper kan øke eller redusere risikoen for naturpåkjenninger og faregraden med dette.

4.1.7 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Nullalternativet gir uforutsigbarhet i forhold til om vegen blir brøytet eller ikke, samt hvor og når det blir kjørt opp skiløype. For rein, som for andre viltlevende dyr, er uforutsigbare forstyrrelser i tid og sted det som påvirker dem mest negativt.

4.1.8 Forurensning

Periodevis brøyting gjør at klimagassutslippene vil bli noe større enn om vegen ikke brøytes. Det er også vanskeligere å få oversikt over den totale forurensingen fra nullalternativet fordi forholdene ikke er regulerte eller forutsigbare.

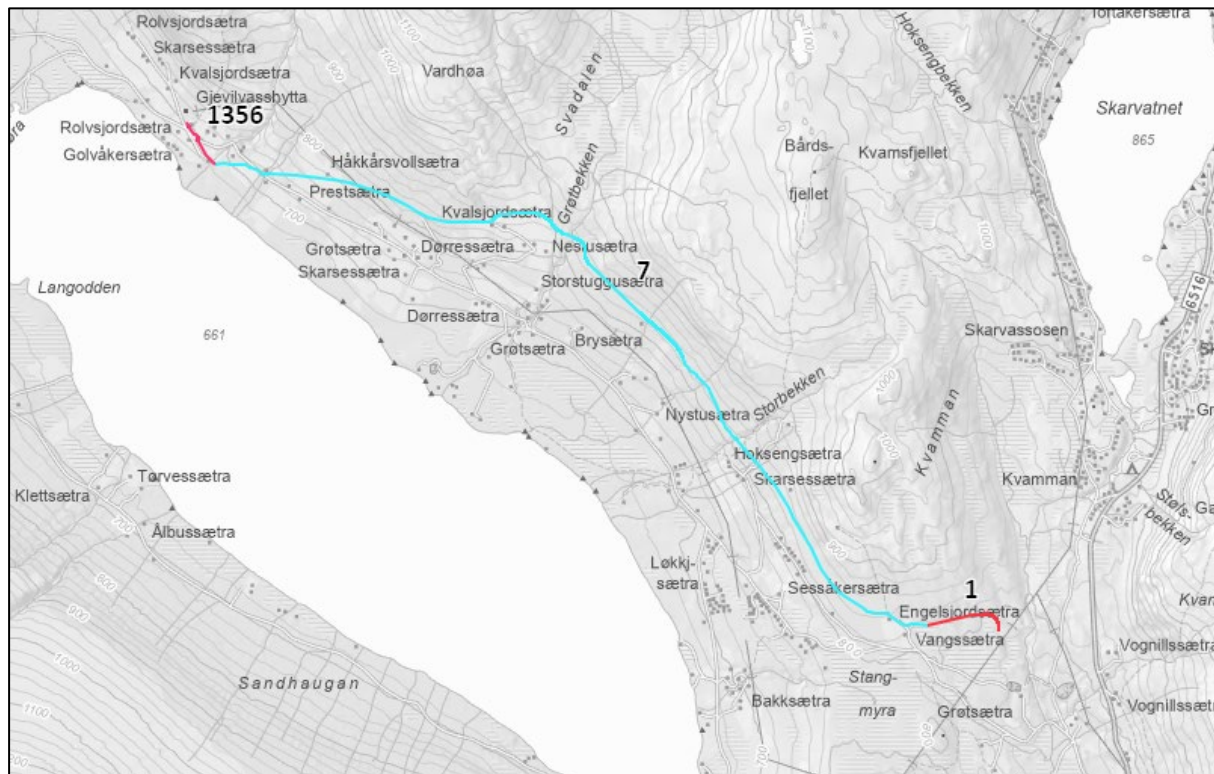
4.1.9 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Gjevilvasshytta holder stengt utenom vinterferien og påsken som følge av få kunder. Flere hytteiere holder hytta stengt gjennom vinteren, eller har redusert bruk i forhold til tidligere med løype på vegen.

Flere hytteiere gir også uttrykk for at tilgjengeligheten til hytta er blitt redusert etter at vegløypa forsvant. Sporadisk vegbrøyting og løypetråkking gjør det uforutsigbart å ta seg inn til hytta både med bil og på ski. Høye brøytekanter gjør også fritidseiendommer mindre tilgjengelige. Flere hytteiere holder hytta stengt gjennom vinteren, eller har redusert bruk i forhold til tidligere med løype på vegen. (Vista-Analyse rapport 2024/08).

4.2 Alternativ 1, Øvre terrengløype

Består av trasé nr. 1, 7 og 1356.

Beskrivelse fra Vista rapport 2024/08:

«Denne løypa starter ved Grøtsætra og er lagt i overkant av seterhusene og på nedsiden av bratt skråning opp mot vidda. Den holder seg på noenlunde samme høydekote før den faller ned mot Gjevilvasshytta. Returen har da en lenger motbakke ut fra hytta før den igjen ligger høyt i terrenget.»

Vurdering av virkning for anleggsbehov, og for næringsliv og fritidsinnbyggere er gjort samlet for hele alternativ 1: Øvre terrengløype. For de øvrige utredningstemaene er det gjort vurderinger både for den enkelte trasé og en samlet vurdering for hele løypa.

TRASÉ NR. 1

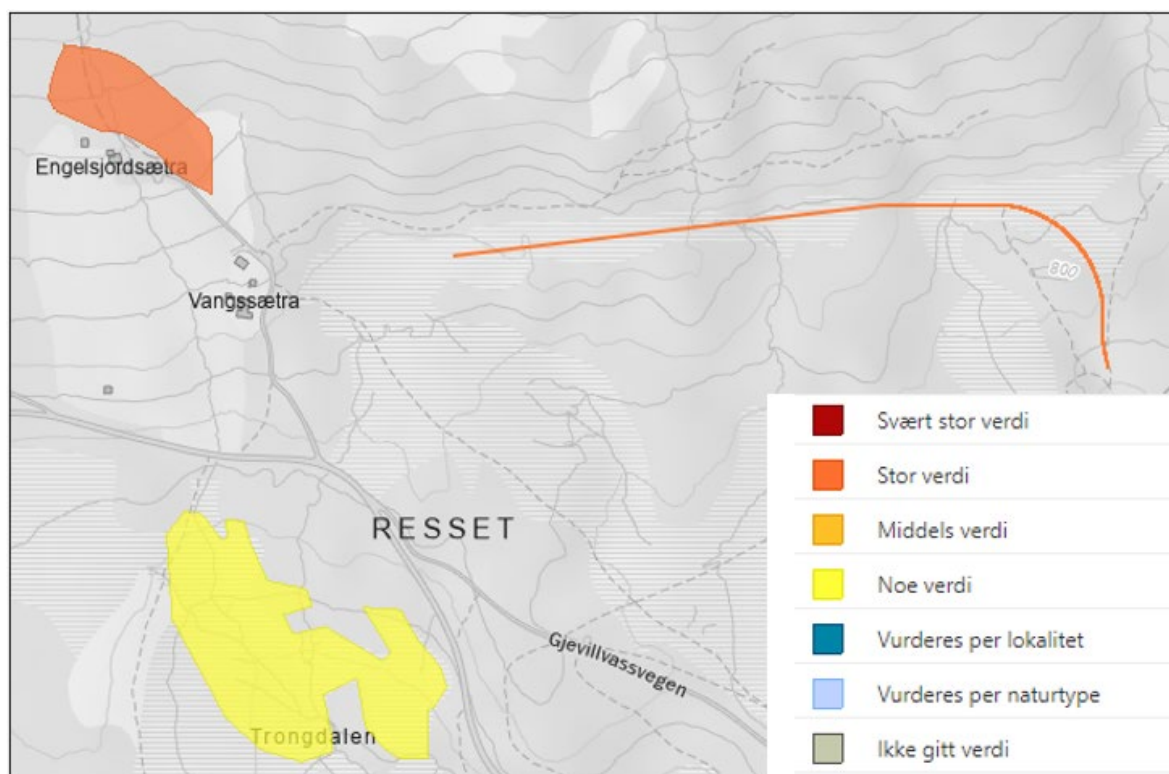
Kartutsnitt av Trasé 1 som har en lengde på 583 meter og ligger mellom 800 moh. og 815 moh.

Trasé 1 følger samme skiløypetrasé som i områdereguleringsplan for Gjevillvassvegene (planid: 2015016, kjent ugyldig av Frostating Lagmannsrett i 2020).

4.2.1 Naturmangfold

4.2.1.1 Områder for biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulike verdi ved trasé nr. 1.

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN kartlegging gjennomført i 2023. Kunnskapsgrunnlaget for områder med biologisk mangfold anses derfor å være tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

Trasé 1 berører totalt 3,7 daa grunn myr (mindre enn 100 cm dyp, Kilden - myrinformasjon DMK, 13.03.24) og berggrunnen langs traséen består av øyegneis. Kalkinnholdet i berggrunnen jf. NGUs avledete berggrunnskart viser at området er svært kalkfattig. Dette indikerer at det ikke er rikmyr i området. DMK sier at dette er grunn myr, men ortofoto viser en del bløte partier. Traséen går i midten av myrdragene, noe som er gunstig for at den skal medføre minst mulig endring av hydrologi og næringstilgang i myrdragene.

Før-var-prinsippet

Siden det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn for dette tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Trasé 1 er en del av alternativ 1, øvre terrengløype. Det vil derfor bli vurdert samla belastning av hele alternativet. Vegetasjonstypene langs trasé 1 består ifølge NIBIOS vegetasjonstypekart av rikmyr og blåbærbjørkeskog, som ikke er kartlagt som trua eller sårbare naturtyper. Det er svært kalkfattig berggrunn i området, som gjør at klassifiseringen som rikmyr mulig er feil (se metode, kap. 2.2). Men ut fra totalbelastningen på myrområdene skal man unngå tiltak som påvirker myras vanntilførsel og utforming.

Traséen krysser et myrområde som i DMK er klassifisert som grunn og nøysom myr. Kryssingen skjer hovedsakelig midt på myra, slik at man unngår å påvirke vanntilsiget og kildefremspringene langs kantene. Ett unntak finnes, som vist på kartutsnittet under "Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder". Hovedtrekkene i vanntilsig kan man få et overblikk over ved hjelp av NIBIOS markfuktighetskart.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Da det ikke er behov for opparbeidelse i form av legging av grusdekke eller lignende, og bruken av traséen er på vinterstid med snødekke, vil det ikke være vesentlig total belastning på området. Men ved oppkjøring av skiløype, vil snødekket pakkes tettere, og snøsmeltingen vil gå saktere her enn på området rundt. Ved mildvær kan dette gi økt risiko for isbrann.

Oppturking av skiløypetrasè i midten av myra vil gi mindre fare for endring i vannføring enn om traséen går i kanten av myra. Trasé 1 går i hovedsak i midten av myra, men flyfoto på neste side viser et parti av traséen som går nokså langt ut mot kanten i et vått område. Traséen kunne med fordel ha blitt trukket noen meter lengre sør (rød linje på ortofoto nedenfor). Årsaken til at den er blitt lagt her kan skyldes en uoverensstemmelse mellom ortofoto og AR5-kart.

Trasé 1 vist med blå linje på ortofoto og AR5.

Del av trasé 1 der mindre omlegging bør vurderes av hensyn til myra. Blå strek viser opprinnelig trasé, mens rød strek viser forslag til endring.

4.2.1.2 Verna områder

Kunnskapsgrunnlaget

Trasé 1 ligger ikke i eller like ved verneområde. Det er dermed ikke behov for å utrede etter de andre

prinsippene for beslutningstaking etter naturmangfoldloven §§ 8-12 på dette kapitlet.

4.2.1.3 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i naturbase, artskart og ny NiN kartlegging gjennomført i 2023. Det er også gjennomført ornitologisk kartlegging i 2023.

Det er kartlagt følgende rødlista fugler langs traséen:

- Rødstilk, nær trua (NT)
- Småspove, (NT)
- Gjøk, (NT)
- Granmeis, sårbar (VU)

Sensitive arter (MD):

- Overlapper med maskert område for spillplass dobbeltbekkasin
- Kongeørn og jaktfalk

Trasé 1 krysser en hovedrute for regionalt trekk for elg (kommunens viltkart).

Føre-var-prinsippet

Siden det er god og oppdatert kunnskap om arts mangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn for dette tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Granmeisen er en trua art med rødlistekategori sårbar (VU), og er registrert med mulig reproduksjonsområde. Granmeisen er knyttet til våtmarker og er avhengig av morkne trestammer for uthakking av reirhull (<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27920>). Denne ene delen av traséen som ønskes opptrekket med en bredde på 6 meter, er ikke i seg selv en trussel for arten. Men man må vurdere ut fra total belastning på de økosystemene granmeisen er avhengig av.

I gjeldende kommuneplan er det en nokså stor andel LNFR-areal i Gjevilvassdalen. I nærheten av trasé 1 er det regulert idrettsanlegg ved Grøtsetra og noen områder for fritidsbebyggelse lengre vest. Det er viktig at myr ikke utbygges i området, og at opptrekkning av skiløypetrasèene ikke endrer vanntilførselen av myrene, slik at de risikerer å tørke ut. Tilgangen på morkne trestammer har tilstandsverdi 0,2 av referanseverdien på 1 (naturindeks for Sør-Trøndelag), noe som tilsier at andelen stående død ved er liten. Det er ingen MIS-kartlegginger av stående død ved i området. Dette skyldes at området ikke inneholder drivverdig skog eller er dekket av skogbruksplaner. Det bør unngås å fjerne morkne trestammer i området.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det bør unngås å fjerne morkne trær, og påse at vanntilførselen til myra ikke blir forstyrret.

4.2.1.4 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Natur og samfunn gjennomførte NiN-kartlegging av traséen i 2023, i tillegg overlapper traséen et område som ble NiN-kartlagt av samme firma i 2019. Det er ikke registrert rødlista naturtyper. Det vurderes at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig. Ettersom det ikke er grunnlag for å anta at det finnes rødlista naturtyper i området, er det ikke behov for å utrede etter de andre prinsippene for beslutningstaking etter naturmangfoldloven §§ 8-12 på dette kapitlet.

4.2.2 Kulturminner og kulturmiljø

Ingen registrerte kulturminner i området. Trasé 1 berører ikke kulturlandskap, men ligger like ved en drivingslei. Samisk reindrift har vært en del av bruken av området i lang tid og er dermed en del av kulturmiljøet for denne typen arealbruk. Drivingsleier er et viktig område for reindriften og blir derfor regnet som et særverdiområde.

4.2.3 Friluftsliv og folkehelse

Trasé 1 ligger, i likhet med de andre traséene, innenfor et svært viktig friluftslivsområde: Rauhovden-Nonshøa-Gjevilvasshytta.

Det ligger en skiløypetrasé i tilnærmet samme område i turrutebasen til Statens kartverk.

4.2.4 Landskap

Landskapet i området er nokså åpent og flatt. Trasé 1 følger stort sett eksisterende løype, i tillegg til at den går langs myr. Dette gjør at det ikke trengs terrenginngrep for å etablere skiløype her.

4.2.5 Landbruksressurser

Følgende gårdsbruk er i aktiv drift, og har eiendommer som berøres langs alternativ 1, øvre terrengløype:

Grøtbekken-Resset-Grøtsætra Øvre trasé	Gnr/Bnr.	Eier	Drift
Netusætra	242/1	Elin og Vegard Hammern Vognild	Jord og beiter utleid
Storstuggusætra	244/1	Merete Vognild	Jord og beiter utleid
Haugsætra	219/1	Guro Husdal Dørum	Sau og ammeku-produksjon
Brysætra	231/1	Linda Flatmo Hoel og Peder Haugmo Hoel	Ull- og saueproduksjon
Kvalsjordsætra	232/1	Bent Inge Hoel	Ull- og saueproduksjon
Nystusætra	236/1	Audun Vognild	Jord og beiter utleid
Hoksengsætra	230/3	Elin By	Jord og beiter utleid
Skarsessætra	261/1	Ingebrigt Skarsem	Melkeproduksjon til 2023, nå er jord og beiter utleid
Sessåkersætra	226/1	Inge Detli	Ull- og saueproduksjon
Trånnåbakksætra	238/1	Eva og Rune Gundersen Spilleth	Grovfor- og geitprodusent
	210/3	Inge Dørum	Jord og beiter utleid

	247/3	Aashild Gimnes	Har kun denne skogteigen med fritidsbolig i
Engelsjordsætra	229/1	Inger Anne Engelsjord	Jord og beiter utleid
Vangsætra	242/2	Bjørn Engelsjord	Jord og beiter utleid
	228/1	Martin Engelsjord	Jord og beiter utleid

Grøtsætra-Stangmyra-Osvegen	Gnr/Bnr.	Eier	Drift
Storstuggusætra	244/1	Merete Vognild	Jord og beite utleid
	231/4	Peder Haugmo Hoel	Ull- og saueproduksjon
	194/3	Olav Kvam	Jord og beite utleid
Sessåkersætra	226/1	Inge Dettie	Ull- og saueproduksjon
	225/1	Peder Haugset	Jord og beite utleid
Engelsjordsætra	229/1	Inger Anne Engelsjord	Jord og beite utleid

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 1 følgende areal (dekar):

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	0,0
Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	0,0
Produktiv skog	0,0
Uproduktiv skog	0,9
Myr	3,7
Åpen jorddekt fastmark	0,0
Åpen skrin fastmark	0,0
Ferskvann	0,0
Bebyggelse/Samferdsel/snøisbre/hav	0,0
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	4,6

Ut ifra arealregnskap krysser også traséen dyrkbar mark av noe verdi. Dette er arealer med myr som ikke er aktuelle å dyrke opp.

Trasé 1 overlapper i hovedsak områder med godt beite for sau og storfe og en mindre andel mindre godt beite ([Kilden NIBIO](#) 01.10.24). Det er totalt sluppet 1785 sau og lam i Skaret beitelag, som denne traséen går innenfor.

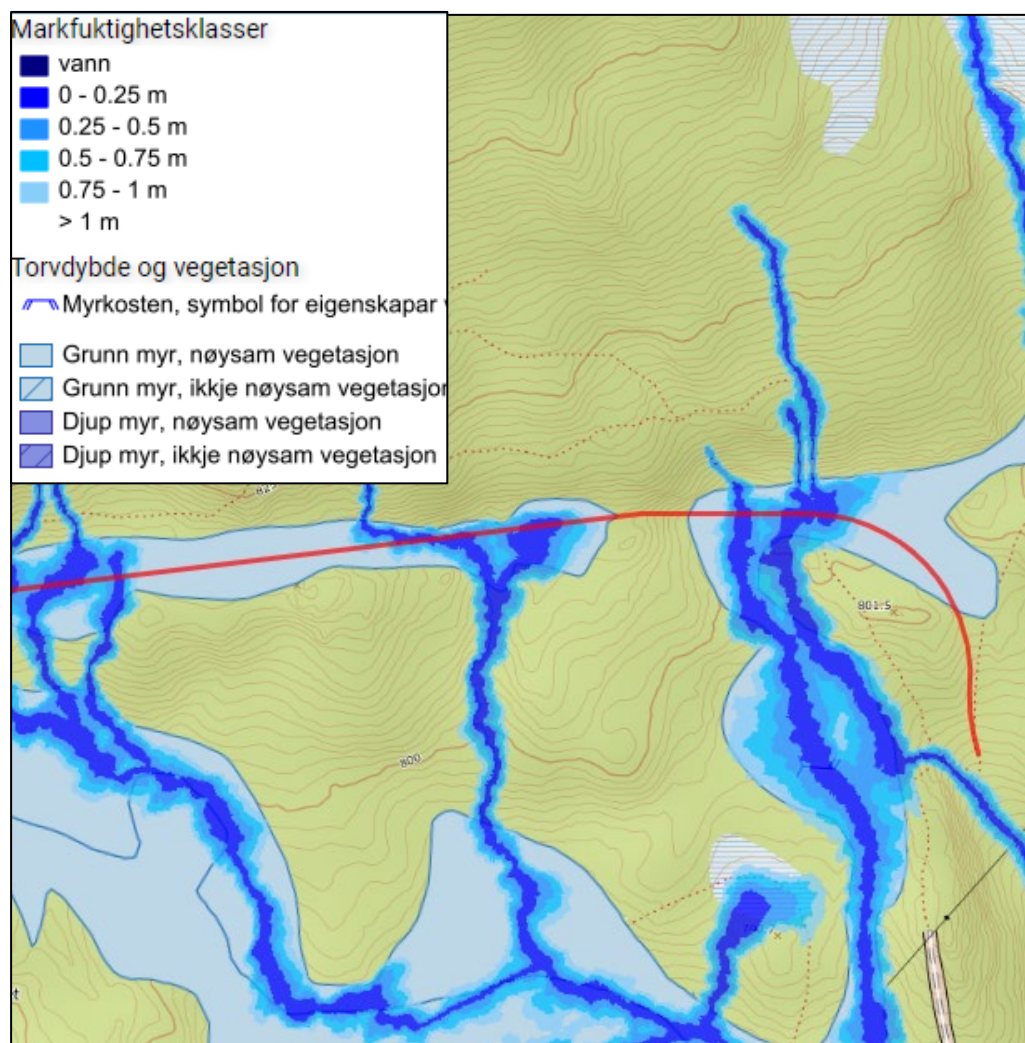
Skogområdene som krysses er impediment lauvskog. Dette området har ikke noen skogbruksverdi, kun eventuell vedhogst.

Ingen av landbrukseiendommene vurderes å bli særlig negativt påvirket av trasè 1, da den i hovedsak følger eksisterende skiløype over myrområder.

4.2.6 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Vassdrag og fuktdrag i området

Ifølge NIBIOs markfuktighetskart og myrinformasjon fra digitalt markslagskart, DMK, krysser trasé 1 et område hvor det er 0-25 cm til vann og grunn myr.

Kartet viser NIBIOs markfuktighetskart, trasè nr. 7 i rød strek.

Klimaprofilen for Sør-Trøndelag tilsier forventet klimapåslag for overvann med ca. 20 % økning. Det er derfor viktig at man sikrer at tiltak ikke sperrer vannvegene slik at vannet blir transportert ned til myra. Myra magasinerer vannmasser og er en viktig flomforebygger i perioder med store nedbørsmengder.

Risiko ved flom

Det er ikke registrert risiko for flom langs trasé 1 i Skred AS sin rapport «Vurdering av flomfare for skiløypetrasé i Gjevilvassdalen». Se punkt 2.7 Sikkerhet ved naturpåkjenninger.

Fare for erosjon

Ingen større vassdrag som gir fare for erosjon langs trasé 1 (Skred AS rapport 2023).

Risiko ved skred

Traséen vurderes å ikke være skredutsatt (Skred AS rapport 2023).

Sikkerhet ved regulerte magasin

Traséen påvirkes ikke av regulerte vannmagasin.

Samla vurdering av naturpåkjenninger

Området er lite berørt av naturpåkjenninger. Det kreves imidlertid at det tas hensyn til vannføring og vannstand når man krysser et myrområde, for å unngå problematikk med overvann og redusering av myras rolle som flomforebygger.

4.2.7 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Trasé 1 berører ikke direkte viktige områder for reindrifta, men vil kunne påvirke drivingsleia som ligger like ved (41 m). Trasé 1 er en del av skiløypa som går høyest i terrenget og dermed nærmest de områdene reinen bruker. Dette medfører bedre tilgjengelighet og kortere avstand til mer sårbare områder som kalvingsland. I tillegg dobles ferdselen ved at det blir både ferdsel på veg og i skiløypa.

4.2.8 Forurensning

4.2.8.1 Klimautslipp

Arealbruksendringene medfører, ifølge miljødirektoratets klimagasskalkulator, totalt utslipp på 266,2 tonn CO₂-ekv.

Traséen går over myr og skogområder. Disse arealene legges inn i klimagasskalkulatoren som beregner klimagassutslipp. Det er ingen gradering av inngrep i klimagasskalkulatoren, som innebærer at det faktiske klimagassutslippet vil være mye mindre. Her er det bare snakk om preparering av løype oppå snø og ikke noe faktisk terrenginngrep. Preparering av skiløypa vil kunne ha noe å si for vannføring og at torvlagene kan bli noe komprimert av jevnlig preparering. Dette er ikke en parameter man kan legge inn i kalkulatoren, men det er rimelig å anta at klimagassutslippene vil være tilnærmet de man får uten å endre arealbruk her. Altså rundt 0,9 tonn CO₂ ekvivalenter.

Resultater: Samlet effekt på utslipp/opptak fra arealbruksendringen

Utslipp eller opptak fra arealene over 20 år, dersom man ikke hadde omgjort bruken:

Fra	Til	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt
Vann og myr	Vann og myr	-2,2	0,0	0,0	-2,2 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Skog	Skog	0,6	1,7	0,8	3,1 tonn CO ₂ -ekvivalenter

SUM

-1,6	1,7	0,8	0,9
------	-----	-----	-----

 tonn CO₂-ekvivalenter

Negative tall betyr opptak av klimagasser, positive tall betyr utslipp.

Utslipp eller opptak fra arealene over 20 år fra arealbruksendringen:

Fra	Til	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt
Vann og myr	Utbygd areal	214,4	0,0	0,0	214,4 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Skog	Utbygd areal	52,8	0,0	0,0	52,8 tonn CO ₂ -ekvivalenter

Sum

267,2	0,0	0,0	267,2
-------	-----	-----	-------

 tonn CO₂-ekvivalenter

Negative tall betyr opptak av klimagasser, positive tall betyr utslipp.

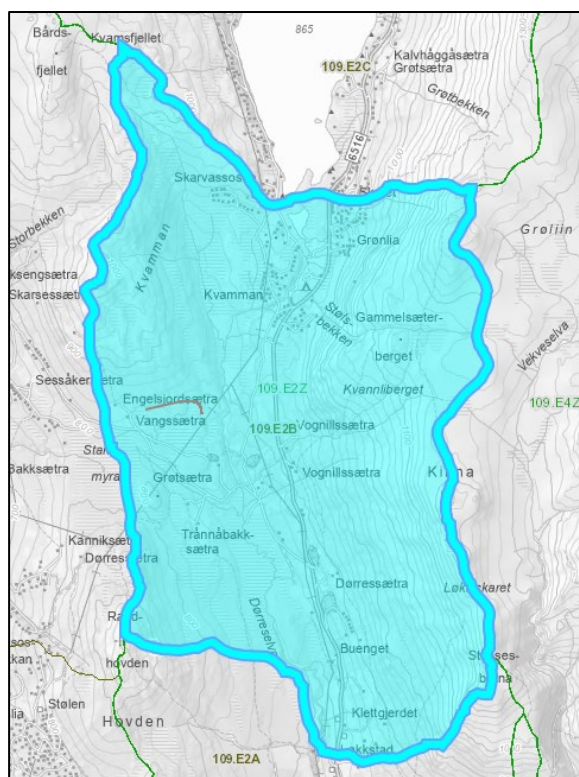
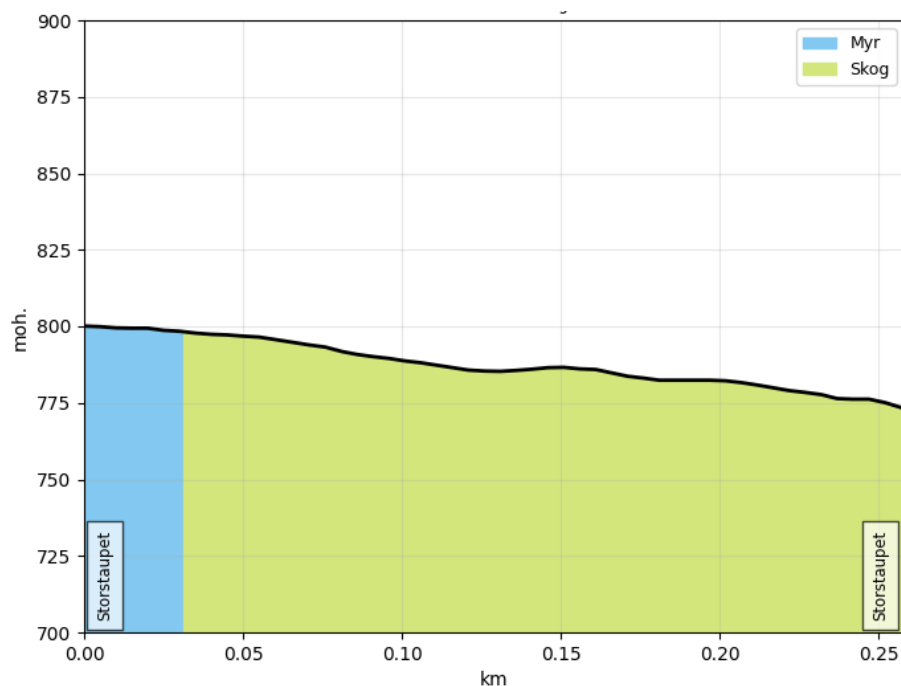
Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-1,6	1,7	0,8	0,9 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	267,2	0,0	0,0	267,2 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimateffekt	268,7	-1,7	-0,8	266,2 tonn CO ₂ -ekvivalenter

Merknad: dersom negativt tall vil endringen i arealbruk netto medføre mindre klimagassutslipp enn før, eller mer CO₂ opptak. Positivt tall betyr at endringen medfører høyere utslipp, eller lavere CO₂ opptak fra atmosfæren. Positive tall er merket rødt.

Forurensning av vann

Traséen ligger i nedbørsfeltet til Døremselva, som gjør at lekkasje og annen forurensning langs traséen kan transporteres ned til elva.

Støy

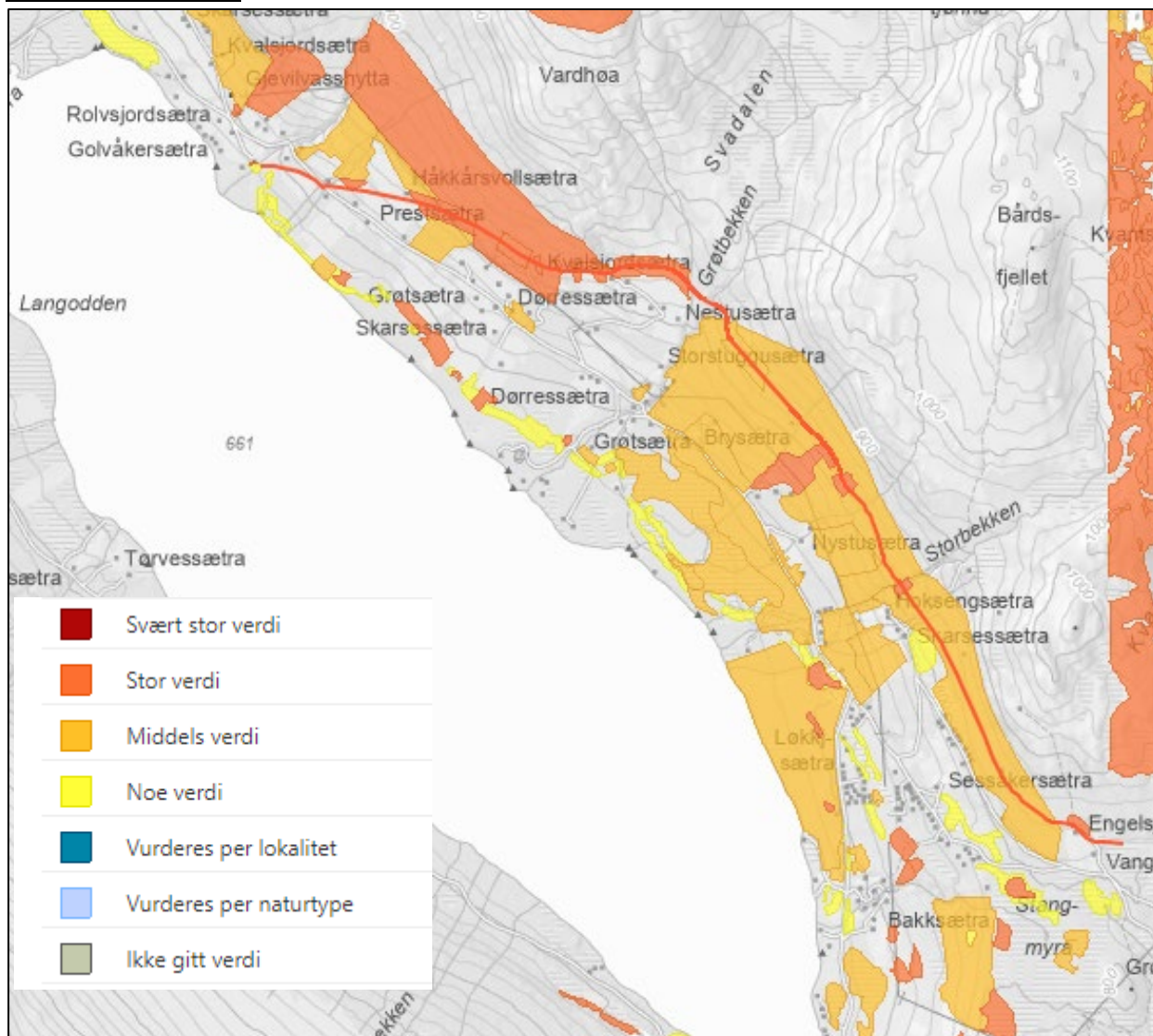
Det er ingen bebyggelse i umiddelbar nærhet til trasé 1. Det er ingen skog langs traséen, ettersom dette i stor grad er myrområder. Det er imidlertid skog langs myrkantene utenfor denne delen av traséen som demper støyvirkningen ved oppkjøring av løypa.

TRASÉ NR. 7

4.2.9 Naturmangfold

4.2.9.1 Områder med biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulike verdier i og ved trasé nr. 7 (rød strek).

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i naturbase og ny NIN-kartlegging gjennomført i 2023. Kunnskapsgrunnlaget for områder med biologisk mangfold anses derfor til å være tilfredsstillende, ifølge naturmangfoldloven § 8.

Trasé nr. 7 går gjennom flere lokaliteter som har middels verdi, ifølge verditabell i M1941:

- Gjevilsassdalen: Storbekken-Grøtbekken, Beiteskog, DN håndbok 13
- Haugsætra 1, semi-naturlig eng (NiN)
- Haugsætra 2, semi-naturlig eng (NiN)
- Haugsætra 5, semi-naturlig eng (NiN)
- Gjevilsassdalen: ovenfor Nystusætra, hagemark (DN håndbok 13)

- Gjevilvassdalen: Storbekken-Engelsjordsætra, beiteskog (DN håndbok 13)

Traséen berører 5,2 daa nøysom, grunn myr etter DMK markslagskart.

Føre-var-prinsippet

Siden det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Bakgrunnsarealet er en mosaikk av lauvskog av impediment og middels bonitet, der grunnen varierer mellom svært kalkfattig og intermediært kalknivå. Kulturmarksområdene har fått sin artssammensetning gjennom tidligere bruk til beite og slått, og bakgrunnslandskapet påvirker hvilke arter som kan etablere seg her.

Alle de fem semi-naturlige naturtypene i området er klassifisert som truet på rødlista for naturtyper. (<https://artsdatabanken.no/Pages/259194/Semi-naturlig>). Lokalitetene som er kartlagt, har ifølge verditabell i M1941 stor verdi, noe som gir grunnlag for innsigelse etter T2-16 ved forringelse. De har imidlertid fått middels verdi på grunn av lav lokalitetskvalitet. Årsaken er tegn på gjengroing og mindre bruk av området. Men dette er lokaliteter med en sentral økosystemfunksjon, som det står i faktaarket for naturtypelokalitetene kartlagt etter NiN-metoden. De kan være viktige leveområder for karplanter, sopp og insekter. Selv om de er i gjengroing, kan det ligge frø i bakken som kan spire dersom vekstforholdene forbedres.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det bør unngås tiltak som gjør kulturmarkslokalitetene mindre aktuelle å holde i hevd. Dette kan være fragmenteringer ved tiltak som oppgrusing og lignende. Hogst langs traséen vil kunne virke positivt, da grunnlaget for verdivurderingen er gjengroing.

4.2.9.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging gjennomført i 2023. Det er også gjennomført kartlegging av fugl i området (*Fugler ved skiløyper i Gjevilvassdalen. Per Willy Bøe 2023/24*). Kunnskapsgrunnlaget for områder med sjeldne/sårbare eller trua arter anses derfor å være tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

Trasé 7 berører lokaliteter for følgende arter:

- Dvergspett, hensynskrevende art
- Granmeis, sårbar (VU) på rødlista
- Gjøk, nær trua (NT) på rødlista
- Rødnende luktvokssopp, sårbar (VU) på rødlista

Fuglene kan være sårbare for ferdsel i april, da det er hekkelokaliteter for disse langs traséen, og i noen år kan hekking sammenfalle med sen påske. Soppforekomsten blir ikke påvirket av tiltaket, da

den visner ned før snøen legger seg i området.

Føre-var-prinsippet

Siden det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Økt ferdsel i området er spesielt uheldig i hekkeperioder. I tillegg foregår det biltrafikk på vegen nedenfor, noe som forsterker belastningen. Kombinasjonen av ferdsel og trafikk gjør at det blir igjen få fristeder for fuglene i området.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Hvis løypa skal legges i trasé nr. 7, bør den ikke tråkkes i april av hensyn til hekking. Det er registrert orrfugleik ved Brysætra. Her kan det være leikaktivitet allerede i mars. Dette bør hensyntas i reguleringsbestemmelser.

4.2.9.3 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging gjennomført i 2023. Kunnskapsgrunnlaget for områder med sjeldne/sårbare eller trua naturtyper er derfor tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

Trasé nr. 7 går igjennom flere lokaliteter som har stor verdi etter verditabell i M1941:

- Prestsætra, hagemark (NiN)
- Gjevilvassdalen: Håmmårbekken-Kvalsjordsætra (ved Grøtbekken), beiteskog (DN håndbok 13)
- Håkkårvollsætra, hagemark (NiN)
- Embretløkka 5, hagemark (NiN)
- Embretløkka 6, hagemark (NiN)
- Kvalsjordsætra, semi- naturlig eng (NiN)
- Kvalsjordsætra 2, semi- naturlig eng (NiN)
- Kvalsjordsætra, naturbeitemark (NiN)
- Haugsætra 3, hagemark (NiN) overlapper delvis med Gjevilvassdalen: ovenfor Nystugusætra: naturbeitemark (DN håndbok 13)
- Haugsætra 4, naturbeitemark (NiN)
- Haugsætra 6, hagemark (NiN)
- Engelsjordsætra, naturbeitemark (NiN)

Føre-var-prinsippet

Siden det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Kulturlandskapsområdene langs trasé 7 skiller seg ut fra bakgrunnsarealet, som er en mosaikk av lauvskog av impediment og middels bonitet, og grunnforholdene varierer mellom svært kalkfattig og intermediært kalknivå. Kulturmarkslokalitetene er formet og har artssammensetning med bakgrunn av bruk til beite og slått. Bakgrunnslandskapet påvirker hvilke arter som har mulighet for å etablere seg innenfor kulturmarkslokalitetene.

Alle de fem semi-naturlige naturtypene i området er klassifisert som truet på rødlista for naturtyper (<https://artsdatabanken.no/Pages/259194/Semi-naturlig>). Lokalitetene som er kartlagt, har ifølge verditabell i M1941 fått stor verdi, noe som gir grunnlag for innsigelse etter T2-16 ved forringelse.

Langs trasé 7 finnes det et nesten sammenhengende belte av kulturlandskap. Dette inkluderer områder med stor og middels verdi, samt noen som ikke er kartlagt som naturtype. Som økosystem er dette området svært verdifullt. Fragmentering av landskapet, som gjør det mindre egnet til beite, vil være uheldig både for å bevare områdets særpreg og for å sikre eller styrke artsmangfoldet.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det bør ikke gjennomføres tiltak som fragmenterer beiteområder slik at de blir uegnet som beite. Dersom det er behov for terrenginngrep, må man sørge for revegetering med stedegen vegetasjon.

4.2.10 Kulturminner/kulturmiljø

Trasé 7 går gjennom et større område med kulturlandskap, som ikke er kartlagt som verdifullt, men som grenser til et verdifullt kulturlandskap. Området består av et godt vedlikeholdt sæterlandskap med lang brukstradisjon. Fragmentering av beiten må gjennomføres skånsomt for å bevare deres verdi både som ressurs for husdyrfôr og som en viktig del av kulturhistorien.

Tiltakene må ikke gjøre driften vanskeligere. Dette innebærer behov for gjerder der det er nødvendig, og skånsom planering for å unngå tap av beitemark. Arealene må fortsatt kunne brukes som sommerbeite, selv om de også fungerer som skiløyper om vinteren.

4.2.11 Friluftsliv og folkehelse

Trasé 7 ligger, i likhet med de andre traséene, innenfor et svært viktig friluftslivsområde: Rauhovden-Nonshøa-Gjevilvasshytta. Eksisterende skiløyper, som trækkes sporadisk av Gjevilvassdalen skiløypeforening (Ormbergløypa, Svadalsløypa og Gjevilvassløypa), ligger i nærheten av traséen i området rundt Ormberget, men overlapper ikke helt.

4.2.12 Landskap og anleggsbehov

Trasé 7 utgjør størsteparten av øvre terrengløype. Ifølge Vista analyses rapport, har den god opplevelseskvalitet ved landskapet, og beskrives som idyllisk med god utsikt. Trasé 7 ligger høyt i terrenget og følger et drag på oversiden av setrene og har landskapsrelaterte kvaliteter med utsikt innover dalen, utover vannet og til seterlandskapet. Ved lite snø er det behov for terrenginngrep for å lage en skiløype (se vurdering av anleggsbehov, kap. 4.2.27). Dette vil forringe landskapet og

opplevelseskvaliteten. I tillegg vil bortfall av vegløype og brøyting av veg med åpning for biltrafikk forringe landskapsopplevelsen på grunn av trafikk på vegen.

4.2.13 Landbruksressurser

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 7 følgende areal (dekar):

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	2,4
Overflatedyrka jord	2,2
Innmarksbeite	5,7
Produktiv skog	1,2
Uproduktiv skog	34,4
Myr	1,7
Åpen jorddekt fastmark	2,6
Åpen skrin fastmark	1,7
Ferskvann	0,1
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,2
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	52,2

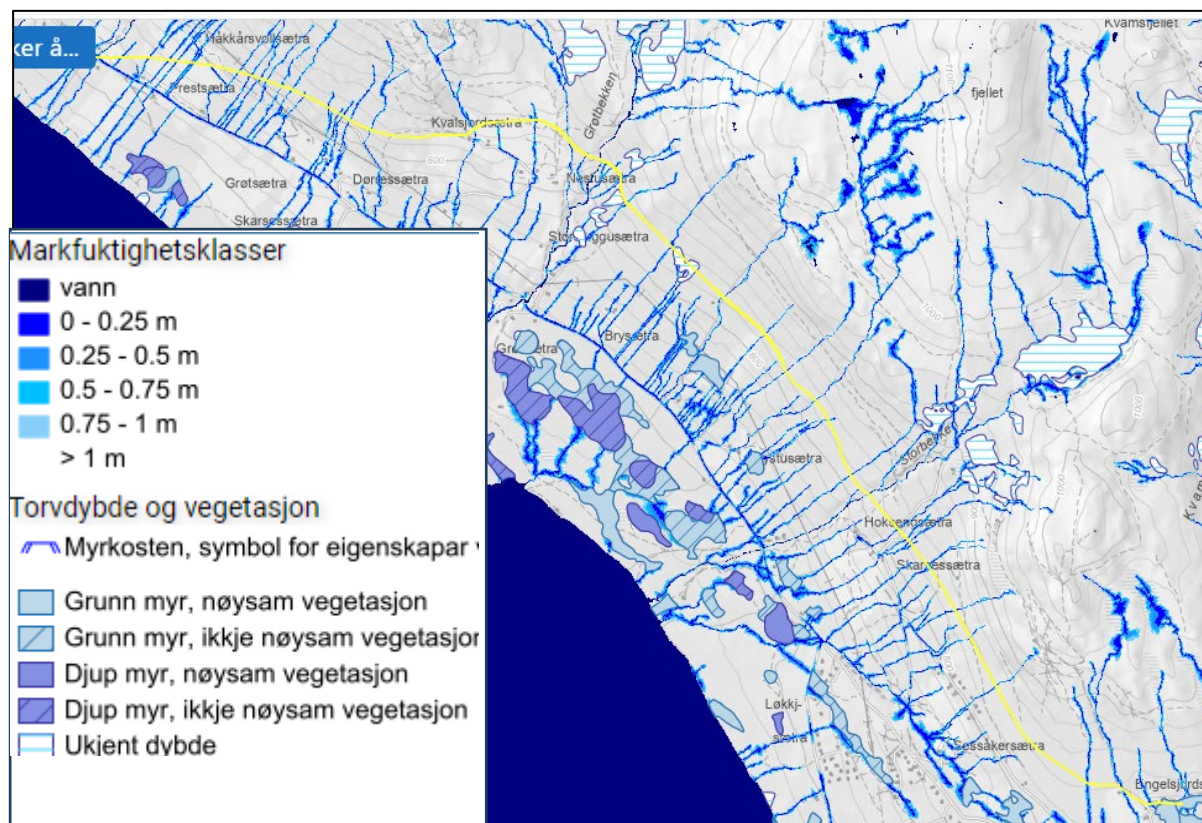
Trasé 7 går igjennom en mosaikk av svært godt og godt beite samt noen beitevoller og dyrkamark. Det slippes årlig totalt 3974 sau og lam i Gjevilvassdalen beitelag (tall fra 2024 NIBIOs kartløsning Kilden). All dyrkbar mark langs traséen er av noe verdi, totalt 10,1 dekar. Iht. tabell under kap. 4.2.5 er det ingen gårdsbruk som driver aktiv setring langs denne traseen, men flere leier ut dyrkajord og beiter.

Det er i hovedsak uproduktiv skog langs traséen, med unntak av 1,2 dekar.

4.2.14 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Vassdrag og fuktdrag i området

Traséen passerer en stor mengde fuktdrag (se kartutsnitt under), hensyntaking av disse er beskrevet under kapitlet anleggsbehov 4.2.27. Ellers passerer traséen noen myrområder der to av disse har ifølge digitalt markslagskart, DMK, ukjent dybde (områder med hvite og blå tverrstriper på kartutsnittet under) og en er grunn myr (lyseblå flate på kartutsnittet under). Dersom fuktdrag og myrparti ikke tas hensyn til, kan det medføre betydelig overvannsproblematikk.

Kartutsnittet viser trasé 7 med gul linje. Mørkeblå flater og linjer viser markfuktighet og flater i lysere blånyanser viser myrområder. Kilde: NIBIOs markfuktighetskart.

Klimaprofilen for Sør-Trøndelag tilsier forventet klimapåslag for overvann med ca. 20 % økning. Det er derfor viktig at man sikrer at tiltak ikke sperrer vannvegene slik at vannet blir transportert ned til myra. Myra magasinerer vannmasser og er en viktig flomforebygger i perioder med store nedbørsmengder.

Risiko ved flom

Traséen har flere krysningspunkt over bekker som i Skred AS sin rapport er navngitt Ø1, Ø2, Ø3 og Ø4.

Ø1 Prestseterbekken

Her er det konstruert en tørrmur som utgjør en del av en traktorveg langs traséen. Kulverten har lav kapasitet ved reell flomsituasjon. Eventuelt overløp vurderes å gå over traktorvegen og ned i større rør under Gjevilvassvegen. Ettersom krysningspunktet ligger så nær Gjevilvassvegen, vurderes det trygt at løypa legges i Gjevilvassvegen dersom traktorvegen (trase 7) er oversvømt. Det vurderes derfor ikke nødvendig med større tiltak, men kulverten kan renskes for masser for å optimalisere kapasitet.

Ø2

Krysningspunktet går over en bekk med relativt høyt fall som er godt definert i terrenget. Bekken har relativt store bratte skråninger langs begge bredder. Ved flom vurderes det at vannet vil ha moderate vannhastigheter og strømmingen vil være godt kanalisert. Anbefalt løsning er å anlegge bru som bør dimensjoneres for å ligge høyere enn vannlinja ved middelflom og konstrueres for å tåle

laster ved høyere gjentakintervall. Fordi bekkeløpet er smalere 20-30 meter oppstrøms anbefales det å flytte traséen hit for å korte ned bruspennet.

Ø3 Grøtbekken

Grøtbekken er godt definert i terrenget på krysningspunkt Ø3. Det forventes at vannet vil ha høye hastigheter inn mot krysningspunktet ved flom. Det anbefales å anlegge en bru med tilstrekkelig kapasitet ved middelflom. Brustedet bør dras lengst mulig ned fra stryket for å minimere belastning på brua.

Ø4 Storbekken

Ved krysningspunktet er Storbekken godt definert i terrenget og har et relativt stort fall igjennom krysningsområdet. Det forventes moderat til høy vannhastighet i flomsituasjoner.

Anbefalt løsning er relativt kort bruspenn tilpasset terrenget og forventa vannhøyder.

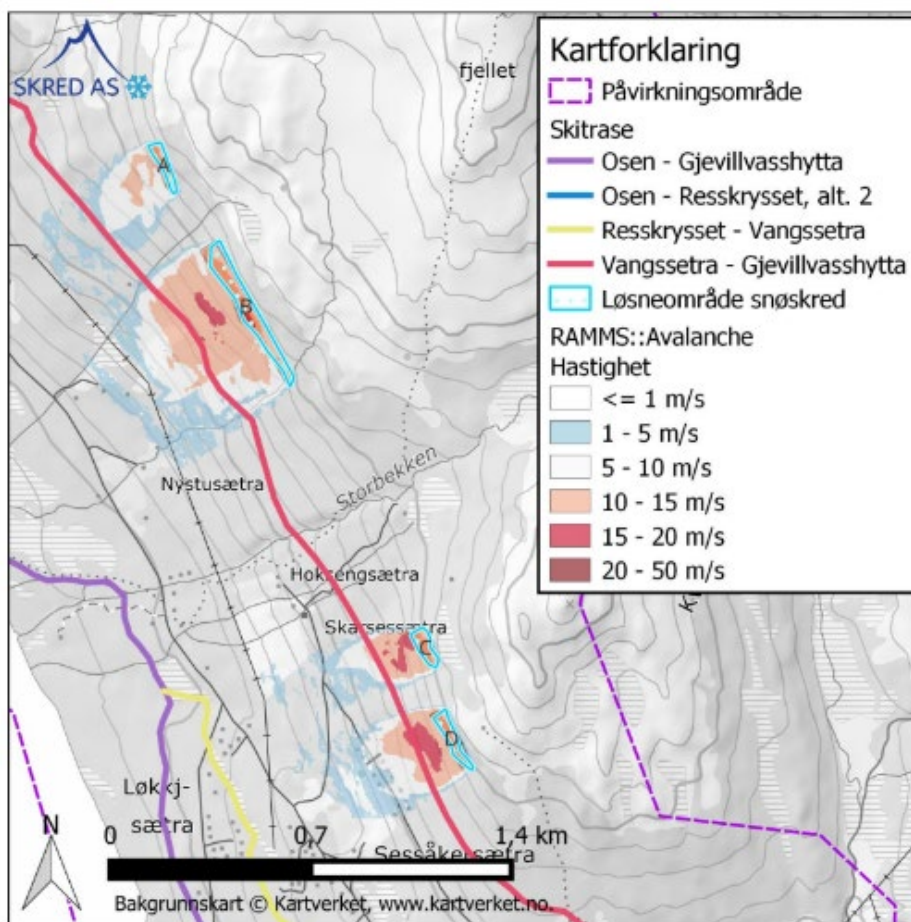
Bekkeløpene med anbefalte bruer kan være utsatte for islegging på naturlige terskler og at vannspeilet lokalt heves som følge av dette. Grunnen til at krysningspunkt med anbefalte bruer er mer utsatt, er at disse er godt definerte bekkeløp som er mer sensitive for endringer av vannstand.

Risiko ved skred

Snøskred

Beregninger viser at snøskred vil kunne treffe øvre terrengløype i fire ulike områder mellom Vangsetra og Gjevilvasshytta. Det er mindre sannsynlig at hele løsneområdet løsner samtidig med store skred, slik modellen viser, fordi skredbanen har begrenset høydeforskjell. Men i en ekstremsituasjon kan det likevel skje.

Det vurderes at sannsynligheten for skred mot skitraséene er mindre enn 1/333 under dagens forhold med skog. Men skred kan ikke utelukkes i den øvre traséen uten skog for områdene B, C og D. Løsnesannsynligheten for C og D i et senario uten skog er satt til 1/100, mens det for B er 1/333 da det er mindre sannsynlig at hele løsneområdet løsner i et skred. Se kartutsnitt fra rapporten under. For løsneområde A vurderes sannsynligheten for treff å være mindre enn 1/100 da skiløypa er lengre unna løsneområdet.

Kart over trasé 7 med fire ulike snøskredområder mellom Vangsetra og Gjevilvasshytta, A, B, C og D, fra flom- og skredrapport av Skred AS.

Jordskred

Jordskred oppstår normalt i terreng brattere enn 30°, men 20° brukes ofte som en grense for hvor faren for jordskred bør utredes. Det er ikke skråninger med løsmasse som er brattere enn 30° i påvirkningsområdet. Det er ikke spor etter jordskred i skyggekart for området.

Flomskred

Det er flere bekker som krysser trasé 7. Felles er at gjennomsnittshellingen i bekkene er mindre enn 15°. Det vurderes at nedskjæringene i enkelte bekkefar er forårsaket av erosjon og ikke flomskred. Sannsynligheten for flomskred er derfor lav.

Sørpeskred

Sørpeskred kan oppstå langs de større bekkene som har store nedslagsfelt over tregrensen. I tillegg kan sørpeskred skje i slakere myrområder hvor vann kan samle seg i terrenget. Sørpeskred kan også forekomme i mindre bekkefar som følge av intenst snøfall eller regn, først og fremst i områder uten skog.

Det forventes at sørpeskred vil opptre mer hyppig fremover som følge av klimaendringene. Det er ikke er kjente, historiske hendelser av sørpeskred i området. Sannsynligheten begrunnes også ut fra vegetasjonsforholdene langs de tre største bekkene, samt en sidebekk til Grøtbekken ned til

Vardhøa. Årlig sannsynlighet for sørpeskred langs Grøtbekken, Håmmårbekken og Storbekken er 1/100. Ved situasjon uten skog vil de navnløse bekkene ha en årlig sannsynlighet for sørpeskred på 1/100. Sannsynligheten for skred i de største bekkene blir uendret, da de er over tregrensa. De andre bekkene vurderes bare til å ha fare for sørpeskred dersom skogen fjernes.

4.2.15 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Trasé 7 nr. krysser en flyttlei for rein og berører et område for høst vinterbeite. Kryssingen skjer hovedsakelig langs eksisterende veg, men økt ferdsel i høyereliggende fjellområder er negativt for reindriften. Det gir lettere tilgang til områder der tamreinen ikke er vant til mye menneskelig aktivitet, noe som kan påvirke atferden, særlig under kalving og flytting. Sammen med en brøytet veg, som gir ferdsel dyper inn i fjellet, blir den samlede belastningen på reindriften svært negativ.

4.2.16 Forurensning

4.2.16.1 Støy

Det er ligger sju setre og en fritidsbolig mindre enn 60 meter fra traséens midtlinje. Det er i all hovedsak vegetasjon mellom traséen og bebyggelsen.

4.2.16.2 Utslipp til luft

Arealbruksendringene medfører, ifølge miljødirektoratets klimagasskalkulator, et totalt klimautslipp på 1103,12 tonn CO₂-ekv. Ved tilbakeføring av matjord vil dette være noe mindre.

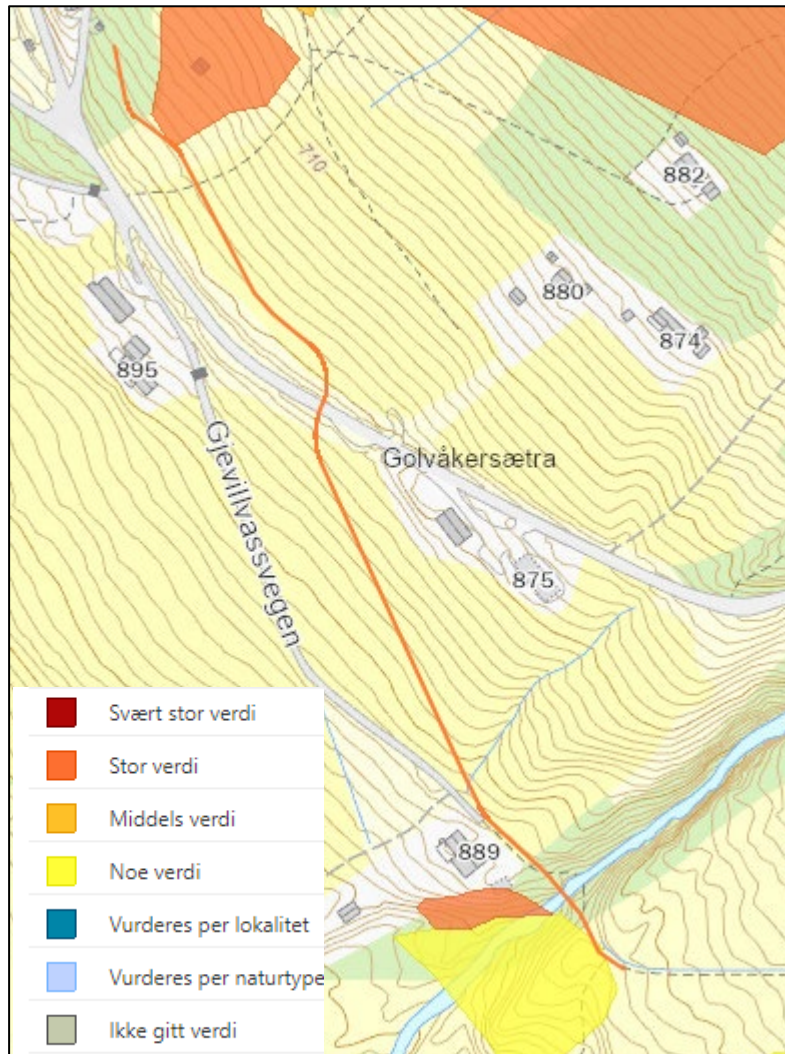
Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt	
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-85,4	58,0	4,4	-23,0	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	1080,1	0,0	0,0	1080,1	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimaeffekt	1165,5	-58,0	-4,4	1103,1	tonn CO ₂ -ekvivalenter

TRASÉ NR. 1356

4.2.17 Naturmangfold

4.2.17.1 Områder med biologisk mangfold

Kartutsnittet over viser NiN-registrerte områder med ulik verdi i og ved trasé nr. 1356.

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i naturbase og ny NiN-kartlegging gjennomført i 2023.

- Håmmårbekkodden 3, høstingsskog noe verdi (gult område i kartutsnittet over)

4.2.17.2 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Trasé 1356 går igjennom følgende lokaliteter som har stor verdi og er truede naturtyper, vurdert som sårbar (VU) i rødlista for naturtyper:

- Håmmårbekkodden 4, naturbeitemark
- Rolvsjordsætra, naturbeitemark

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturtyper i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Traséen fragmenterer et område med landbruksareal. Selv om ikke alle områdene med beite og eller annet landbruksareal er kartlagt som naturtype, er det viktig å bevare et stort sammenhengende område med beitearealer. Et større areal gjør at kulturmarksartene blir mindre sårbare, og kanteffekten blir mindre.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Dersom det skal gjøres større terrenginngrep, så må det stilles krav til opparbeidelsen og tilbakeføring av matjord dersom den fjernes.

4.2.17.3 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Kunnskapsgrunnlaget

Følgende arter på rødlista 2021 er registrert langs trasé 1356:

- Fiskemåke, sårbar (VU)
- Hare, nær trua (NT)
- Granmeis, (VU)
- Gjøk, (NT)
- Heilo, (NT)
- Tretåspett, (NT)
- Rødstilk, (NT)
- Grønnfink, (VU)
- Hvitryggspett, art av nasjonal forvaltningsinteresse
- Fiskemåke, (VU)
- Dvergspett, art av nasjonal forvaltningsinteresse

Det er registrert en hekkelokalitet av en sensitiv art i nærheten av traséen. Det er lite sannsynlig at området vil bli benyttet som hekkelokalitet på grunn av nærhet til menneskelig aktivitet rundt Gjevilvasshytta.

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om sårbare/trua arter i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Generelt er lommer med gammel ospeskog særlig verdifulle for spetter, med gode reirlokalteter. Hvitryggspett er mer sjelden, og foretrekker skog med mye død for å finne ved-levende insekter den livnærer seg av. Tretåspett finnes gjerne i gammel furuskog og i fjellbjørkeskogbeltet. (Naturmangfoldplan Oppdal, 2024). Økt ferdsel i området er spesielt uheldig i hekkeperioder. I tillegg

foregår det biltrafikk på vegen nedenfor, noe som forsterker belastningen. Kombinasjonen av ferdsel og trafikk gjør at det blir igjen få fristeder for fuglene i området.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Dersom traséen opparbeides og vegetasjon fjernes, kan det gjøres lite for å redusere den negative effekten dette har for artsmangfoldet. En planering av bakken eller ikke har mindre effekt på fugleartene, når vegetasjonen først er fjernet.

Det er viktig at det er forutsigbart hvor det blir skiløyper og hvor det brøytes, slik at noen områder kan være mer uforstyrret for dyrelivet. Den minst gunstige løsningen for fuglelivet er å ha skiløyper i både nedre og øvre terrengløype, i tillegg til trafikk på veien. Dagens situasjon, med løyper som krysser hverandre mellom veien og vannet, gir også liten plass til fugler og pattedyr. Den beste løsningen for fugle- og dyrelivet vil være å samle all ferdsel langs én løype.

4.2.18 Kulturminner/kulturmiljø

Trasé 1345 går gjennom et område som er kartlagt som verdifullt kulturlandskap av Fylkesmannens nasjonale registrering av verdifulle kulturlandskap. Gjevilvasshytta, som er en vedtaksfreda bygning, er turmålet for denne og flere andre traséer.

4.2.19 Friluftsliv og folkehelse

Trasé 1356 er en del av øvre terrengløype, vurdert av Vista Analyse som en fin skiløype, men uegnet å gå med pulk på grunn av noen skarpe svinger og bratte partier. Topografien krever gode skiferdigheter. Traséen kjøres delvis opp i dag på frivillig basis og tilsvarer en historisk trasé. Den krysser vegen mellom Golvåkersetra og Gjevilvasshytta, der man må ta av seg skiene. Dette er en barriere, særlig med pulk og for små barn.

4.2.20 Landskap

Trasé 1345 krysser Håmmårbekken og forutsetter reetablering av ei bru. Traseen går gjennom åpent kulturlandskap og det må regnes med noe planering og grøfting. For mer utfyllende beskrivelse vises til kapittel om anleggsbehov for hele løypealternativ 1, øvre terrengløype.

4.2.21 Landbruksressurser

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 1356 følgende areal (dekar):

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	0,0
Overflatedyrka jord	0,7
Innmarksbeite	0,2
Produktiv skog	0,0
Uproduktiv skog	0,2
Myr	0,0
Åpen jorddekt fastmark	0,0
Åpen skrinns fastmark	0,0
Ferskvann	0,0
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,0
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	1,1

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	1,2
Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	0,0
Produktiv skog	0,2
Uproduktiv skog	0,2
Myr	0,0
Åpen jorddekt fastmark	0,0
Åpen skrinns fastmark	0,0
Ferskvann	0,0
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,0
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	1,6

Arealregnskapet fra Kilden over består av to tabeller fordi traséen er delt i to av vegen.

Området består hovedsakelig av beitevoller og hagemarkskog, men også områder med svært godt beite for sau.

Oppkjøring av skiløyper kan påvirke beite og dyrkamark ved å øke risikoen for isbrann, som kan redusere grasproduksjonen. Opparbeidelse av traséer medfører også anleggsbehov med direkte tap av beite og dyrkamark, beskrevet i kap. 4.2.27. under.

Det er lite skog langs traséen, men noe impediment og middels bonitets lauvskog.

4.2.22 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Vassdrag og fuktdrag i området

Traseen krysser flere dreneringslinjer i terrenget, ifølge NIBIOs markfuktighetskart og Gislinks kart. Det er spesielt viktig at dreneringslinja markert med gult ikke blokkeres, da dette kan føre til overflatevann som finner nye veier og skader vegen. Denne dreneringslinja munner ut i grøfta langs Gjevilvassvegen.

Kartutsnitt fra Gislink (29.04.2025) med markfuktighet (blå flater med gradering i farge, mørkest fuktigst) og dreneringslinjer ved åpne stikkrenner (hel blå strek) Trase 1356 i rødt, kritiske krysningspunkt markert med gul strek.

Risiko ved flom

Traseen krysser Håmmårbekken på et tidligere brusted hvor det står igjen to landkar i tørrmur. Det er relativt høyt fall inn mot krysningspunktet og bekkeløpet er godt definert med høye/bratte skråninger på hver side. Det forventes høy vannhastighet mot brustedet. Det anbefales å etablere ny bru på eksisterende brusted, men landkar bør utbedres. Det forventes at større flom vil ha stort skadepotensiale for konstruksjonen. Utforming bør vurderes i detalj (Vurdering av flomfare i Gjevilvassdalen. Skred AS rapport 12.12.2023).

Risiko ved skred

For alle løypealternativene er kravene for akseptabel personrisiko i størrelsesorden 10^{-4} Til 10^{-5} tilfredsstilt. Høyest risiko er den øvre terrengløypen i et scenario uten skog, men personrisikoen er fremdeles i størrelsesorden 10^{-5} og akseptabel.

4.2.23 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Trasé 1356 berører ikke direkte viktige områder for reindrifta. Traséen medfører en øking i samlet ferdsel ved at det blir både ferdsel på veg og i skiløypa. Denne delen av skiløypa ligger nærme Gjevilvasshytta som det er etablert mye ferdsel av mennesker slik at reinen er godt kjent med dette over tid. Når det brøytes veg i tillegg til at det etableres skiløype høyt i terrenget vil Gjevilvasshytta både bli turmål og utgangspunkt for tur videre innover dalen. Dette vil kunne gi økt ferdsel nærmere sårbare områder for kalvingsland. Når det nærmer seg kalving, vil simlene spre seg over et større område for å ha ro når de kalver, da er det viktig at de ikke forstyrres og har nok areal som er

uforstyrret til å kunne finne en plass for å kalve. Forstyrrelser her kan gå utover liv og helse for både simle og kalv.

4.2.24 Forurensing

Støy

En sæter, en fritidsbolig og an annen bygning for overnatting ligger mindre enn 60 meter fra traséens midtlinje.

Klimautslipp

Arealbruksendringene medfører totalt klimautslipp på 127,8 tonn CO₂-ekv ifølge miljødirektoratets klimakalkulator.

Negative tall betyr opptak av klimagasser, positive tall betyr utslipp.

Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-8,3	0,0	0,0	-8,3 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	118,7	0,0	0,0	118,7 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimaeffekt	127,0	0,0	0,0	127,0 tonn CO ₂ -ekvivalenter

Merknad: dersom negativt tall vil endringen i arealbruk netto medføre mindre klimagassutslipp enn før, eller mer CO₂ opptak. Positivt tall betyr at endringen medfører høyere utslipp, eller lavere CO₂ opptak fra atmosfæren. Positive tall er merket rødt.

4.2.25 Friluftsliv og folkehelse

Vurdering av friluftsliv og folkehelse for hele alternativ 1, øvre terrengløype (trasé 1,7 og 1356)

Bøgh Holmen, R. Toftdahl, H. og Eidsmo, S. 2024, beskriver følgende om øvre terrengløype i Vista rapport 2024/08:

«Hyggelig løype som går høyt i terrenget. Fin turløype for familier med litt eldre barn. Jevn i terrenget i retning Grøtsetra, men er kupert før bratt nedkjøring mot Gjevilvasshytta som gjør den lite egnet for barnefamilier med små barn og pulk. Dette er ikke en lavterskel løype og egner seg best som sekundærløype som alternativ for aktive. Traséen er godt egnet på senvinteren, men er langt mindre egnet under krevende værforhold som i vær fra sørvest og uvær. Løypa har god utsikt utover vannet og seterlandskapet. Ingen informanter har beskrevet løypa som en dårlig trasé, men heller ikke som en fullgod erstatning for traséer lengre nede i dalen. Løypa kan kobles mot Solløypa som går på oversiden over fjellplatået via løype langs Grøtbekken.»

Det beskrives også at løypa har begrenset egnethet som tidligskiløype og er uegnet som lavterskeløype. Den har fin utsikt og gode solforhold, men kan til tider være utsatt for vind.

Innenfor Resskrysset er det noe uenighet blant informantene til Vista Analyse sin rapport om kvaliteten på traséen. Noen nevner at den går i skogen og mangler utsikt, andre nevner at den går over myrparti og at dette kan være utfordrende dersom det ikke er tilstrekkelig frost i bakken. Andre igjen mener at den er mindre ensformig for små barn enn løypa på vegen, ettersom den er mer kupert.

4.2.26 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Vurdering av hele øvre terrengløype (trasé 1,7 og 1356)

Øvre terrengløype passerer ingen hyttefelt, men er tilgjengelig fra en del setre og setertun.

Løypa har svært dårlig tilgjengelighet fra hyttefeltene i Gjevilvassdalen. Løypa har kun direkte

adkomst fra Solgrenda og Sessåkersetra. Noen hyttefelt øst for Osvegen kan ha løypetilgang via Raudhovden og Grøtsetra. Øvre terrengløype blir dermed ikke en erstatning for løypa langs veien. Som supplement til en annen løype vil den gi gode muligheter for rundløypetilbud og vil kunne koble sammen områdene ved Grøtsetra med områdene i dalen.

Bruksverdi	Beskrivelse	Vurdering
Egnethet på tvers av brukergrupper	Løypa er egnet for turgåere, barnefamilier med litt eldre barn. Den er kun tilgjengelig med direkte adkomst fra Solgrenda og Sessåkersetra, selv om noen av hyttefeltene øst for Osvegen kan ha løypetilgang via Raudhovden og Grøtsetra.	God til middels
Eksposering for gode værforhold	Løypa har sol på fine dager og er særlig god på finværsdager, men er værutsatt i dårlig vær.	God til middels
Tilgjengelighet fra Osen	Løypa har lav tilgjengelighet for områdene sør for dalen, som har få alternative løyper.	Dårlig
Tilgjengelighet innover dalen	Løypa er lite tilgjengelig for hyttefeltene i dalen, som har få alternative løyper.	Dårlig
Tilgjengelighet fra Grøtsetra	Løypa har høy tilgjengelighet fra Grøtsetra og Resset.	God
Topografisk brukervennlighet	Løypa holder jevn høyde og har en jevn nedfart det siste partiet mot Gjevilvasshytta.	God
Egnethet som tidligskiløype	Løypa kan være utsatt for vær og vind og har sånn sett begrenset verdi i desember og januar.	Middels
Egnethet som lavterskeltilbud	Løypa er ikke lavterskel og retter seg mer mot aktive.	Dårlig
Sikkerhet	Veikrysning i nedfarten mot Gjevilvasshytta kan utgjøre en sikkerhetsutfordring.	God til middels
Opplevelseskvalitet ved landskapet	Løypa beskrives som idyllisk med god utsikt.	God

Tabellen viser et sammendrag av informantenes vurdering av øvre terrengløype (trasé 1, 7 og 1356). Vista-Analyse, rapport 2024/08).

Informanter fra fritidsboligene i dalen oppgir betydelige reduksjoner i antall gjestedøgn sammenliknet med før skiløypa på vei ble borte (Vista Analyse 2024/08). Hytteundersøkelsen om skiløypa i Gjevilvassdalen fra 2018 underbygger dette.

Ved å anlegge øvre terrengløype, vil det fortsatt bli brøytet veg. Flere hytteeiere gir også uttrykk for at tilgjengeligheten til hytta er blitt redusert etter at vegløypa forsvant. Sporadisk vegbrøyting og

løypetråkking gjør det uforutsigbart å ta seg inn til hytta både med bil og på ski. Høye brøytekanter gjør også fritidseiendommer mindre tilgjengelige. Flere hytteeiere holder hytta stengt gjennom vinteren, eller har redusert bruk i forhold til tidligere med løype på vegen. Gjevilvasshytta holder stengt utenom vinterferien og påsken som følge av få kunder (Vista-Analyse rapport 2024/08).

4.2.27 Anleggsbehov alternativ 1, øvre terrengløype

Etter Norplan AS sin vurdering, går store deler av løypealternativet gjennom bjørkeskog, som krever omfattende uthugging. Terrenget er skrått, og størstedelen av løypa må planeres. Behovet for sprenging vurderes som lite.

Det må etableres krysningspunkt på innmark for traktor/landbruksverktøy som hindrer oppdeling av teiger. Ved kryssing av gjerder må det etableres grunder/porter.

Ved kryssing av Grøtbekken er det nødvendig å etablere ei bru, der enkeltspent trebru anbefales. Se også omtale under kap. 4.2.14 *Sikkerhet ved naturpåkjenninger*. Tilkomst i anleggsperioden må etableres langs traséen her, eventuelt må det etableres en egen anleggsveg (Norplan rapport, Rev. 01, 12.02.25).

Løypa krysser også Håmmårbekken lenger vest, hvor det må reetableres ei bru.

Samlet oversikt over anleggsbehovet, øvre terrengløype ved lite snø (30-40 cm):

- Total masseflytting inkl. sprengningsarbeid: 13 560 m³
- Volum fra separat lagring og tilbakeføring av matjord fra dyrka mark og beitemark: 3 449 m³
- Sprengningsarbeid: 896 m³
- Stikkrenner: 13 stk Ø 400 mm og 8 stk Ø 100 0mm
- Bruer: 2 stk
- Kryssing av gjerde: 9 stk

For å minimere skadene på matjord, tap av produksjon av gras for landbruksnæringa og tap av biologisk mangfold av naturmangfoldhensyn, er det gjort en beregning for lagring og tilbakeføring av matjord ved planering av terreng gjennom dyrka mark og beitemark.

Norplan har beregnet en kostnad på kr 12 879 377 for opparbeidelse av øvre terrengløype med forutsetning om lite snø.

Samlet oversikt over anleggsbehovet, øvre terrengløype ved mye snø

Ved et scenario der det skal kjøres opp løype ved mye snø trengs det ikke å utføres planering og masseflytting, men det vil bli behov for å etablere grøfter. Bruer må etableres i samme omfang som ved lite snø. Ved kryssing av gjerder må det etableres grunder/porter.

Traséen går gjennom tett bjørkeskog og det trengs omfattende uthugging også ved store snømengder. Anleggsbehovet ved mye snø:

- Stikkrenner: 14 stk Ø 400 og 7 stk Ø 1000
- Bruer: 2 stk
- Kryssing av gjerde: 9 stk

Virkninger på utredningstema ved anleggsbehov med forutsetning om mye snø:

Landbruk

Ved mye snø trengs det ikke å planere og grave i dyrkajord eller beite, noe som gjør at produksjonen får fortsette uforstyrret og man mister ikke vekstsesong. Selv om det ved lite snø tilbakeføres matjord etter planering, er det risiko for at jordas produksjonsevne går ned etter tiltaket. Konsekvensene for landbruket ved store snømengder vurderes som små, men tettpakka snø i skiløype over dyrkamark kan føre til at snøen smelter saktere langs løypa enn resten av beitet eller dyrkamarka. Områdene vil dermed bli tilgjengelige senere, og kan bli utsatt for isbrann som reduserer produksjonen.

Naturmangfold

Alternativet med forutsetning om mye snø er mer skånsomt for plantelivet. For fugleliv spiller det mindre rolle, da trær og busker uansett må ryddes for å anlegge trasé.

Opparbeidelse av skiløype ved mye snø kan skade forveda arter som overvintrer med overjordiske knopper og skudd. Naturtypekartleggingen gir ikke grunnlag for å estimere hvor omfattende denne skaden vil kunne være. For myr vil mye snø gi mindre sårbarhet for forstyrrelser i vannføring og drenering sent i sesongen. Rapporten omtaler ikke behov for planering av myrområder ut ifra terrenget. Det er også skiløype fra før på myra (trasé 1) og det antas derfor at det ikke er behov for graving her, men det innebærer en liten usikkerhetsfaktor.

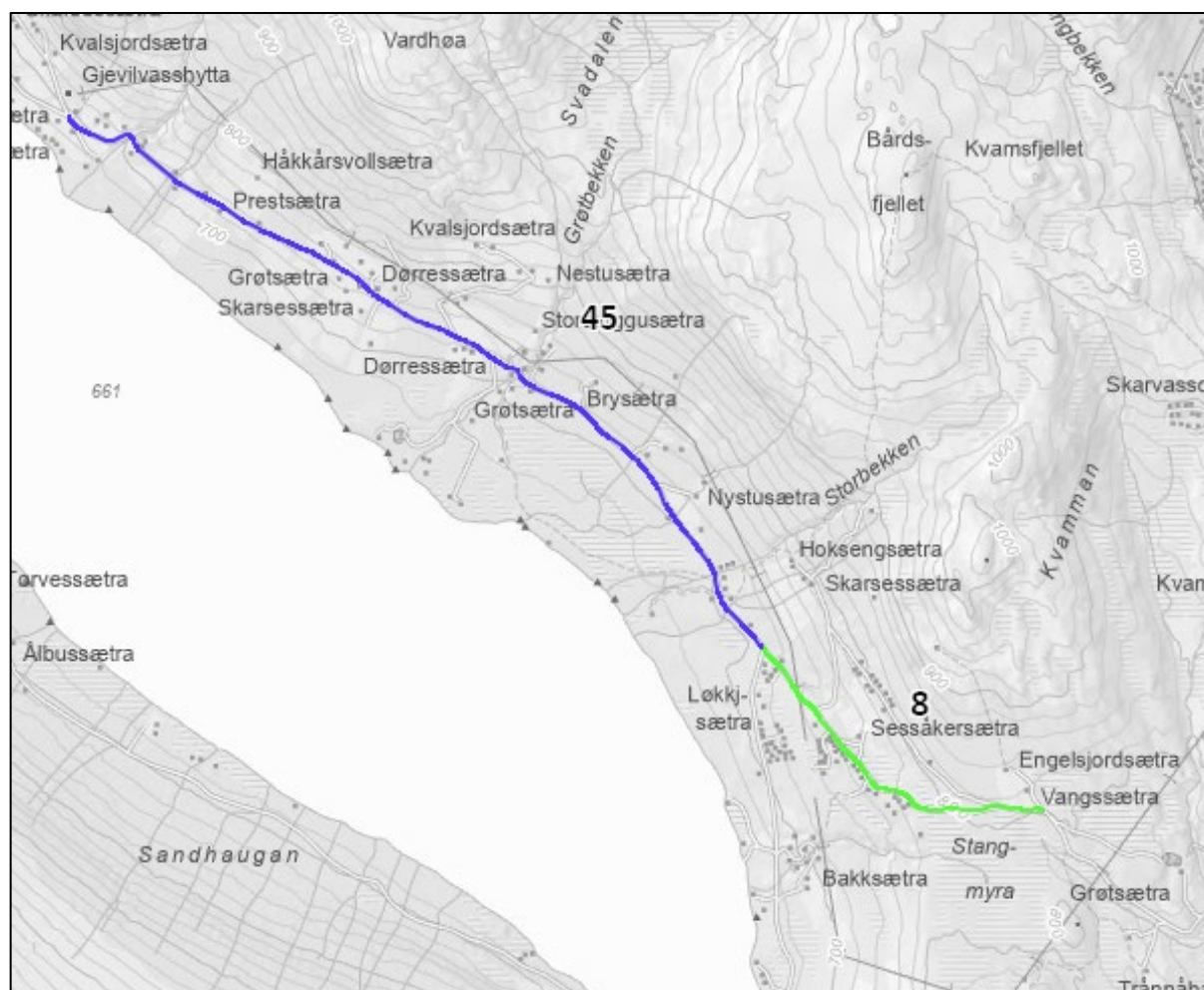
Reindrift

Den øvre terrengløypa er den løypa som går høyest i terrenget og dermed nærmest de områdene reinen bruker. Dette medfører bedre tilgjengelighet og kortere avstand til mer sårbare områder som kalvingsland. I tillegg dobles ferdselen ved at det blir både ferdsel på veg og i skiløypa.

For de øvrige utredningstemaene har forutsetning mye eller lite snø ikke direkte effekt.

4.3 Alternativ 2, øvre vegløype

Består av trasé nr. 8 og 45

Beskrivelse fra Vista rapport 2024/08:

«Løypa følger vegen fra Resset til Gjevillvasshytta. Denne traséen har tidligere vært en skiløype. Løypa faller relativt bratt ned fra Solgrenda til Gjevillvassvegen,»

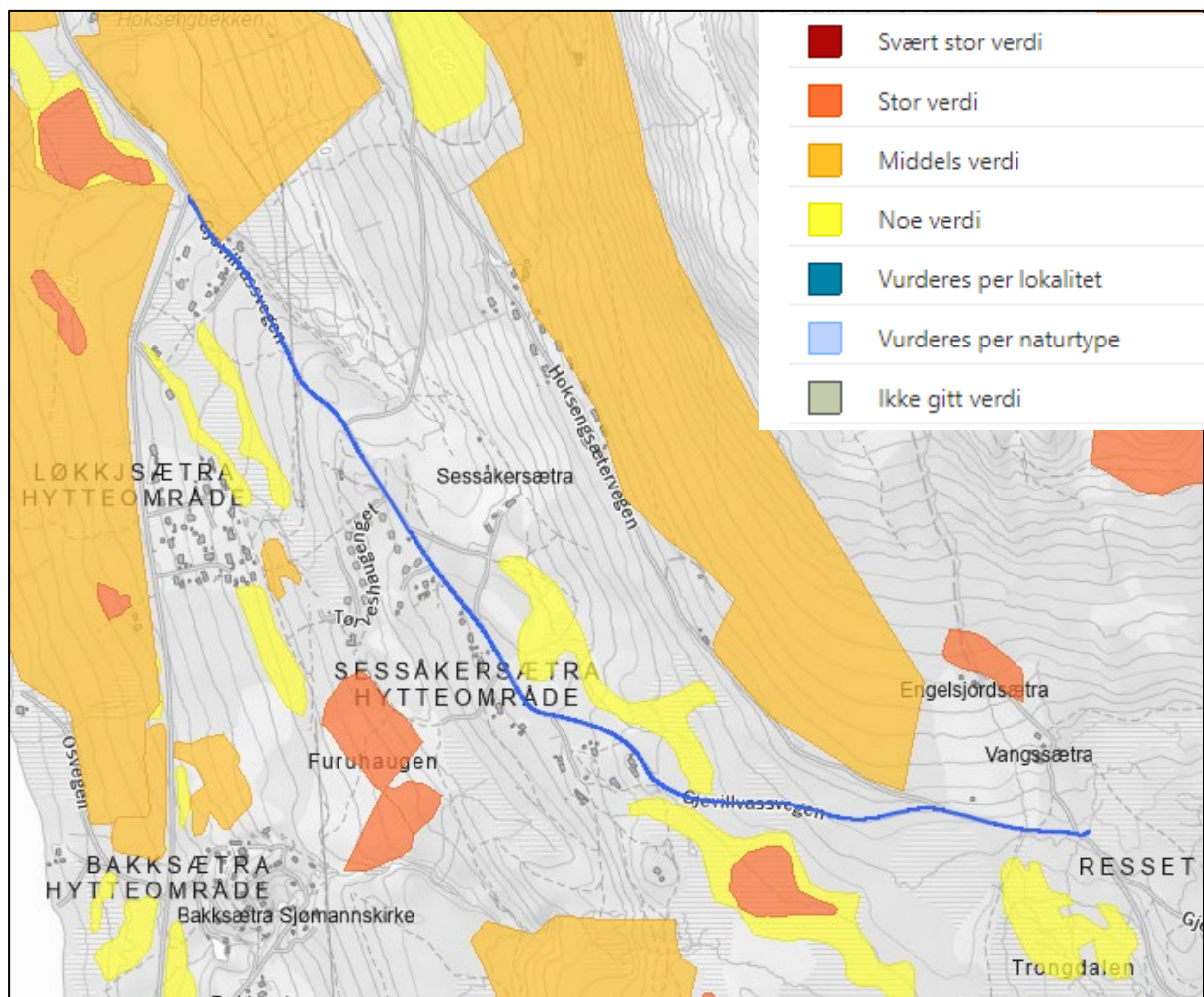
Beskrivelse av konsekvenser for friluftsliv, for fritidsinnbyggere og næringsliv er gjort felles for hele løypealternativ 2 øvre vegløype, begge traséene (nr. 8 og 45) samlet.

TRASÉ NR. 8

4.3.1 Naturmangfold

4.3.1.1 Områder med biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulik verdi i og ved trasé nr. 8.

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging gjennomført i 2023. Kunnskapsgrunnlaget for områder med biologisk mangfold er derfor tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

Trasé nr. 8 går gjennom følgende lokaliteter med noe verdi ifølge verditabell i M1941. Fordi traséen går langs veg, berøres de ikke direkte:

- Gjevilvassdalen: Stangmyra nordøst (Trongdalen), rikmyr (DN håndbok 13)
- Gjevilvassdalen: Stangmyra nordvest, rikmyr (DN håndbok 13)
- Gjevilvassdalen: SØ for Sessakersætra, rikmyr (DN håndbok 13)

Middels verdi:

- Gjevilvassdalen: ovenfor vegen ved Hoksengbekken, beiteskog (DN håndbok 13)

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Trasé 8 går forbi impediment lauvskog, med noen myrområder, innmarksbeiter og fulldyrka jord.

Store deler av traséen er klassifisert som dyrkbar jord. Det er en del fritidsbebyggelse langs vegen. Siden traséen går på eksisterende veg, er belastningen liten på økosystemet i området, men den kan påvirke noe fugle- og dyreliv; dette omtales i eget underkapittel 4.3.1.2.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden traséen går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. For å redusere den totale belastningen på naturen er det imidlertid viktig å skape forutsigbarhet for hvor skiløyper kjøres opp og hvor veien brøytes, slik at man kan sikre at arter får tilgang på uforstyrrede områder. Langs denne traséen finnes det fritidsbebyggelse, slik at det uansett vil være noe ferdsel året rundt.

4.3.1.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging og ornitologisk kartlegging gjennomført i 2023/24. Kunnskapsgrunnlaget om sjeldne, sårbare eller trua arter anses derfor til å være tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

Følgende arter på rødlista 2021 er registrert langs trasé 8:

- Granmeis, sårbar (VU)
- Rødstilk, nær truet (NT)
- Gjøk, (NT)
- Småspove, (NT)
- Vipe, kritisk truet (CR)
- Heilo, (NT)
- Fagerrødspore, (VU)

Føre var prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Mer samla ferdsel kan virke forstyrrende på fugler, og det kan påvirke elgtrekket som går igjennom området.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden traséen går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. For å redusere den totale belastningen på naturen er det imidlertid viktig å skape forutsigbarhet i hvor skiløyper kjøres opp og hvor veien brøytes, slik at man kan sikre at arter får tilgang på uforstyrrede områder. Langs denne traséen finnes det fritidsbebyggelse, slik at det uansett vil være noe ferdsel året rundt.

4.3.1.3 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging gjennomført i 2023. Kunnskapsgrunnlaget om sjeldne, sårbare eller trua naturtyper anses derfor til å være tilfredsstillende etter naturmangfoldlovens § 8.

Ingen kartlagte sjeldne/sårbare eller trua naturtyper som blir direkte berørt.

Føre var prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden traséen går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. For å redusere den totale belastningen på naturen er det imidlertid viktig å skape forutsigbarhet i hvor skiløyper kjøres opp og hvor veien brøytes, slik at man kan sikre at arter får tilgang på uforstyrta områder. Langs denne traséen finnes det fritidsbebyggelse, slik at det uansett vil være noe ferdsel året rundt.

4.3.2 Kulturminner og kulturmiljø

Det er ingen kartlagte kulturminner innenfor området. Fordi traséen går langs eksisterende veg, kommer den hverken i konflikt med freda kulturminner eller kulturmiljø som ikke har vernestatus. Traséen påvirker ikke kulturmiljø som kulturlandskap.

4.3.3 Landskap

Ingen nye terrenginngrep kreves langs trasé 8, på eksisterende veg.

4.3.4 Landbruksressurser

Ikke relevant, da dette er på eksisterende veg.

4.3.5 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Ingen aktsomhetsområder for flom eller skred.

4.3.6 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Traséen krysser en flyttlei, men følger en eksisterende veg og medfører ingen nye inngrep. For reindrifta er det en fordel at ferdselen samles, og at det er skiløype på vegen i stedet for åpen bilveg om vinteren. Motoriserte kjøretøy kan frakte mennesker til områder hvor dyrelivet ellers ikke påvirkes, noe som sprer forstyrrelsene over et større område.

Hvis bilveien brøytes, kan Gjevilvasshytta bli et naturlig utgangspunkt for turer. Dette gjør det enklere for flere å ta seg lenger inn i fjellet mot Blåhø, et område som i senere år har vært brukt som kalvingsland. Dette kan særlig skape problemer i påsken, når det er mye folk i fjellet samtidig som

simlene er sårbare rett føre og etter kalving. Simlene sprer seg gjerne før kalving og trenger stor plass.

4.3.7 Forurensing

Traséen går langs veg, slik at opparbeidelse av trasé ikke er nødvendig og medfører dermed ikke noe ekstra klimagassutslipp. Skiløypa medfører heller ikke noen forverring av støy sammenlignet med nullalternativet. Det vil bli støy langs traséen, men både hyttefolk, turgåere og dyreliv er allerede vant til dette. Ferdsel langs eksisterende veg er mer forutsigbart for dyr og fugler.

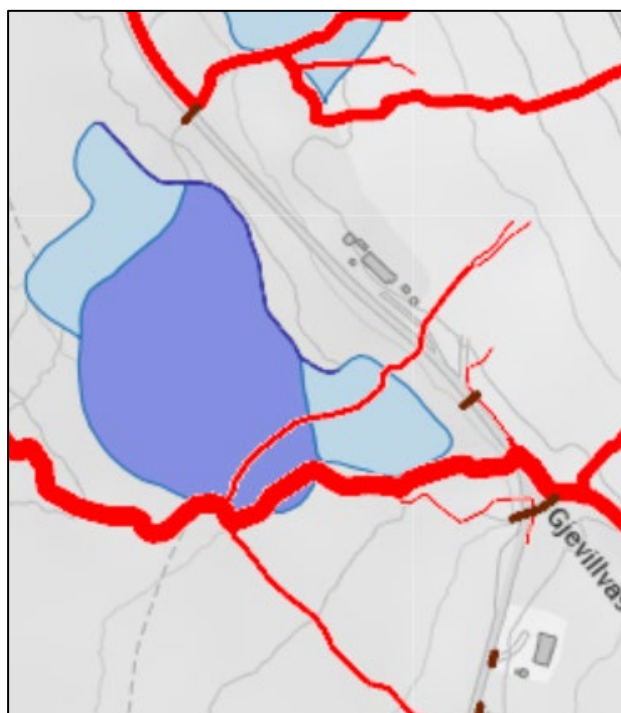
TRASÉ NR. 45

4.3.8 Naturmangfold

4.3.8.1 Områder med biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Traséen går på eksisterende veg og berører dermed ikke noen kartlagte områder direkte, men grenser til et område med rikmyr av noe verdi, lokalitetsnavn: Gjevilvassdalen sør for Hoksengbekken. Det er viktig at det ikke gjøres tiltak som stanser eller endrer vanntilførselen til rikmyra, som går i stikkrenne under vegen.

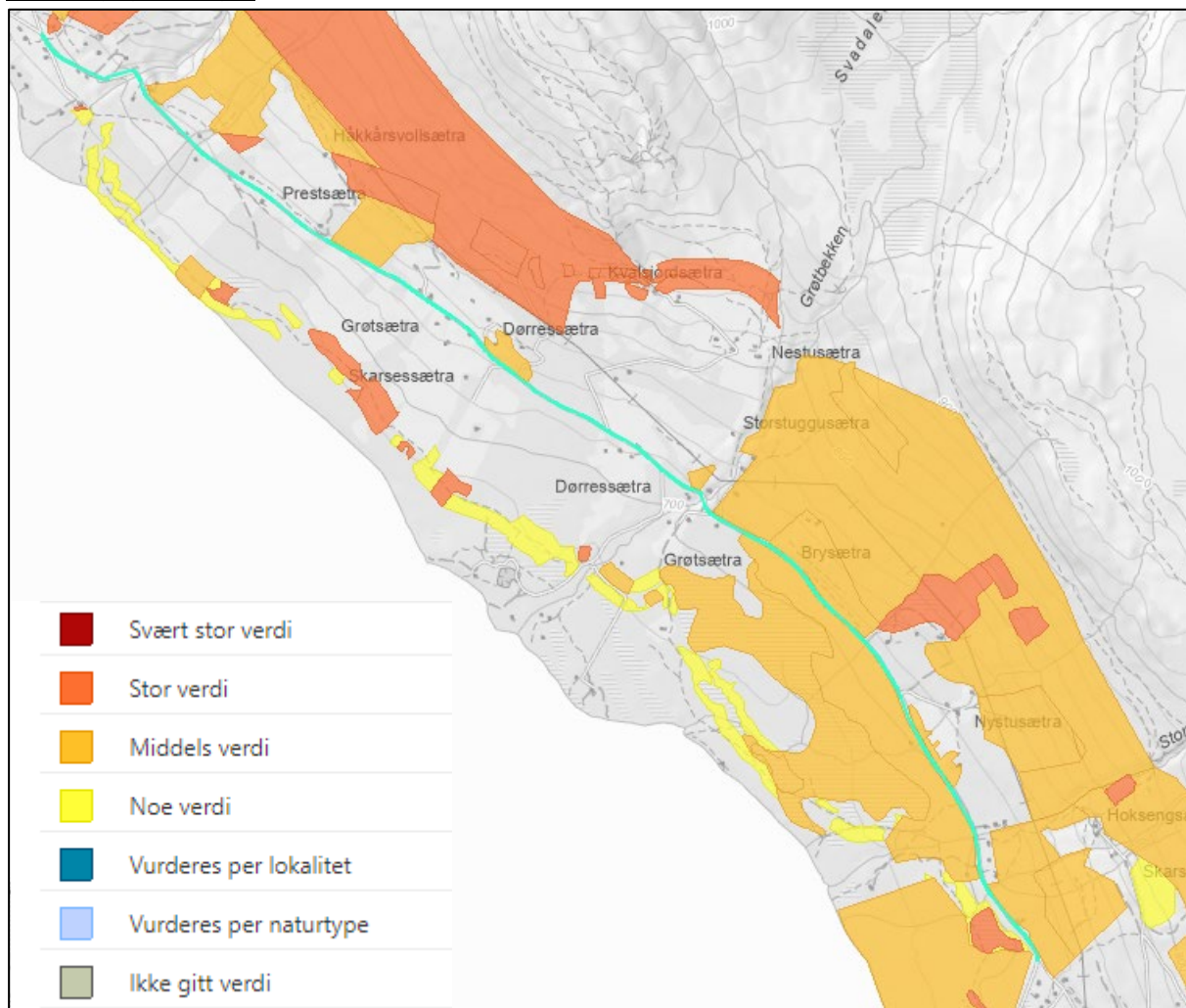
Kartutsnitt som viser dreneringslinjer og stikkrenner. Kilde: Gislink, temakart dreneringslinjer og DMK (arealtype myr)

Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging og ornitologisk kartlegging gjennomført i 2023/24. Traséen går også langs eksisterende veg, og medfører ingen nye terrenginngrep. Kunnskapsgrunnlaget for områder med biologisk mangfold anses derfor å være tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

4.3.8.2 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulike verdier i og ved trasé nr. 45.

Trasé 45 går på eksisterende veg og vil dermed ikke legge beslag på natur uten inngrep fra før. Traséen går i nærheten av følgende naturtypelokaliteter av middels og stor verdi:

Middels verdi:

- Beiteskog, Gjevilvassdalen, ovenfor vegen ved Hoksengbekken
- Beiteskog, Gjevilvassdalen, ovenfor Nystusætra
- Naturbeitemark, Gjevilvassdalen, Nystusætra ved vegen
- Naturbeitemark, Gjevilvassdalen, Brysætra
- Beiteskog, Gjevilvassdalen, Storbekken- Grøtbekken
- Naturbeitemark, Gjevilvassdalen, nord for Grøtbekken
- Naturbeitemark, Gjevilvassdalen, Dørressætra ved Grøtbekken
- Hagemark, Gjevilvassdalen, Håkkårvollsætra
- Hagemark, Gjevilvassdalen, Prestsætra

Stor verdi:

- Eksentrisk høgmyr, Løkkjsetrin

Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være godt nok i området, også ut fra at traséen går på eksisterende veg.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Traséen medfører ikke ekstra naturinngrep. Dersom vegen brøytes om vinteren, må oppkjøringen av skiløypa vurderes med tanke på hvordan den påvirker vannføring. Dersom vegen ikke brøytes og heller brukes til skiløype, kan løypekjøring på senvinteren føre til issåle og dyp tele, som kan påvirke vannføringen, spesielt ved Løkkjsetra. Dette området har stor biologisk verdi, blant annet omfatter det eksentrisk høgmyr. Det er viktig å holde stikkrennen under vegen her åpen.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden trasé 45 går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. Det er viktig at det er forutsigbart hvor det blir skiløyper og hvor det brøytes, slik at noen områder kan være mer uforstyrret for dyrelivet. Langs denne traséen er det uansett hytter, så det vil være ferdsel hele året.

4.3.8.3 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Følgende arter på rødlista er kartlagt i nærheten av traséen (nærmere enn 50 m)

- Lillagrå rødspore, nær truet (NT)
- Mørkskjellet vokssopp, sårbar (VU)
- Midnattsblå rødspore (NT)
- Sandfiol (NT)
- Lukt vokssopp (NT)
- Grusfiol (NT)
- Melrødspore (VU)
- Tretåspett (NT)
- Småspove (NT)

Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget er godt i området. Siden traséen også følger en eksisterende veg, anses kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Disse sårbare/truete artene påvirkes ikke direkte av skitraséen, da det ikke er planter i vegbanen og fuglene ikke har startet hekkingen når løypa kjøres opp. For fuglene er bilvegen en større utfordring. Forutsigbar og regulert bruk av området er viktig for å redusere belastningen, da den største utfordringen er brøytet veg og sporadisk oppkjørte skispor over et stort område.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden trasé 45 går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. Det er viktig at det er forutsigbart hvor det blir skiløyper og hvor det brøytes, slik at noen områder kan være mer uforstyrret for dyrelivet. Langs denne traséen er det uansett hytter, så det vil være ferdsel hele året.

4.3.9 Kulturminner og kulturmiljø

Ingen kulturminner eller kulturmiljø som blir berørt, da traséen følger eksisterende veg.

4.3.10 Landskap

Vegtraseen går gjennom et variert kulturlandskap av høy kvalitet. Ingen nye terrenginngrep kreves. Det er gjennomført kulturlandskapspleie med hogst av trær og kratt langs deler av vegen for å bedre utsyn og landskapsopplevelsen.

4.3.11 Landbruksressurser

Ikke relevant, da dette er på veg.

4.3.12 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Skiløype er ikke definert som preaksepterte ytelser i TEK17 §7-3 veiledning til annet ledd (kap. 1.5.2. Skred AS er kjent med at det tidligere har vært benyttet S1 for turstier, private adkomstveger, skiløyper mm., men har sett at dette akseptkriteriet ofte slår konservativt ut, og er tungvint å benytte da det belager seg på enhetsbredder på 30 m. Skred AS anbefaler normalt sett for lignende saker at akseptkriteriene i Statens vegvesen sin vegnormal N200 benyttes, eller at det utføres detaljert vurdering av personrisiko basert på akseptkriteriet i Stortingsmelding nr.15 og etter metode etablert i NIFS-prosjektet (NGI, 2014). De to siste fremgangsmetodene er utviklet med utgangspunkt i lengre strekker og hvor personer er i bevegelse, mens sikkerhetsklassene i TEK17 er laget med utgangspunkt i statiske objekter med begrenset utbredelse.

Skred AS har i sin skredrapport ikke utredet vegalternativene, da dette er etablerte infrastrukturer. Terrenalternativene er vurdert i forhold til skredfare, med utgangspunkt i hva som er definert som akseptabel personrisiko gitt av Stortingsmelding nr. 15 fra 2012. Stortingsmeldingen angir akseptkriteriet for sannsynlighet for død som følge av skred til mellom 1/10 000 og 1/100 000 per år. Utledningen av personrisiko gjøres med en tilpasning av formelen brukt ifm. NIFS-prosjektet "Sammenligning av risikoakseptkriterier for skred og flom. Utredning for Naturfareprogrammet (NIFS)." utarbeidet av NGI i 2014. Skred AS har utført skredfarevurdering iht. NVEs veileder for skredfare i bratt terreng. Det er i tillegg gjort en vurdering av om skog kan hogges på landbrukseiendommene på oversiden av traseene, iht. konkurransegrunnlag, og dette blir i praksis en vurdering uten skog. Konklusjonen er at personrisikoen relatert til skred i bratt terreng samlet sett er akseptabel for alle alternative skiløyper.

Et aktsomhetsområde for snø- og steinskred påvist ved Håmmårbekken. Aktsomhetsområdet er knyttet til bekkeløpet. Oppdal kommune ga tillatelse til riving av eksisterende bru og oppføring ny bru over Håmmårbekken i 2022. Det ble gitt ferdigattest i 2023 og den nye brua kunne da tas i bruk.

4.3.13 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Trasé 45 følger en eksisterende veg og medfører ingen nye inngrep. For reindrifta er det en fordel at ferdseleu samles, og at det er skiløype på vegen i stedet for åpen bilveg om vinteren. Motoriserte kjøretøy kan frakte menneskeer til områder hvor dyrelivet ellers ikke påvirkes, noe som sprer forstyrrelsene over et større område.

Hvis bilveien brøytes, kan Gjevilvasshytta bli et naturlig utgangspunkt for turer. Dette gjør det enklere for flere å ta seg lenger inn i fjellet mot Blåhø, et område som i senere år har vært brukt som kalvingsland. Dette kan særlig skape problemer i påsken, når det er mye folk i fjellet samtidig som simlene er sårbare rett føre og etter kalving. Simlene sprer seg gjerne før kalving og trenger stor plass.

4.3.14 Forurensing

Traséen går på eksisterende veg, slik at opparbeidelse av trasé ikke er nødvendig og medfører dermed ikke noe ekstra klimagassutslipp. Skiløypa medfører heller ikke noen forverring av støy i forhold til nullalternativet. Det vil bli støy langs traséen, men både hyttefolk, turgåere og dyreliv er allerede vant til dette. Ferdsel langs eksisterende veg er mer forutsigbart for dyr og fugler.

4.3.15 Friluftsliv og folkehelse

Samlet vurdering av alternativ 2, øvre vegløype, trasé nr. 8 og 45

Området som traséen går igjennom, Rauhovden - Nonshøa – Gjevilvasshytta, er kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde. I beskrivelsen av området står det:

«Gjevilvassdalen er en seterdal med store landskapsopplevelser sommer som vinter, og er en av de viktigste innfallsportene til Trollheimen. Vinterstid er det oppkjørte skiløyper, og området fungerer som både lokalt og regionalt utfartsområde, samt som nærtuområde for store hytteområder. Parkeringsplasser vinterstid ved Osen, Grøtsetra og Skarvatnet. Sommerstid er vegnettet godt egnet for sykling - merke sykkelruter. Gjevilvasshytta har åpent vinterferie, påske og sommertid, og drives av Trondhjems Turistforening.»

Traséen har tidligere vært brukt som skiløype, og i Vista analyse sin rapport «Utredning om trasévalg for skiløype i Gjevilvassdalen» (2024/08, Bøgh Holmen, R. Toftdahl, H. og Eidsmo, S. 2024) står det:

«Løypa kan være noe utfordrende for de yngste og eger seg ikke fullt ut som lavterskeltilbud på grunn av helningsgraden til bakken fra Resset til Resskryset. Den er topografisk brukervennlig og velegnet som tidligskiløype. Løypa har ingen sikkerhetsutfordringer og vil være et godt utgangspunkt for turer med gunstige værforhold og positive landskapsopplevelser.»

I Vista analyses gjennomgang av de ulike løypetraséer er dette alternativet som kommer nest best ut etter nedre vegløype. Årsaken er Ressbakkene, som gir større utfordringer for lavterskelbrukere enn vegløypa fra Osen, som har mindre høydeforskjeller.

4.3.16 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Samlet vurdering av alternativ 2, øvre vegløype, trasé nr. 8 og 45

Løypa gir god tilgjengelighet til Gjevilvasshytta som serveringssted og turmål. Øvre vegløype favner hyttefeltene mellom Solgrenda og Grøtsetra, men er utilgjengelig for de store hyttefeltene fra Osen

til Resskryset.

Solgrenda hyttegrennd er blant hyttefeltene som får vesentlig bedre tilgang på skiløyper ved dette alternativet. Likevel uttrykker informanten fra hytteforeningen at hytteeierne er mest opptatt av å beholde vegtilgang til hyttene sine, som var en forutsetning for deres kjøp. De som ønsker brøytet veg har sterke motforestillinger mot å miste vegtilgangen, men det er stor enighet om egnetheten til denne traséen som skiløype.

Informanter fra fritidsboligene i dalen oppgir betydelige reduksjoner i antall gjestedøgn sammenliknet med før skiløypa på veg ble borte. Flere hytteeiere gir også uttrykk for at tilgjengeligheten til hytta er blitt redusert etter at vegløypa forsvant. Sporadisk vegbrøyting og løypetråkking gjør det uforutsigbart å ta seg inn til hytta både med bil og på ski. Høye brøytekanter gjør også fritidseiendommer mindre tilgjengelige (Vista-Analyse rapport 2024/08).

Gjevillvasshytta holder stengt utenom vinterferien og påsken som følge av få kunder. (Vista-Analyse rapport 2024/08).

Bruksverdi	Beskrivelse	Vurdering
Egnethet på tvers av brukergrupper	Løypa har bred egnethet over brukergrupper, men kan være noe krevende for de yngste. Den er særlig egnet for feltene Solgrenda og <u>Sessåkersætra</u> , men er også tilgjengelig for feltene som har spor via løypa rundt <u>Rauhovden</u> , inkludert hyttefeltene øst for Osvegen.	God til middels
Eksposering for gode værforhold	Løypa er stort sett skjermet mot vær og vind.	God
Tilgjengelighet fra Osen	Løypa har lav tilgjengelighet for områdene sør for dalen, som har begrenset alternativt løypenett.	Dårlig
Tilgjengelighet innover dalen	Løypa har høy tilgjengelighet for hyttefeltene langs veien, men noe begrenset tilgjengelighet for hyttefeltene mellom Resskryset og Osen.	God til middels
Tilgjengelighet fra Grøtsetra	Løypa er tilgjengelig fra Grøtsetra og Resset.	God
Topografisk brukervennlighet	Løypa er slak og lite kupert med noe fall ned mot <u>Gjevillvassdalen</u> .	God
Egnethet som tidligskiløype	Løypa er godt egnet som tidligskiløype.	God
Egnethet som lavterskeltilbud	Løypa vurderes å ha begrenset egnethet som lavterskeltilbud.	Middels
Sikkerhet	Løypa har ingen sikkerhetsutfordringer.	God
Opplevelseskvalitet ved landskapet	Løypa beskrives som idyllisk.	God

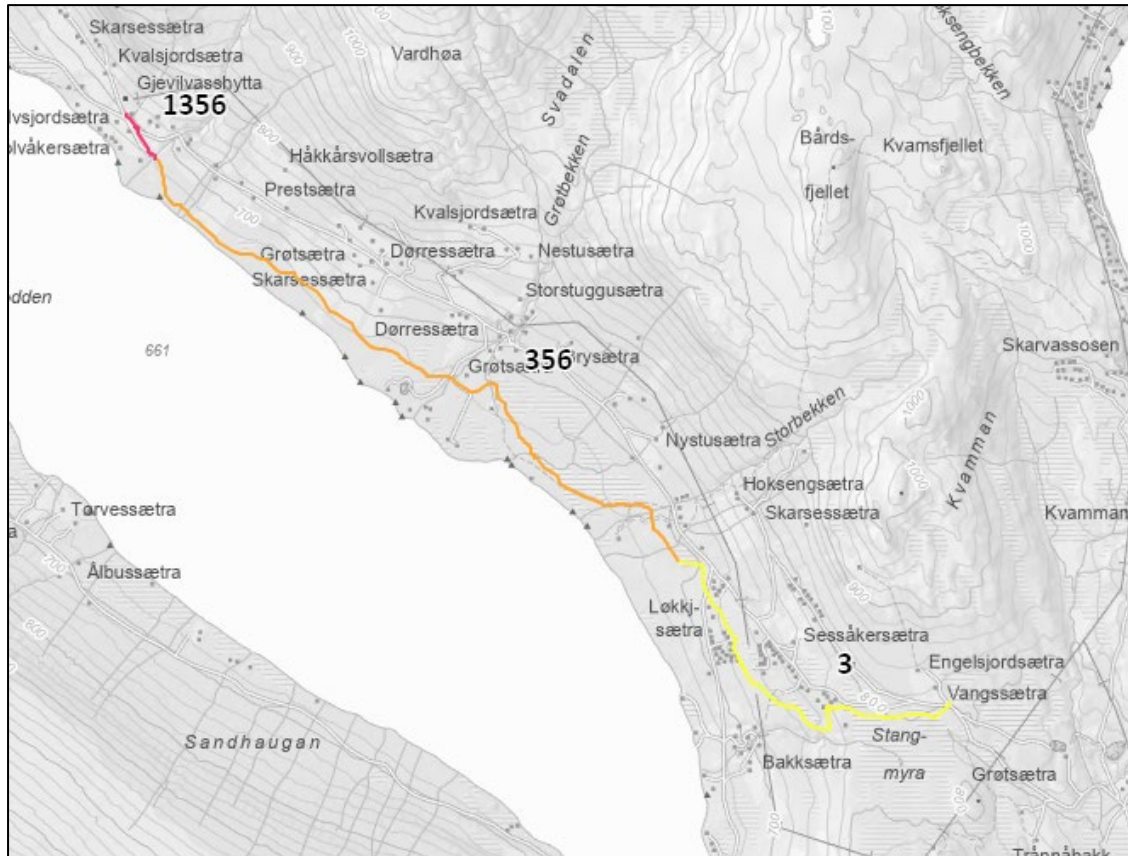
Oppsummering av informantenes vurdering av øvre vegløype, trasé 8 og 45 (Vista-Analyse, rapport 2024/08).

Vista analyse har kartlagt konsekvensene for næringslivet etter at skiløypa på Gjevilvassvegen forsvant. Resultatene indikerer betydningen den øvre og nedre vegløype har for næringslivet.

«Med unntak av foretakene knyttet til utbyggingsprosjektet på Solgrenda har de største virksomhetene med tilknytning til Gjevillvassdalen hatt et omsetningsfall etter at skiløypa gjennom dalen ble borte. Gjevilvasshytta vil utgjøre et viktig turmål uansett turutgangspunktet, men tilbudet ved hytta avhenger av løypenettets egnethet. Dagens økonomiske aktivitet tilknyttet dalen er beskjeden, og potensialet for videre utvikling begrenses av kommuneplanens arealdel og landskapsvern. Negative impulser på antall gjestedøgn og reiselivsrelatert forbruk rammer også til en viss grad næringslivet i Oppdal ellers, uten at utslagene i den økonomiske statistikken fremstår som dramatiske.»

4.4 Alternativ 3, nest øverste terrengløype

Består av trasé nr. 3, 356 og 1356. Under følger vurdering av nr. 3 og 356. Vurdering av 1356 er gjort under alternativ 1, øvre terrengløype.

Beskrivelse fra Vista rapport 2024/08, Bøgh Holmen, R. Toftdahl, H. og Eidsmo, S. 2024: «Nest øverste terrengløype starter ved Resset. Den faller i terrenget med noen svinger ned mot Løkkjsetrin, hvor løypa krysser veien. (...) Innenfor Resskrysset går traséen på nedsiden av veien og krysser noen myrpartier.»

Det er gjort samlet vurdering av konsekvensene for landskap, friluftsliv og ferdsel og fritidsinnbyggere og næringsliv for løypealternativ 3, ikke for traséene hver for seg.

TRASÉ NR. 3

4.4.1 Naturmangfold

4.4.1.1 Områder med biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging gjennomført i 2023. Kunnskapsgrunnlaget for områder med biologisk mangfold er derfor tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

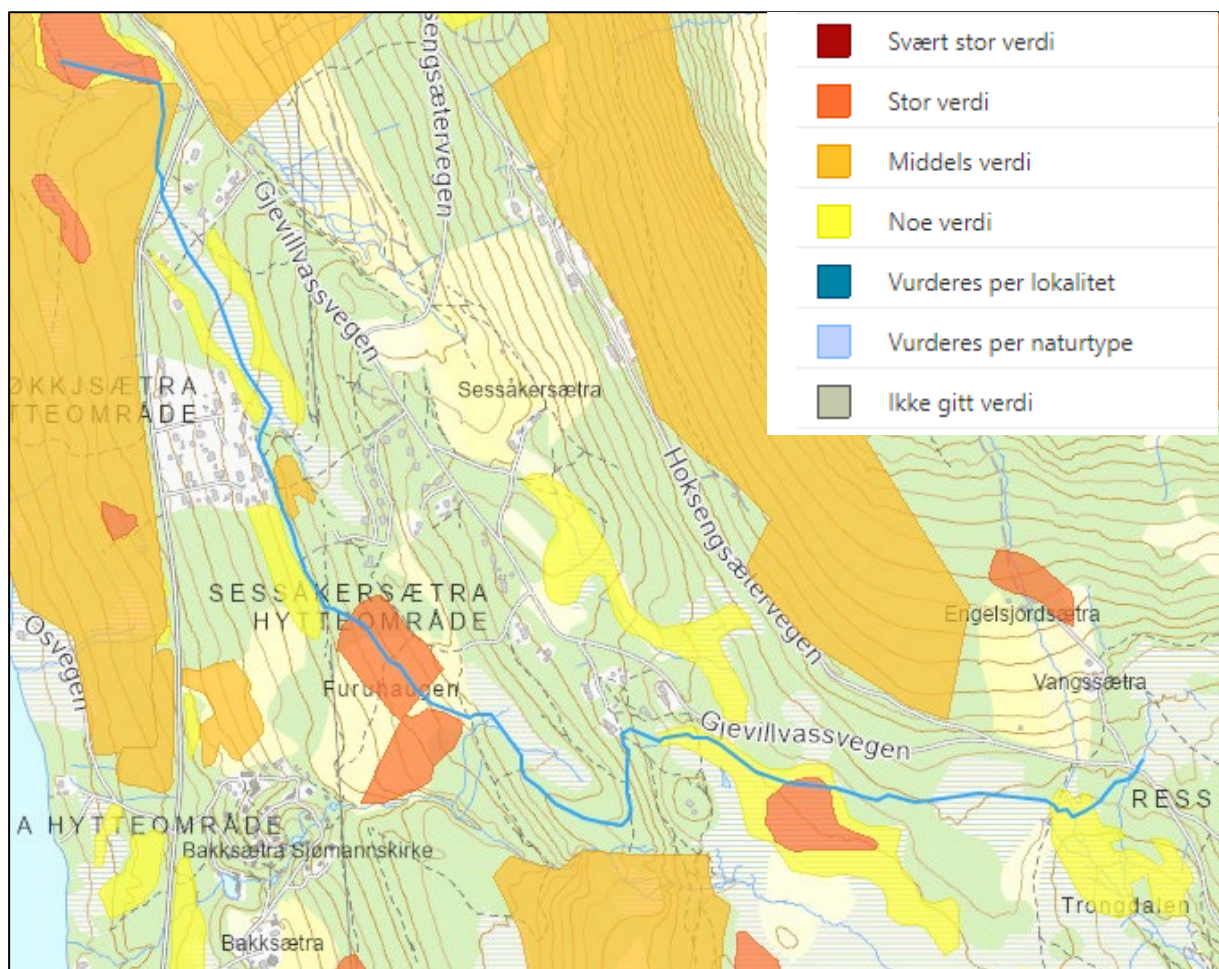
Traséen går i nærheten av følgende naturtypelokaliteter av noe og middels verdi:

Noe verdi:

- Stangmyra nordvest, rikmyr, lokalt viktig
- Løkksætra øst 1, høstingsskog
- Løkksætra øst 3, høstingsskog
- Løkksætra øst 4, høstingsskog
- Gjevilvassdalen: sør for Hoksengbekken, rikmyr

Middels verdi:

- Løkksætra øst 2, høstingsskog
- Gjevilvassdalen- Bakksætra- Storbekken, beiteskog

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulike verdier i og ved trasé nr. 3.

Føre-var-prinsippet

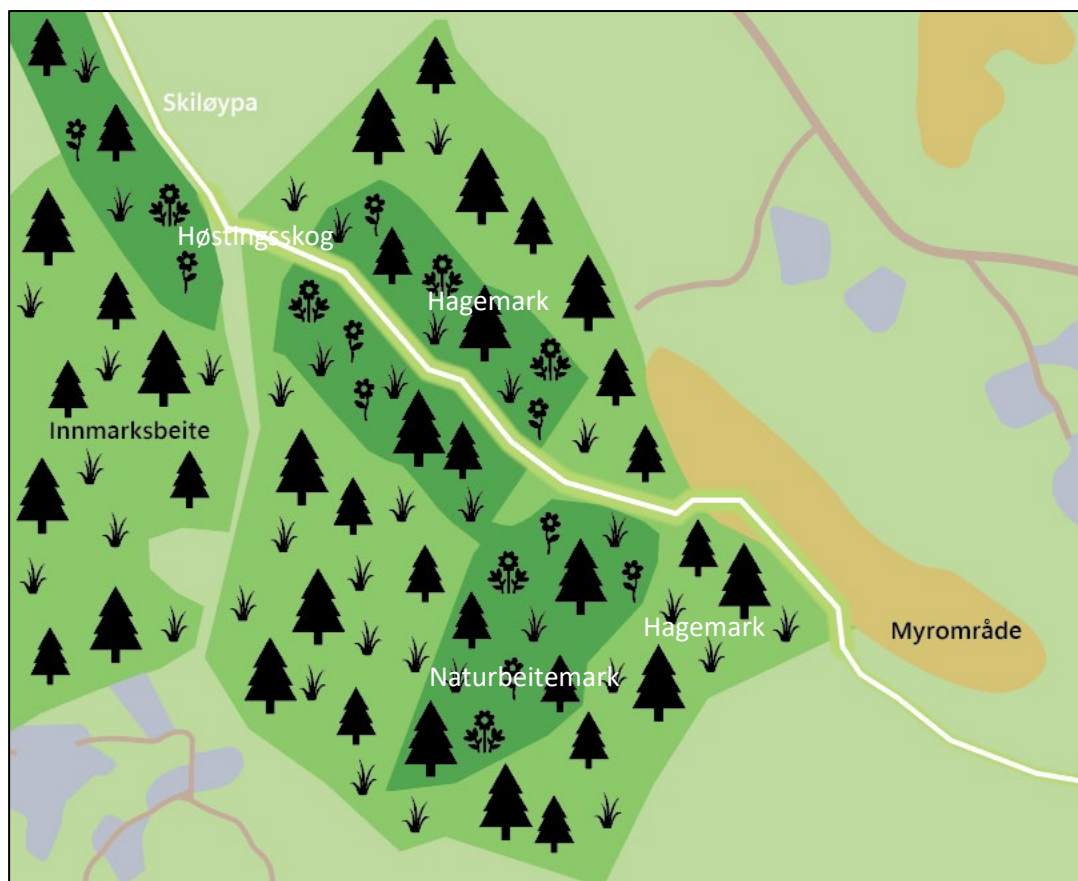
Fordi det er god og oppdatert kunnskap om biologisk mangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre- var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Langs trasé 3 er det kartlagt flere verdifulle naturtyper etter NiN-metoden, inkludert hagemark, som er en truet naturtype med viktige økosystemfunksjoner. Dette gir grunnlag for innsigelse i henhold til [rundskriv T-2 /16](#). Det finnes også andre områder i nærheten med lignende økosystemfunksjoner og artsmangfold, selv om de ikke er kartlagt som truede naturtyper. I GisLink er det kart over områder

som har fått tilskudd fra regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP), og sammen med arealressurskartet AR5 viser dette at området har viktige naturkvaliteter.

Etablering av trasé 3 innebærer planering med fjerning trær og busker. Fragmentering av en verdifull naturtype kan påvirke artsmangfoldet både i lokaliteten og området som helhet, med endringer i artssammensetningen langs traséen (se illustrasjon nedenfor). Det er viktig at løypa ikke hindrer fortsatt bruk av området, som aktiv beiting, slik RMP-tilskudd indikerer.

Mørkegrønne områder viser lokaliteter hvor det er registrert naturtypelokaliteter. Lysegrønne områder er kartlagt som innmarksbeite i arealressurskartet AR5. Illustrasjon utarbeidet av Plankontoret med bruk av data fra Naturbase inspirert av figur i NINA, rapport 1410.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Dersom traséen opparbeides og vegetasjon fjernes, kan det gjøres lite for å redusere den negative effekten dette har for artsmangfoldet. En planering av bakken eller ikke har mindre effekt på fugleartene, når vegetasjonen først er fjernet.

4.4.1.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Kunnskapsgrunnlaget

Det er kartlagt følgende rødlista fuglearter langs traséen:

- Rødstilk, nær trua (NT)
- Småspove, (NT)
- Gjøk, (NT)
- Granmeis, sårbar (VU)

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om sårbare og trua arter i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Granmeisen er en trua art med rødlistekategori sårbar (VU), og er kartlagt med mulig reproduksjonsområde. Granmeisen er knyttet til våtmarker og er avhengig av morkne trestammer for uthakking av reirhull (<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27920>). Denne ene delen av traséen som ønskes opptråkket med en bredde på 6 meter er ikke i seg selv en trussel for arten. Men man må vurdere ut fra total belastning på de økosystemene granmeisen er avhengig av.

I gjeldende kommuneplan er det en nokså stor andel LNFR-areal i Gjevilvassdalen. I nærheten av trasé 1 er det regulert idrettsanlegg ved Grøtsetra og noen områder for fritidsbebyggelse lengre vest. Det er viktig at myr ikke utbygges i området, og at opptråkking av skiløypetrasèene ikke endrer vanntilførselen av myrene, slik at de risikerer å tørke ut. Tilgangen på morkne trestammer har tilstandsverdi 0,2 av referanseverdien på 1 (naturindeks for Sør-Trøndelag), noe som tilsier at andelen stående død ved er liten. Det er ingen MIS-kartlegginger av stående død ved i området. Dette skyldes at området ikke inneholder drivverdig skog eller er dekket av skogbruksplaner. Det bør unngås å fjerne morkne trestammer i området.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det bør unngås å fjerne morkne trær og påse at vanntilførselen til myra ikke blir forstyrret.

4.4.1.3 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Det er kartlagt flere verdifulle naturtypelokaliteter med stor verdi langs traséen, etter rødlista for naturtyper:

- Stangmyra nord øyblandingsmyr, nær truet (NT)
- Furuhaugen hagemark, sårbar (VU)
- Løkksjsetrin, eksentrisk høymyr, sterkt truet (EN)

Alle disse lokalitetene har stor verdi og er inngår i [rundskriv T-2 /16](#) som grunnlag for innsigelse.

- Bakksætra Nordøst, sårbar (VU) er lokalisert i ytterkant av traséen.

4.4.1 Kulturminner og kulturmiljø

Det er ingen kulturminner som blir direkte berørt. Men trasé 3 går gjennom et innmarksbeite, som er et viktig element i kulturlandskapet. Bevaring av innmarksbeite er viktig for å opprettholde områdets identitet og attraktivitet, da det vitner om både historisk og nåværende bruk. Området ellers preges

av fritidsbebyggelse, og slike landskapselementer bidrar til å balansere moderne utvikling med kulturarv.

I tillegg krysser traséen en drivingslei for rein. Drivingsleien er et særverdiområde av stor betydning for å bevare tradisjonell samisk bruk av området til reindrift.

4.4.2 Friluftsliv og folkehelse

Området som traséen går igjennom, Rauhovden - Nonshøa – Gjevilvasshytta, er kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde. Den krysser skiløypetrasér som tidligere har vært brukt, også nedre vegløype, som ble preparert i kommunal regi frem til 2015/2016-sesongen. Kryssing av veg er utfordrende, særlig for barnefamilier med pulk.

Traséen er beskrevet i Norplan AS sin rapport av kartlegging av anleggstiltak (G. Vole, L. Carpentier, 24.10.2024):

«Løypa fra Vangsætra og ned til Resskryset følger en eksisterende skiløype. Traséen følger myrer og uthogde strekninger (...). Traséen passerer noen planlagte og eksisterende hyttefelt. Ved Solgrenda hyttefelt går traséen gjennom et nyoppretta hyttefelt.

Traséen krysser flere gjerder, der passering av disse må tilrettelegges.»

4.4.3 Landskap

Landskapet i området er variert, men tidvis fin utsikt over dalen. Passering gjennom hyttefelt kan redusere opplevelsesverdien. For nødvendige terrenginngrep vises til samlet vurdering for hele løypealternativet i kapittel om anleggsbehov.

4.4.4 Landbruksressurser

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 3 følgende areal (dekar):

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	0,0
Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	1,7
Produktiv skog	3,4
Uproduktiv skog	5,9
Myr	9,3
Åpen jorddekt fastmark	0,0
Åpen skrinns fastmark	0,0
Ferskvann	0,0
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,2
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	20,5

Store deler av traséen går over svært godt beite for sau og storfe, samt en del godt beite.

Traséen går i hovedsak over impediment skog, men også noe middels bonitets lauvskog.

4.4.5 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Risiko ved flom

I Skred AS sin vurdering av flomfare for skiløypetraséen i Gjevilvassdalen anbefales det å flytte krysningspunktet N8 ti meter oppstrøms til et område med et dypere og mer definert bekkeløp. Dette vil gi større kapasitet under kloppen. Det anbefales å bygge en klopp med en lysåpning på minst 1 m².

Fare for erosjon

Dette er bekkeløp som går delvis i myr, delvis i morenemasser, som er meanderende og vil erodere noe.

Risiko for skred

Traséen er vurdert til å ikke være potensielt skredutsatt.

Samla vurdering av naturpåkjenninger

Det er liten risiko for naturpåvirkning langs traséen, spesielt hvis krysningspunktet flyttes i tråd med anbefalingen. Skred AS har konkludert med at det er akseptabel personrisiko relatert til skred i bratt terreng.

4.4.6 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Traséen krysser en flyttlei, det er eksisterende veg parallelt med traseen slik at dette tar ikke i bruk områder uten eksisterende inngrep i nærheten. Samla med eventuell brøyting av veg i tillegg til skiløype kan dette gjøre at det samla blir en stor barriere ved flytting av rein.

4.4.7 Forurensning

4.4.7.1 Støy og klimagassutslipp

Det er 16 fritidsboliger som ligger innenfor 60 meter fra trasé 3.

Arealbruksendringene medfører totalt klimautslipp på 343,5 tonn CO₂-ekv ifølge miljødirektoratets klimakalkulator.

Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt	
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-29,8	14,5	1,1	-14,2	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	329,3	0,0	0,0	329,3	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimaeffekt	359,1	-14,5	-1,1	343,5	tonn CO ₂ -ekvivalenter

4.4.8 Anleggsbehov

Anleggsbehov ved forutsetning om lite snø (30-40 cm):

Traséen følger uthogde traseer og myrer. Etter Norplan As sin vurdering, må traséen utvides ved hogging på enkelte partier for å få ønsket bredde, og det må planeres langs hele traseen. Det er kun behov for store terrengendringer med skjæring eller fylling på korte strekninger.

- Total masseflytting: 4080 m³
- Volum fra separat lagring og tilbakeføring av matjord fra dyrka mark og beitemark: 2779 m³.
- Stikkrenner: 1 stk. Ø 1000 mm
- Kryssing av gjerde: 3 stk.

Anleggsbehov ved forutsetning om mye snø:

Traséen følger uthogde traséer og myrer. Traséen må utvides ved hogging på enkelte partier for å få ønsket bredde.

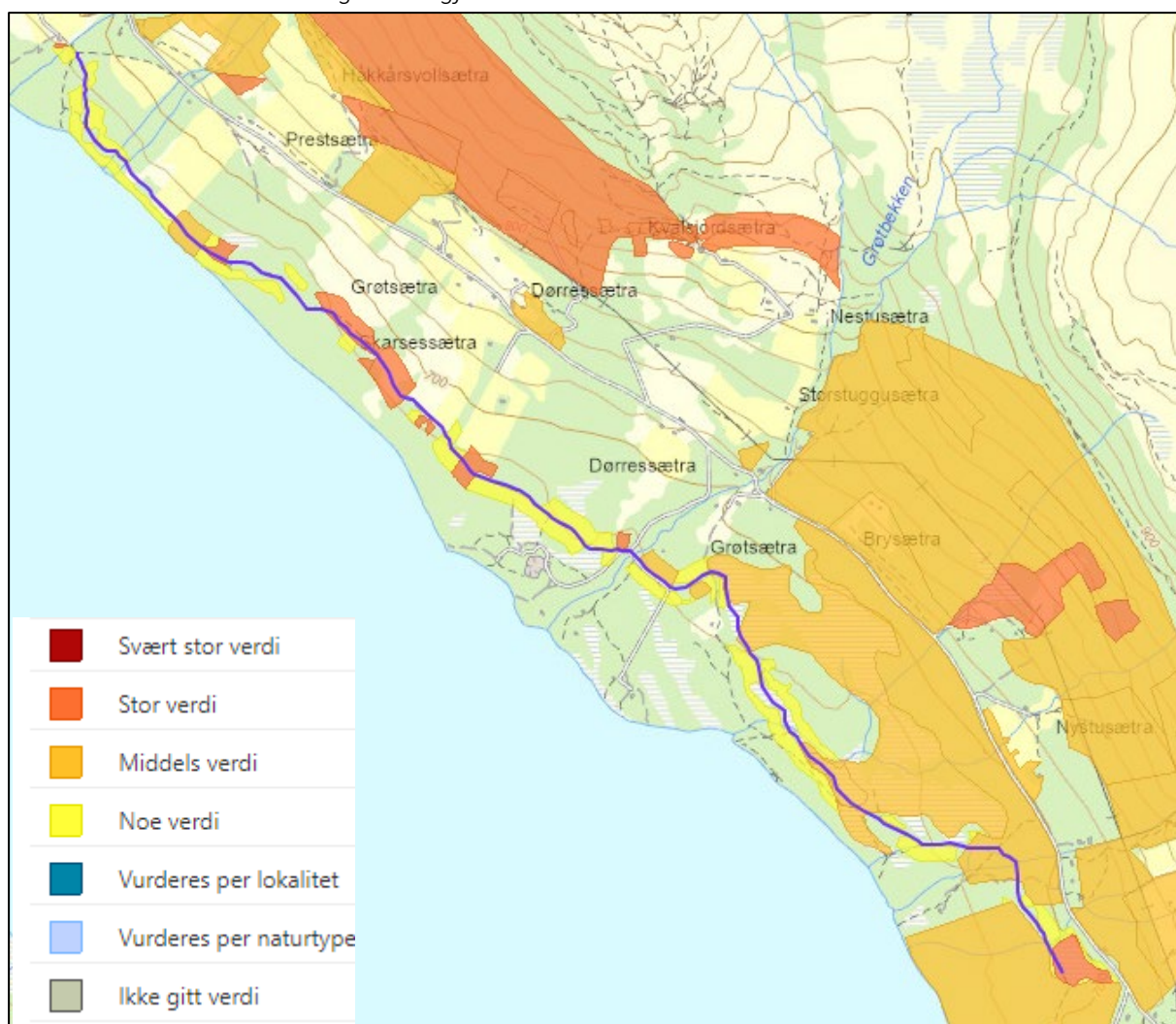
- Stikkrenner: 1 stk. Ø 1000 mm
- Kryssing av gjerde: 3 stk.

(Norplan rapport, Rev. 01, 12.02.25).

TRASÉ NR. 356

4.4.9 Naturmangfold

4.4.9.1 Områder med biologisk mangfold

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulike verdier i og ved trasé nr. 356.

Kunnskapsgrunnlaget

Trasé 356 går i nærheten av følgende naturtype lokaliteter av middels og noe verdi (registreringer i Naturbase):

middels verdi:

- Gjevilvassdalen nedenfor Nystusaetra, beiteskog, viktig
- Brymyra, rikmyr
- Nystubukta 2, høyereliggende og nordlig nedbørsmyr

- Larssætra 3, hagemark
- Larssætra 5, hagemark
- Larssætra 19, hagemark

Noe verdi:

- Sør for Hoksengbekken, rikmyr
- Hokseng 1,2 3, 4, 5 og 6, høstingsskog
- Nystubukta, høstingsskog
- Lassæterbukta 1,2, høstingsskog
- Larssætra 1,2,4,6,8,10,12,15,16,17, høstingsskog
- Håmmårbekkkodden 1,2,3, høstingsskog

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om biologisk mangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre- var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Traséen fragmenterer en stor mengde naturtypelokaliteter som er tilknyttet landbruksvirksomhet og er avhengig å holdes i hevd for å opprettholde artsmangfoldet. Det er derfor svært viktig at det ikke gjøres tiltak som reduserer egnethet for videre drift. I tillegg går traséen gjennom myrareal. Endringer i vannstand og vannføring her kan påvirke vekstforholdene både på myra og i områdene nedenfor. Dersom det gjennomføres tiltak som svekker myrenes evne til å holde på vann, øker risikoen for flom i lavere områder, siden myrene fungerer som naturlige flomdemper.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Dersom traséen opparbeides og vegetasjon fjernes, kan det gjøres lite for å redusere den negative effekten dette har for artsmangfoldet. En planering av bakken eller ikke har mindre effekt på fugleartene, når vegetasjonen først er fjernet.

4.4.9.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Det er kartlagt følgende sårbare/trua fuglearter langs traséen:

- Gjøk, nær trua (NT)
- Heilo, (NT)
- Tretåspett, (NT)
- Rødstilk, (NT)
- Grønnfink, sårbar (VU)
- Fiskemåke, (VU)
- Hvitryggspett, art av nasjonal forvaltningsinteresse
- Dvergspett, art av nasjonal forvaltningsinteresse

Det ble registrert orrfuglleik ved Grøtbekken. Det er generelt høy tetthet av orrfugl langs traséen. Haukugler er også observert her (*P. W. Bøe, Fugler ved skiløypa i Gjevilvassdalen, 2023/24*).

Føre-var-prinsippet

Ettersom det er god og oppdatert kunnskap om sårbare og trua arter i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Hønsefugl som storfugl, orrfugl og jerpe er gjerne knyttet til skogs- og myrområder. Flatehogst er uheldig, det samme er forstyrrelser/hogst som berører spillplasser. Det er registrert en relativt ny spillplass for storfugl i strandsonen når Gjevilvatnet er nedtappet om våren. En årsak kan være mindre storfugl i Rauhovden/Klettstølområdet på grunn av mye ferdsel.

Generelt er lommer med gammel ospeskog særlig verdifulle for spetter, med gode reirlokalteter. Hvitryggspett er mer sjelden, og foretrekker skog med mye død for å finne ved-levende insekter den livnærer seg av. Tretåspett finnes gjerne i gammel furuskog og i fjellbjørkeskogbeltet. (Naturmangfoldplan Oppdal, 2024).

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det er viktig at det er forutsigbart hvor det blir skiløyper og hvor det brøytes, slik at noen områder kan være mer uforstyrret for dyrelivet. Den minst gunstige løsningen for fuglelivet er å ha skiløyper i både nedre og/eller øvre terrengløype, i tillegg til trafikk på veien. Dagens situasjon, med løyper som krysser hverandre mellom veien og vannet, gir også liten plass til fugler og pattedyr. Tre parallelle ferdselsårer innover dalen vil spesielt belaste orrfuglene, som er sårbare for forstyrrelser, særlig i mars-mai når de samles på spillplassene. Den beste løsningen for fugle- og dyrelivet vil være å samle all ferdsel langs én løype.

For å beskytte fuglene bør trafikk med tråkkemaskin eller snøscooter unngås før klokka åtte om morgenen nær spillplassene.

4.4.9.3 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Trasé 356 berører følgende sjeldne/sårbare eller trua naturtyper etter rødliste for naturtyper og Naturbase:

- Løkkjsetrin, eksentrisk høymyr stor verdi, sterkt truet (EN)
- Larssætra 7, gammel høgstaudegranskog, stor verdi, sentral økosystemfunksjon med høy lokalitetskvalitet
- Larssætra 9, semi naturlig myr, stor verdi, sterkt truet (EN)
- Larssætra 11, semi naturlig eng, stor verdi, sårbar (VU), sentral økosystemverdi (del av et større område med semi naturlig eng som krysses selv om lokaliteten ikke berører selve traséen)
- Larssætra 13, naturbeitemark, stor verdi, sårbar (VU), sentral økosystemfunksjon
- Larssætra 18, semi naturlig myr, stor verdi, sterkt truet (EN)

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om sårbare og truanaturtyper i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Mange av naturtypelokalitetene traseen krysser er sårbare for fragmentering. Ved anleggstiltak med forutsetning lite snø vil artsmangfoldet langs traseen kunne bli betydelig redusert i en periode. På arealer med beitemark og eng kan dette gjøre det vanskeligere å holde resten av området i hevd.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Dersom traséen opparbeides og vegetasjon fjernes, kan det gjøres lite for å redusere den negative effekten dette har for artsmangfoldet. En planering av bakken eller ikke har mindre effekt på fugleartene, når vegetasjonen først er fjernet.

4.4.10 Kulturminner og kulturmiljø

Det er ingen kartlagte kulturminner i området, men traséen går gjennom flere lokaliteter med innmarksbeite og dyrket mark. Disse områdene er viktige for stedets identitet og for å formidle områdets kulturhistorie.

4.4.11 Friluftsliv og folkehelse

Samlet vurdering av alternativ 3, nest øverst terrengløype (trase 3, 356 og 1356):

Vista Analyse vurderer at skiløypa er flott, men uegnet for pulk grunnet skarpe svinger og bratte partier. Den følger delvis en historisk trasé og krever gode skiferdigheter. Ved Resskrysset må man ta av skiene for å krysse veien, noe som er en barriere for pulk og små barn.

Innenfor Resskrysset varierer tilbakemeldingene: Noen savner utsikt, andre finner myrpartier utfordrende ved lite frost, mens noen mener traséen er mer variert og mindre ensformig for mellomstore barn.

Den nest øverste terrengløypa er lite brukervennlig og egner seg dårlig som tidligskiløype. Veikryssing og ustabil myris kan være utfordrende, og løypa mister noe av sin landskapskvalitet ved delvis å gå parallelt med veien. Samtidig er den godt skjermet mot vær og vind.

4.4.1 Landskap

Landskapet i området er variert, men domineres av lauvskog oppbrutt av flere myrområder, samt noen beiteområder. Utsynet er tidvis begrenset på grunn av vegetasjonen, og at trasé 356 ligger lavt i terrenget. For nødvendige terrenginngrep vises til samlet vurdering for hele løypealternativet i kapittel om anleggsbehov.

4.4.2 Landbruksressurser

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 356 følgende areal (dekar):

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	1,1
Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	13,1
Produktiv skog	9,5
Uproduktiv skog	2,5
Myr	7,6
Åpen jorddekt fastmark	2,5
Åpen skrin fastmark	0,0
Ferskvann	0,0
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,2
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	36,5

Traséen går igjennom svært godt beite for sau, hovedsakelig lengst vest. I den østlige delen er det godt beite for sau.

Store deler av traséen består av lauvskog av middels bonitet samt noe impediment lauvskog.

4.4.3 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Traséen berører ikke viktige områder for reindrifta og ligger lenger unna beiteområder enn den eksisterende vegen. Likevel vil belastningen på reindrifta øke dersom vegen brøytes og traséen brukes som skiløype. Dette kan føre til mer ferdsel innover i sårbare områder, siden Gjevilvasshytta da blir et utgangspunkt for videre turer, ikke bare et turmål.

4.4.4 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Trasé 356 går i slakere terreng dominert av myrer og skog, og har flere krysningspunkt med aktsomhetssonen for flom.

Vassdrag og fuktdrag i området

Klimaprofilen for Sør-Trøndelag tilsier forventet klimapåslag for overvann med ca. 20 % økning. Det er derfor viktig at man sikrer at tiltak ikke sperrer vannvegene slik at vannet blir transportert ned til myra. Myra magasinerer vannmasser og er en viktig flomforebygger i perioder med store nedbørsmengder.

Risiko ved flom

F1 Håmmårbekken. Traséen krysser Håmmårbekken på et gammelt brusted, hvor det fortsatt står to landkar i tørrmur. Bekken har høyt fall og tydelig løp med bratte skråninger på begge sider, noe som gir høy vannhastighet ved krysningspunktet. Det anbefales å bygge ny bru på det eksisterende brustedet, men landkarene bør forsterkes. Ved stor flom er det stor fare for skade på konstruksjonen, og løsningen bør derfor vurderes nærmere i detalj.

N1 Prestsæterbekken. Kryssingen over Prestsæterbekken er i et relativt slakt terreng, hvor bekkeløpet er moderat definert. Bekken har moderat fall inn mot krysningspunktet, så det forventes rolige vannhastigheter. Ved større flommer forventes det at vannmasser brer seg utover breddene til bekkeløpet. Anbefalt løsning er en klopp som tilpasses terrenget for å ivareta størst mulig lysåpning under dekket, minimum 1 m².

N2. Krysningen ligger i et topologisk lavpunkt. 20 meter nedstrøms krysningspunktet går en tverrgående rygg gjennom terrenget. Bekkeløpet har skåret seg gjennom ryggen. Ved større flommer forventes det at terrenget oppstrøms ryggen vil oversvømmes. Det anbefales at traséens plassering justeres ved å legge en klopp over bekken ca. 20 m nedstrøms foreslått plassering. Dette vil gi bedre kapasitet under dekke og unngå lokal flomslette. Det anbefales at lysåpningen er på minimum 1m².

N3 Grøtbekken. Det er en eksisterende enkel gangbru i tillegg til vadested rett oppstrøms. Bekken har et bredt løp med lite fall så det forventes lave til moderate hastigheter ved flom. Dagens bru kan krysses av skiløpere, men er for smal for tråkkemaskin eller snøscooter. Den ideelle løsningen vil være å anlegge en ny bru med kapasitet til tråkkemaskin og skiløype. Egnede plasseringer for ny bru kan være ved eksisterende bru eller like oppstrøms vadested. Alternativt kan vadestedet benyttes av tråkkemaskinen og skigåere under stabil kald vinter, mens eksisterende bru kan benyttes på slutten av sesongen og andre perioder med større vannføring i bekken.

N4. Bekken meandrerer gjennom en flat myr. Bekken er godt definert i terrenget og har lite fall gjennom området. Bekken har relativt stort nedbørsfelt, men det forventes lave hastigheter og lavt skadepotensiale ved middelflom. Anbefalt løsning er en stor klopp i forhold til bekkeløpet, som tilpasses terrenget for størst mulig lysåpning på minimum 1 m².

N5 Storbekken. Krysningspunktet er lagt i rør. Bekken har lavt fall inn mot krysningspunktet. Det er lav overhøyde og det forventes at røret vil gå raskt tett ved en reell flomhendelse om vinteren. Konsekvensen av tett rør vil være at vannet drar over skiløypa og ut på sidene. Anbefalt løsning er enten å erstatte dagens løsning med en klopp som gir større lysåpning eller utbedre dagens løsning med å legge flere parallelle rør. Innløpet til rørene må eventuelt utbedres ved å ta vekk en del masse oppstrøms for å gi bedre gjennomstrømning. Det må sannsynlig gjøres som periodisk vedlikeholdsarbeid. Anbefalt minimum lysåpning er 1,5 m².

N6 Hoksengbekken. Mindre bekk med moderat fall og har et lite definert bekkeløp i terrenget. Anbefalt løsning er klopp tilpasset terrenget for å gi størst mulig lysåpning. Det anbefales en lysåpning på minimum 0,5 m².

Fare for erosjon

Det er ved krysningspunkt N5 Storbekken en del masser som tetter innløpet til røret som følge av erosjon. Her må masser fjernes jevnlig. Ellers ingen spor etter erosjon.

Risiko ved skred

Traséen vurderes til å ha akseptabel personrisiko for skred både med og uten skog.

Sikkerhet ved regulerte magasin

Traséen påvirkes ikke av regulerte vannmagasin.

Samla vurdering av naturpåkjenninger

Området er lite berørt av naturpåkjenninger. Det kreves imidlertid at det tas hensyn til vannføring og vannstand når man krysser et myrområde for å unngå problematikk med overvann og redusert av myras rolle som flomforebygger.

4.4.5 Forurensning

Støy

Det er en fritidsbolig som ligger innenfor 50 meter fra traséen. I Miljødirektoratets veileder: «veiledning støy og planlegging av snøskuterløyper» er det i kapittel 6 gitt en minsteavstand på 60 meter mellom snøskuterløype og boliger, hytter og annen støyfølsom bebyggelse.

Klimautslipp

Arealbruksendringene medfører totalt klimautslipp på 575,8 tonn CO₂-ekv. ifølge miljødirektoratets klimakalkulator.

Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt	
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-78,9	20,5	1,5	-56,9	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	518,8	0,0	0,0	518,8	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimaeffekt	597,8	-20,5	-1,5	575,8	tonn CO ₂ -ekvivalenter

Miljødirektoratets klimakalkulator kan bare beregne ut fra 4 arealbrukskategorier, noe som førte til at 1,1 daa fulldyrka jord ble slått sammen med beite for denne beregningen. Dette vil ha liten betydning for resultatet. Det beregnes noe større økning i utslipp ved endring fra beite kontra dyrket mark 10,6 vs. 7,1 tonn CO₂ ekvivalenter klimagasser.

4.4.6 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Samlet vurdering av alternativ 3, nest øverste terrengløype

Løypa går igjennom flere store hyttefelt som gjør at tilgjengeligheten er svært god for mange. Det er først og fremst Naustdalen og Kanikksetra hyttefelt som har begrenset tilgang til denne løypa, samt andre hytter langs vegen fra Osen til Resskryset.

Bruksverdi	Beskrivelse	Vurdering
Egnethet på tvers av brukergrupper	Løypa vurderes til å utgjøre en noe krevende terrengløype som ikke er egnet for alle brukergrupper. Den er tilgjengelig for Solgrenda, <u>Sessåkersætra</u> og til en viss grad de hyttefeltene som har tilkomstløyper til løypa rundt <u>Rauovden</u> , herunder feltene øst for Osvegen.	Middels
Eksposering for gode værforhold	Løypa ligger skjermet mot vær og vind.	God
Tilgjengelighet fra Osen	Løypa er utilgjengelig for områdene sør for dalen, som har få alternative løypenett.	Dårlig
Tilgjengelighet innover dalen	Løypa har høy tilgjengelighet for hyttefeltene mellom Resset og Resskrysset og delvis langs Gjevilvassvegen, men noe begrenset tilgjengelighet for hyttefeltene mellom Resskrysset og Osen.	Middels
Tilgjengelighet fra Grøtsetra	Løypa har god tilgjengelighet fra Grøtsetra og Resset.	God
Topografisk brukervennlighet	Løypa er utfordrende ved at den er svingete, bratt og noe ujevn.	Dårlig
Egnethet som tidligskiløype	Løypa er formodentligvis krevende å preparere tidlig på grunn av kurvaturen.	Dårlig
Egnethet som lavterskeltilbud	Løypa er noe ujevn og relativt kupert mellom Grøtsetra og Resskrysset, hvilket gjør den lite egnet som lavterskeltilbud.	Dårlig
Sikkerhet	Løypa har generelt god sikkerhet, dersom utfordringer med is over myrene ikke blir et problem. Den har en utfordring med kryssing av vei ved Resskrysset.	God til middels
Opplevelseskvalitet ved landskapet	Den opplevde landskapskvaliteten til traséen forringes noe av at den går parallelt med veien.	God til middels

Oppsummering av informantenes vurdering av nest øverste terrengløype (Vista-Analyse, rapport 2024/08).

Øvrige konsekvenser for fritidsinnbyggere og næringsliv ved dette løypealternativet, er sammenfallende med vurdering av konsekvensene av bortfall av vegløypa, se kapittel 4.3 og 4.5, øvre og nedre vegløype.

4.4.7 Anleggsbehov

Anleggsbehov ved lite snø (30-40 cm):

Traséen følger uthogde traséer, myrer, innmark og beitemark. Etter Norplan AS sin vurdering, må traséen utvides ved hogging på enkelte partier for å få ønsket bredde. Traséen må planeres, og det må fjernes stein og stubber. Det er ikke behov for store terrengendringer med skjæring og fylling. Ved kryssing av gjerder må det etableres grunder/porter. Ved kryssing av innmark må det etableres krysningspunkt av traséen for traktor/landbrukskjøretøy, som hindrer oppdeling av teiger.

I starten sammenfaller traséen (trasé 1356) med øvre terrengløype, og der den krysser Håmmårbekken må brua reetableres. Ved kryssinga av Grøtbekken ved nedre trasé er det i dag ei bekketryssing for traktorer. Dimensjonerende vassføring ved 50 års flom med 30 % klimapåslag er på ca. 10 m³/s. Eksisterende bru over Grøtbekken vil ikke tåle laster fra en tråkkemaskin og må erstattes. Det anbefales å etablere ei enkelspent trebru med støpte landkar over Grøtbekken.

Anleggsbehov ved lite snø (30-40 cm):

- Total masseflytting: 4108 m³
- Volum fra separat lagring og tilbakeføring av matjord fra dyrka mark og beitemark: 2208 m³.
- Stikkrenner: 4 stk. Ø 1000 mm 4 stk. Ø 400 mm
- Kryssing av gjerde: 8 stk.
- Etablering av ny bru: 1 stk.
- Erstatning av eksisterende bru: 1 stk.

Anleggsbehov ved mye snø:

Traséen følger uthogde traséer, myrer, innmark og beitemark. Traséen må utvides ved hogging på enkelte partier for å få ønsket bredde.

Anleggsbehov:

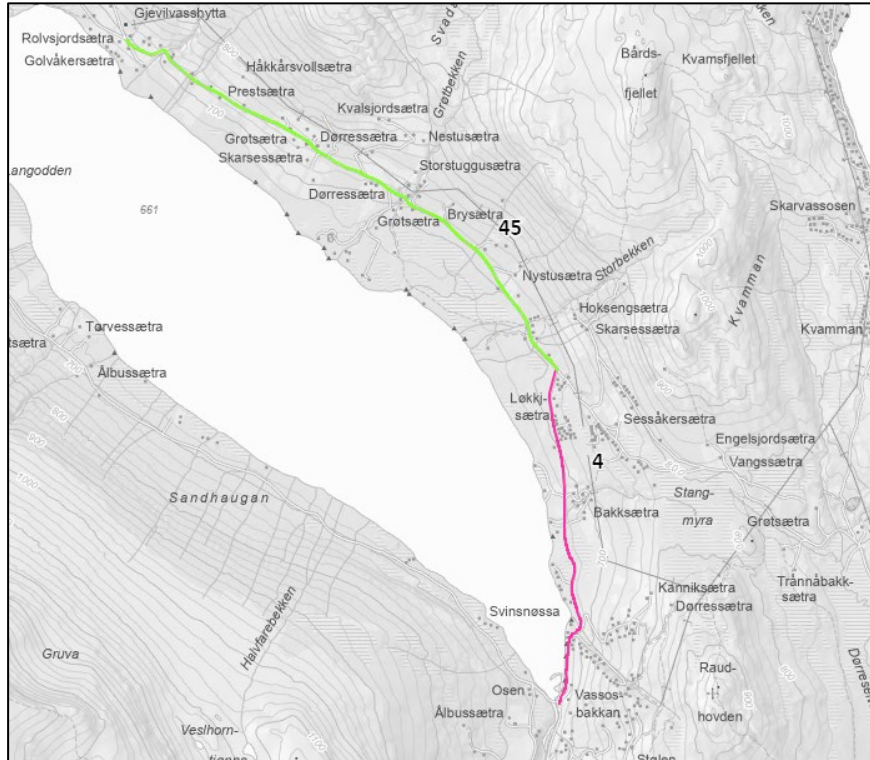
- Stikkrenner: 4 stk. Ø 400 mm og 4 stk. Ø 1000 mm
- Etablering av ny bru: 1 stk.
- Erstatning av eksisterende bru: 1 stk.
- Kryssing av gjerde: 8 stk.

(Norplan rapport, Rev. 01, 12.02.25).

4.5 Alternativ 4, nedre vegløype

Alternativet består av trasé nr. 4 og 45.

Trasé nr. 45 er vurdert under alternativ 2, øvre vegløype.

Traséen følger Gjevilvassvegen fra Osen til Gjevilvasshytta.

Det er gjort samlet vurdering av konsekvensene for fritidsinnbyggere og næringsliv for hele nedre vegløype, trasé nr. 4 og 45. Øvrige konsekvenser er vurdert for trasé nr. 45, fra Osen til Resskrysset.

TRASÉ NR.4

4.5.1 Naturmangfold

4.5.1.1 Områder med biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Trasé 4 går i nærheten av følgende naturtype lokaliteter av middels og noe verdi:

- Sørvest for Bakksætra, rikmyr, middels verdi
- Sør for Bakksætra, rikmyr, middels verdi
- Bakksætra 1, 2 og 4, høstingsskog, noe verdi
- Bakksætra 5, semi naturlig myr, middels verdi
- Nord for Bakksætra, naturbeitemark, middels verdi
- Bakksætra Storbekken, beiteskog middels verdi og en mindre lokalitet med høstingsskog (Bakksætra 7) av noe verdi som overlapper deler av denne

Føre var prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Mer samla ferdsel kan virke forstyrrende på fugler.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden traséen går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. For å redusere den totale belastningen på naturen er det imidlertid viktig å skape forutsigbarhet i hvor skiløyper kjøres opp og hvor veien brøytes, slik at man kan sikre at arter får tilgang på uforstyrta områder. Langs denne traséen finnes det fritidsbebyggelse, slik at det uansett vil være noe ferdsel året rundt.

4.5.1.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Kunnskapsgrunnlaget

Følgende arter på rødlista 2021 er registrert langs trasé 4:

- Gjøk, nær trua (NT)
- Tretåspett, (NT)
- Rødstilk (NT)
- Småspove (NT)
- Granmeis (VU)
- Dvergspett (LC)
- Fiskemåke (VU)
- Havelle (NT)

Føre var prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Mer samla ferdsel kan virke forstyrrende på fugler.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden traséen går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. For å redusere den totale belastningen på naturen er det imidlertid viktig å skape forutsigbarhet i hvor skiløyper kjøres opp og hvor veien brøytes, slik at man kan sikre at arter får tilgang på uforstyrta områder. Langs denne traséen finnes det fritidsbebyggelse, slik at det uansett vil være noe ferdsel året rundt.

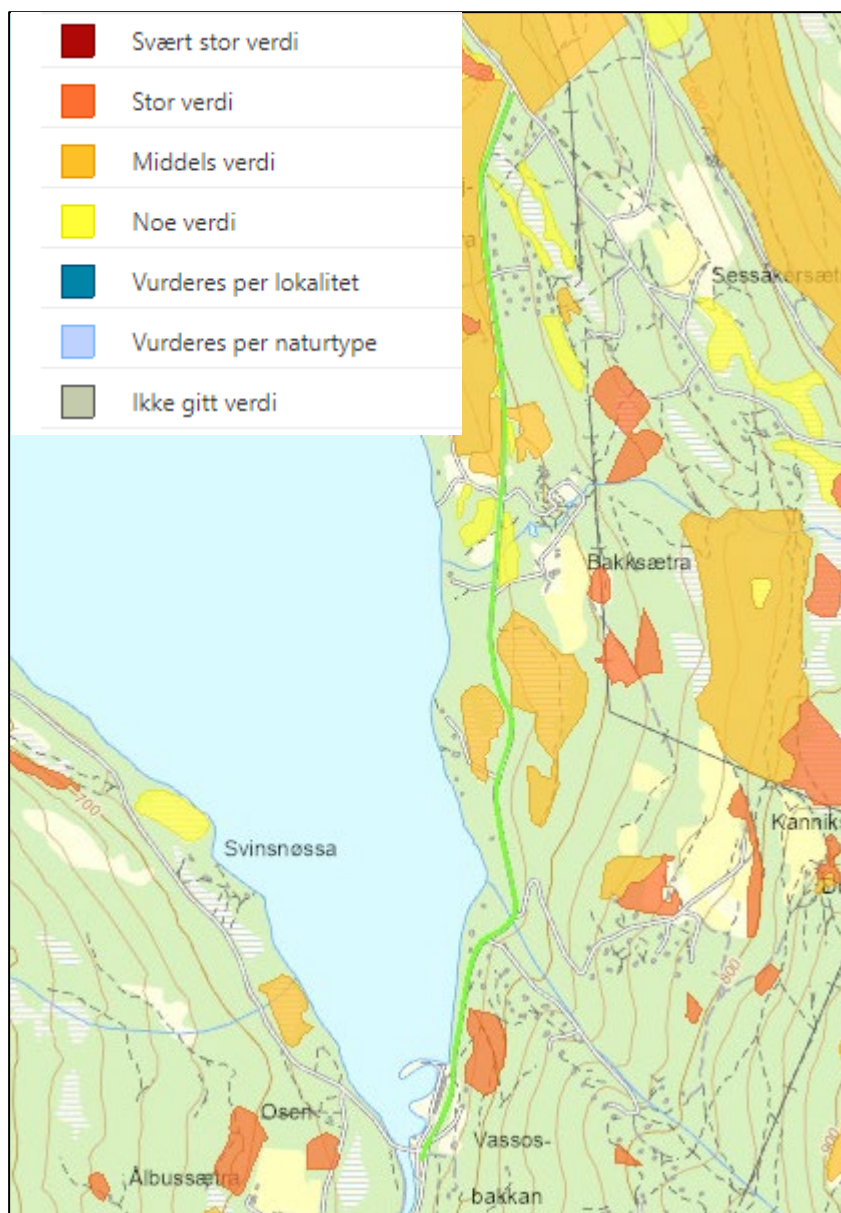
4.5.1.3 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget består av registreringene i Naturbase og ny NiN-kartlegging gjennomført i 2023. Kunnskapsgrunnlaget om sjeldne, sårbare eller trua naturtyper anses derfor til å være tilfredsstillende etter naturmangfoldloven § 8.

Ingen kartlagte sjeldne/sårbare eller trua naturtyper som blir direkte berørt.

Det er registrert en lokalitet på oversida av vegen, Vassosbakkan nord 1, naturbeitemark av stor verdi.

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulike verdier i og ved trasé nr. 4.

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Det er en del fritidsbebyggelse langs vegen. Siden traséen går på eksisterende veg, er belastningen liten på økosystemet i området, men den kan påvirke noe fugle- og dyreliv; dette omtales i eget underkapittel 4.5.1.2.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Siden traséen går på en eksisterende veg, er det ikke behov for spesielle tiltak. For å redusere den totale belastningen på naturen er det imidlertid viktig å skape forutsigbarhet for hvor skiløyper kjøres opp og hvor veien brøytes, slik at man kan sikre at arter får tilgang på uforstyrta områder. Langs denne traséen finnes det fritidsbebyggelse, slik at det uansett vil være noe ferdsel året rundt.

4.5.2 Kulturminner/kulturmiljø

Fordi traséen følger eksisterende veg, berøres ikke kulturminner direkte. Det er flere kulturminner i nærheten, blant annet steinalderboplass på Stenan. Traséen vil heller ikke føre til arealbeslag på kulturmiljø som kulturlandskap.

4.5.3 Friluftsliv og folkehelse

Trasé 4 på vegen fra Osen til Resskrysset er en del av den opprinnelige skiløypa gjennom dalen som vedvarte frem til vegen ble brøytet i 2015/2016 sesongen. Mange informanter mener et dette er det eneste reelle og fullgode alternativet. Løypa fungerer godt i all slags vær. Den kan brukes tidlig i sesongen og er egnet for små barn og familier med pulk. Noen fremhever at løypa fra Osen til Gjevilvasshytta er ganske lang til å ha utgjort en lavterskelløype egnet for barnefamilier. Det uttrykkes også bekymring for at de alternative traséene kan være for lange, eller for kupert til å være like gode alternativer. I tillegg til å være godt egnet for barnefamilier er traséen en fin treningsløype som tidligere var brukt av Oppdal idrettslag et par ganger hver sesong.

Vista analyse 08/2024 beskriver løypa:

«Løypa er godt egnet som tidligskiløype, lavterskelløype og tilbud på tvers av brukergrupper. Den har velegnet topografisk utforming og ingen vesentlige sikkerhetsutfordringer. Løypa er et godt utgangspunkt for å utnytte gode værforhold og oppleve landskap av høy kvalitet»

4.5.4 Landskap

Ingen nye terrenginngrep kreves langs trasé 4. Det er gjennomført kulturlandskapspleie med hogst av trær og kratt langs deler av vegen for å bedre utsyn og landskapsopplevelsen.

4.5.5 Landbruksressurser

Anses ikke relevant da trasé 4 er langs veg.

4.5.6 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Traséen berører ingen kjente faresoner eller aktsomhetsområder for flom eller skred. Traséen berøres heller ikke av regulerte vannmagasin.

4.5.7 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Traséen krysser en flyttlei, men kryssingen skjer på en eksisterende veg. Reindriften uttalte i konsultasjonsmøtet at kryssing av flyttleia ved Osen er et bedre alternativ enn ved Grøtsetra.

4.5.8 Forurensning

Trasé 4 går langs veg, slik at opparbeidelse er ikke nødvendig og medfører dermed ikke noe ekstra klimagassutslipp. Skiløypa medfører noe forverring av støy sammenlignet med nullalternativet fordi det er mer jevnlig bruk av løypa. Men for både folk og dyreliv gir fast skiløype på veg mer forutsigbarhet og lettere tilvenning til støybildet. Jevnlig støy vurderes bedre enn støybildet nullalternativet gir.

4.5.9 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Nedre vegløype har god tilgjengelighet fra Osen og for hyttene som ligger langs veien innover dalen, men lav tilgjengelighet for hyttefeltene Risset, Sessåkerettra og til dels Solgrenda. Tilhengerne av brøytet veg motsetter seg nedre vegløype fra Osen til Gjevilvasshytta, men vedgår at det er en fin skiløype om man ser bort fra deres behov for bruk av vegen.

Vista Analyse rapport 08/2024:

«Oppdal Hytteforening har tatt klart standpunkt i favør skiløype på vei og jobber aktivt for dette. Foreningen har opprettet en egen Facebook-gruppe i tilknytning til saken ved navn «Vi som elsker skiløypa på Gjevillvassvegen!», som følges av mer enn 4 000 Facebook-brukere. Dette indikerer at mange av Oppdals fritidsinnbyggere utenfor Gjevillvassdalen og omegn ser stor nytteverdi i den nedre veiløypa, skjønt mange av medlemmene også kan være lokale innbyggere.»

Bruksverdi	Beskrivelse	Vurdering
Egnethet på tvers av brukergrupper	Løypa er egnet for både turgåere og barnefamilier. Den er særlig egnet for hyttefeltene Hornila, Vardammen, Kleberberget, Gjetberget, Klettstølen, Rasmusslættet, Raudhovden, Ljoslia, Ytre Kvamman, Kankiksætra og Bakksætra og Løkkisætra, samt hytter langs Osvegen og Gjeivillvassdalen fra Resskryset.	God
Eksponering for gode værforhold	Løypa har sol på fine dager og er i le på grunn av skog.	God
Tilgjengelighet fra Osen	Løypa har høy tilgjengelighet for områdene sør for dalen, som har få alternative løypenett.	God
Tilgjengelighet innover dalen	Løypa har høy tilgjengelig for hyttefeltene langs Gjeivillvassvegen, men lav tilgjengelighet fra Sessåkersætra og noe begrenset fra Solgrenda.	God til middels
Tilgjengelighet fra Grøtsetra	Løypa har lav tilgjengelighet fra Grøtsetra og Resset.	Dårlig
Topografisk brukervennlighet	Løypa holder jevn høyde.	God
Egnethet som tidligskiløype	Løypa kan prepareres på lite snø.	God
Egnethet som lavterskeltilbud	Løypa er godt egnet for alle aldre og alle ferdighetsnivåer.	God
Sikkerhet	Løypa har ingen problemer med hensyn til is- og vanngang eller veikryssinger.	God
Opplevelseskvalitet ved landskapet	Løypa beskrives som idyllisk.	God

Oppsummering av informantenes vurdering av nedre vegløype (Vista-Analyse, rapport 2024/08).

Vista analyse har kartlagt konsekvensene for næringslivet etter at skiløypa på Gjeivillvassvegen forsvant. Resultatene indikerer betydningen den øvre og nedre vegløype har for næringslivet.

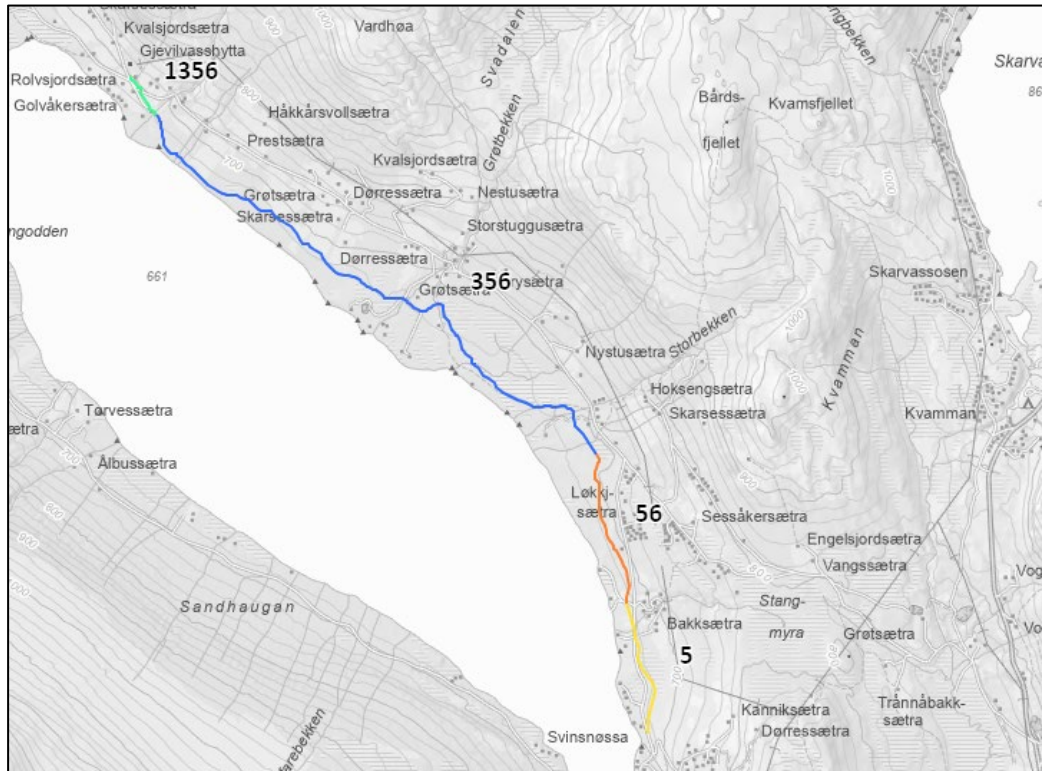
«Med unntak av foretakene knyttet til utbyggingsprosjektet på Solgrenda har de største virksomhetene med tilknytning til Gjeivillvassdalen hatt et omsetningsfall etter at skiløypa gjennom dalen ble borte. Gjeivillvasshytta vil utgjøre et viktig turmål uansett turutgangspunktet, men tilbudet ved hytta avhenger av løypenettets egnethet. Dagens økonomiske aktivitet tilknyttet dalen er beskjeden, og potensialet for videre utvikling begrenses av kommuneplanens arealdel og landskapsvern. Negative impulser på antall gjestedøgn og reiselivsrelatert forbruk rammer også til en viss grad næringslivet i Oppdal ellers, uten at utslagene i den økonomiske statistikken fremstår som dramatiske.»

Næringsinteressene som har nytte av tilgang med vinterveg er av et beskjedent omfang, til dels fordi gjeldende vernebestemmelser og arealplaner begrenser de videre utviklingsmulighetene.

4.6 Alternativ 5, nest nederste terrengløype

Består av trasé nr. 5, 56, 356 og 1356.

Under følger vurdering av trasé nr. 5 og 56. Trasé nr. 356 er utredet under alternativ 3, nest øverste terrengløype, og trasé nr. 1356 er utredet under alternativ 1, øvre terrengløype.

Beskrivelse fra Vista rapport 2024/08:

«Nest nederste terrengløype starter noen hundre meter fra parkeringsplassen ved Osen, som innebærer at skiløpere må gå et stykke på veien, før de kan ta på skiene. Løypa krysser veien nedenfor Bakksætra.»

Anleggsbehov og konsekvensene for friluftsliv er vurdert samlet for trasé 5 og 56. Konsekvensene for fritidsinnbyggere og næringsliv er vurdert samlet for hele løypealternativ 5, neste nederste terrengløype.

TRASÉ NR. 5

4.6.1 Naturmangfold

4.6.1.1 Områder med biologisk mangfold

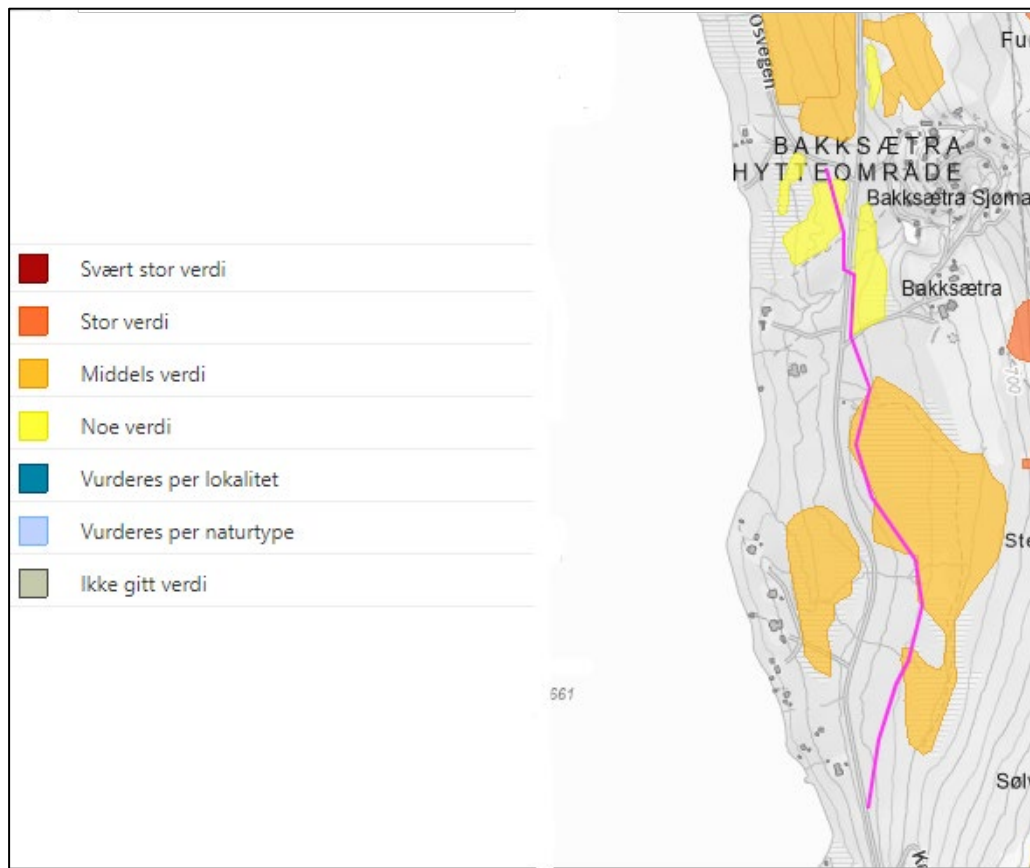
Kunnskapsgrunnlaget

Området er kartlagt av Natur og Samfunn i 2021 og i 2023.

Følgene naturtypelokaliteter er kartlagt innenfor området av noe og middels verdi:

- Bakksætra 1 og 2, høstingsskog, noe verdi

- Sør for Bakksætra, rikmyr, middels verdi

Kartutsnitt av verdikart for naturtypelokaliteter.

Føre var prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, er det ikke nødvendig å ta føre-var-hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Det er sannsynligvis ikke høstingsskog slik som det er kartlagt langs traséen. Dette er beskrevet usikkerhet om i metodekapitlet. Dette gjør at det sannsynligvis skulle vært noe lavere verdisetting av disse arealene. Men arealet med rikmyr er veldig sårbart mot inngrep og inngrep her vil ha ringvirkninger også på områder rundt.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det er viktig å etablere skiløypa på en skånsom måte gjennom området ved rikmyra. Ortofoto viser at traséen ligger helt i ytterkanten av myra. Løypa bør derfor legges helt utenfor myra, da tiltak i randsonen kan påvirke drenering, vannstand og vekstforhold i myra.

4.6.1.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Langs traséen er følgende arter kartlagt:

- Tretåspett (NT)
- Dvergspett (LC)

Føre var prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området, men den ornitologiske kartleggingen avgrenser ikke ulike leveområder for artene slik at man vet ikke viktigheten av de ulike lokalitetene.

Økosystemtilnærming og samla belastning

To sårbare fuglearter kan bli påvirket av opparbeidelsen av traséen. Den ornitologiske kartleggingen sier imidlertid ikke noe sikkert om hvor viktig traséområdet er for artene. Siden traséen ligger nær eksisterende veg, kan man anta at området ikke er blant de mest kritiske for fuglene.

Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er innhentet ny kunnskap for å forhindre miljøforringelse.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Man må sikre at man ikke gjør inngrep i reirtrær og at man ikke gjør unødige inngrep i området.

4.6.2 Kulturminner/kulturmiljø

Trasé 5 berører ikke freda kulturminner eller kulturlandskap.

4.6.3 Landskap

Traseen går til dels i skog, dels i myr/myrkant.

4.6.4 Landbruksressurser

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 5 følgende areal:

Arealressurs fra AR5		Arealressurs fra AR5	
Fulldyrka jord	0,0	Fulldyrka jord	0,0
Overflatedyrka jord	0,0	Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	0,0	Innmarksbeite	0,0
Produktiv skog	1,3	Produktiv skog	4,0
Uproduktiv skog	0,0	Uproduktiv skog	1,3
Myr	0,0	Myr	1,1
Åpen jorddekt fastmark	0,0	Åpen jorddekt fastmark	0,4
Åpen skrin fastmark	0,0	Åpen skrin fastmark	0,0
Ferskvann	0,0	Ferskvann	0,0
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,0	Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,0
Ikke kartlagt	0,0	Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	1,3	Sum innen området	6,8

Arealregnskapet fra Kilden over består av to tabeller fordi traséen er delt i to av vegen.

Trasé 5 berører ikke dyrkamark eller innmarksbeite, men 5,3 daa middels bonitets lauvskog, 1,3 daa

impediment skog og 3 daa dyrkbar mark. Traséen består hovedsakelig av godt beite for sau med et parti med mindre godt beite, et myrområde samt ett lite område med svært godt beite lengst nord i traséen.

4.6.5 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Vassdrag og fuktdrag i området

Ifølge NIBIOs markfuktighetskart og myrinformasjon fra digitalt markslagskart DMK, krysser trasé 5 flere dreneringslinjer og går i nedkant av tre myrområder. Inngrep i nedkant av myrer er uheldig, da det kan endre både vannstand og dreneringsforhold betydelig.

Kartet viser NIBIOs markfuktighetskart, trasè nr. 5 i rød strek.

Klimaprofilen for Sør-Trøndelag tilsier forventet klimapåslag for overvann med ca. 20 % økning. Det er derfor viktig at man sikrer at tiltak ikke sperrer vannvegene slik at at vannet blir transportert ned til myra. Myra magasinerer vannmasser og er en viktig flomforebygger i perioder med store nedbørsmengder.

Risiko ved flom

I Skred AS sin rapport «Vurdering av flomfare for skiløypetrasé i Gjevilvassdalen», beskrives krysningspunktet N9, der bekken går igjennom rør under Gjevilvassvegen. Traséen vil gå over veien ved krysningspunktet. Røret virker å ha god utforming og er i god stand. Det vurderes at det ikke er nødvendig med ytterligere tiltak ved denne kryssingen.

Fare for erosjon

Ingen større vassdrag som gir fare for erosjon langs trasé 5.

Risiko ved skred

Traséen vurderes til ikke å være utsatt for potensiell skredfare både med scenario med og uten skog.

Sikkerhet ved regulerte magasin

Traséen påvirkes ikke av regulerte vannmagasin.

Samla vurdering av naturpåkjenninger

Området er lite berørt av naturpåkjenninger. Det kreves imidlertid at det tas hensyn til vannføring og vannstand når man krysser et myrområde for å unngå problematikk med overvann og redusering av myras rolle som flomforebygger.

4.6.6 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Traséen berører ikke viktige områder for reindrifta og går nokså nær eksisterende veg. Ulempen er at det blir både brøytet veg i tillegg til skiløype i terrenget. Samling av ferdsel er det mest gunstige for reindrifta, samt å unngå ferdsel videre innover i fjellheimen.

4.6.7 Forurensning

Støy

En fritidsbolig ligger innenfor 60 meter fra trasé 5.

Klimautslipp

Arealbruksendringene medfører totalt klimautslipp på 178,8 tonn CO₂-ekv, ifølge miljødirektoratets klimakalkulator.

Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt	
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-22,3	9,0	0,7	-12,6	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	166,2	0,0	0,0	166,2	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimaeffekt	188,5	-9,0	-0,7	178,8	tonn CO ₂ -ekvivalenter

Merknad: dersom negativt tall vil endringen i arealbruk netto medføre mindre klimagassutslipp enn før, eller mer CO₂ opptak. Positivt tall betyr at endringen medfører høyere utslipp, eller lavere CO₂ opptak fra atmosfæren. Positive tall er merket rødt.

TRASÉ NR. 56

4.6.8 Naturmangfold

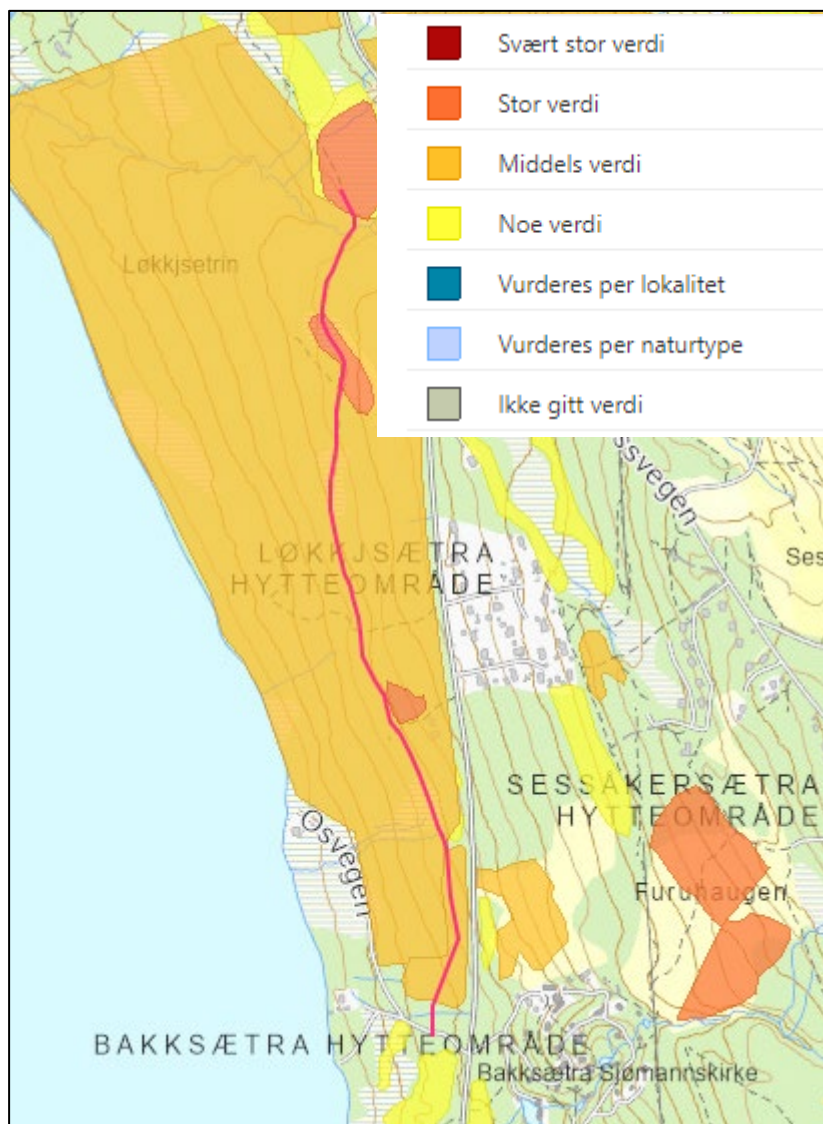
4.6.8.1 Områder med biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Området er kartlagt av Natur og Samfunn i 2023.

Følgene naturtypelokaliteter er kartlagt innenfor områder av middels og noe verdi:

- Bakksætra Storbekken, beiteskog, middels verdi
- Bakksætra 5, seminaturlig myr, middels verdi
- Bakksætra 6,7, høstingsskog, noe verdi
- Løkksætra vest 1, 2, 4, 5, høstingsskog, noe verdi

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulike verdier i og ved trasé nr. 56.

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området er det ikke nødvendig å ta føre-var hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Grunnkart og ortofoto viser en etablert sti langs traséen. Opparbeiding av skiløypetraséen kan kreve noe utvidelse og tilrettelegging, men vil ikke fragmentere nye arealer. I et allerede belastet område må omfanget av dette tiltaket vurderes opp mot samlet belastning, da ytterligere tilrettelegging kan øke denne. Traseen passerer myrområder midt i myrene som er mer skånsomt med tanke på fare for endring i dreneringsforhold enn om traseen hadde vært plassert i ytterkant.

4.6.8.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Langs traséen er følgende arter kartlagt:

- Tretåspett (NT)
- Granmeis (VU)

- Dvergspett (LC)

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området er et ikke nødvendig å ta føre var hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Traséen går i en smal korridor mellom eksisterende veg og vann. På grunn av den begrensede bredden er det sannsynlig at området har liten betydning for arter. Ortofoto viser at traséen trolig allerede er ryddet. Selv om tidligere inngrep ikke skal godskrives, er dette området mindre sårbart enn større, sammenhengende og urørte naturområder. Opparbeidelse av traséen vil utvide korridoren noe, både ved mye og lite snø. Tiltaket vurderes likevel å ha små konsekvenser.

4.6.8.3 Sjeldne/sårbare eller trua naturtyper

Kunnskapsgrunnlaget

Området er kartlagt av Natur og Samfunn i 2023. Følgene naturtypelokaliteter er kartlagt innenfor området av stor verdi:

- Bakksætra 8, hagemark, stor verdi
- Løkksætra vest 3, terrengdekkende myr, stor verdi
- Løkkjesetrin, eksentrisk rikmyr, stor verdi.

Føre-var-prinsippet

Selv om traséen følger en etablert sti, er kryssingen av de to myrområdene sårbar. Ortofoto av lokaliteten Løkkjesetrin eksentrisk rikmyr, viser allerede spor i myra etter ferdsel langs traséen. For å minimere skade er det viktig med en solid snøsåle ved opparbeiding av traséen. Konsekvensene for myrlokalitetene kan bli betydelige ved intensiv bruk. Dersom traséen ønskes tatt i bruk tidlig i sesongen, bør føre-var-prinsippet legges til grunn, og det bør stilles krav om minimum snøsåle før bruk. Tiltak som gruslegging eller lignende i myra må unngås.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Det er allerede flere eksisterende tiltak i starten av Gjevilvassdalen. Opparbeidelse av skiløypetrasé i dette området, som i dag er en sti, vil bidra til økt samla belastning på landskapet.

4.6.9 Kulturminner/kulturmiljø

Ingen freda kulturminner eller kulturlandskap er registrert.

4.6.10 Landskap

Traseen går gjennom skog og myrområder mellom Gjevilvassvegen og Gjevilvatnet. Terrengen er svakt skrånande i området.

4.6.11 Landbruksressurser

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 56 følgende areal (dekar):

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	0,0
Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	0,0
Produktiv skog	6,2
Uproduktiv skog	0,7
Myr	2,0
Åpen jorddekt fastmark	0,4
Åpen skrin fastmark	0,0
Ferskvann	0,0
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,0
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	9,3

Arealregnskapet fra NIBIOs kartløsning Kilden viser at det er innmarksbeite langs traséen. Dette er ikke synlig på AR5-kartet, men rundt 2 daa av traséen er i Kilden definert som beitebruk med beitevoller og hagemarkskog.

Trasé 56 består i hovedsak av middels bonitets lauvskog med noe innslag av impediment lauvskog og myr. Hele traséen går gjennom dyrkbar mark. Den går også gjennom svært godt og godt beite for sau.

4.6.12 Forurensning

Støy

1 fritidsbolig ligger innenfor 60 meter fra løypa.

Klimautslipp

Arealbruksendringene medfører totalt klimautslipp på 193,8 tonn CO₂-ekv, ifølge miljødirektoratets klimakalkulator.

Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-25,8	8,4	0,6	-16,8 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	176,0	0,0	0,0	176,0 tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimaeffekt	201,8	-8,4	-0,6	192,8 tonn CO ₂ -ekvivalenter

Merknad: dersom negativt tall vil endringen i arealbruk netto medføre mindre klimagassutslipp enn før, eller mer CO₂ opptak. Positivt tall betyr at endringen medfører høyere utslipp, eller lavere CO₂ opptak fra atmosfæren. Positive tall er merket rødt.

4.6.13 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Traséen berører ikke viktige områder for reindrifta og går nokså nær eksisterende veg. Ulempen er at det blir både brøytet veg i tillegg til skiløype i terrenget. Samling av ferdsel er det mest gunstige for reindrifta, samt å unngå ferdsel videre innover i fjellheimen.

4.6.14 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Skred AS vurderer ikke trasé 56 til å være flom eller skredfareutsatt. Men det er foreslått følgende tiltak ved kryssing av bekker:

N7, Krysningspunktet er over en mindre bekk som går i ytterkant av en myr. Bekken har moderat fall og har lav overhøyde mot omliggende terreng. Traséen har en svak V-form mot bekkeløpet som gjør at en eventuell flom vil få høyere vannspeil enn ved flatere terreng. Anbefalt løsning vil derfor være en forlenget klopp med minimum 1 m² lysåpning.

4.6.15 Friluftsliv og folkehelse

Samlet vurdering av trasé nr. 5 og 56

Løypa starter et par hundre meter fra parkeringsplassen ved Osen, noe som krever at skiløperne går et stykke på vei før de kan ta på skiene. Vegkryssingen ved Bakksætra gjør traséen uegnet. Den innerste delen anses akseptabel, forutsatt at overvann på myrområdene unngås.

Mange påpeker at alternativet gir forringet landskapsopplevelse på grunn av trafikk på veien (Vista-Analyse, rapport 08/2024).

4.6.16 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Samlet vurdering av alternativ 5, neste nederste terrengløype (trasé nr. 5, 56, 356 og 1356)

Dette løypealternativet vurderes å ha begrenset verdi bortsett for de som har løype innover i dalen. For resten av fritidsinnbyggerne i Oppdal, og de som har hytte fra Osen til Riksveg 70 har tilbudet svært begrenset verdi. forringet landskapsopplevelse på grunn av trafikk på veien (Vista-Analyse, rapport 2024/08).

Øvrige konsekvenser for fritidsinnbyggere og næringsliv ved dette løypealternativet, er sammenfallende med vurdering av konsekvensene av bortfall av vegløypa, se kapittel 4.3 og 4.5, øvre og nedre vegløype.

Bruksverdi	Beskrivelse	Vurdering
Egnethet på tvers av brukergrupper	Løypa er først og fremst egnet for aktive skiløpere som aksepterer å måtte bære skiene noen hundre meter langs vei. Den krever også kryssing av vei. Den er mest egnet for hyttefeltene <u>Hornila</u> , <u>Vardammen</u> , <u>Kleberberget</u> , <u>Gjetberget</u> , <u>Klettstølen</u> , <u>Rasmusslættet</u> , <u>Raudhovden</u> , <u>Ljøsli</u> , <u>Ytre Kvamman</u> , <u>Kanniksætra</u> , <u>Bakksætra</u> og <u>Løkkisetra</u> , samt hytter langs Osvegen og <u>Gjevillvassdalen</u> fra Resskrysset.	Krevende
Eksposering for gode værforhold	Løypa går i skogsterreng.	God
Tilgjengelighet fra Osen	Løypa har begrenset tilgjengelighet fra Osen, da man må gå flere hundre meter før skituren kan starte.	Middels
Tilgjengelighet innover dalen	Løypa har brukbar tilgjengelighet for de innenfor Resskrysset, men lav og begrenset tilgjengelighet for hyttefeltene utover i dalen	Middels
Tilgjengelighet fra Grøtsetra	Løypa har lav tilgjengelighet fra Grøtsetra og Resset.	Dårlig
Topografisk brukervennlighet	Løypa er slak og lite kupert.	God
Egnethet som tidligskiløype	Løypas egnethet som tidligskiløype begrenses av krysning av vei og lang adkomst.	Middels
Egnethet som lavterskeltilbud	Her må man gå et stykke på veien, før man kan begynne skituren, hvilket er en vesentlig barriere for de fleste.	Dårlig
Sikkerhet	Gange langs og krysning av vei utfordrer sikkerheten. Det er muligens enkelte utfordringer med is over myrene.	Middels
Opplevelseskvalitet ved landskapet	Den opplevde landskapskvaliteten til traséen forringes noe av at den går parallelt med veien og ytterligere av at man må gå på veien det første partiet.	Middels

Oppsummering av informantenes vurdering av nest nederste terrengløype (Vista analyse 2024/08).

Gjevillvassdalen skiløypeforening har foreslått å flytte parkeringsplassen i Osen til der dette alternativet starter. Noen begrunner dette med bakgrunn i hyttebygginger rundt Løkkisetra og Resskrysset. Andre mener det er mindre realistisk fordi det er myr i området. Dette inngår ikke i det som skal vurderes i denne utredningen.

4.6.17 Anleggsbehov trase 5 og 56

Anleggsbehov ved lite snø (30-40 cm):

Starten på traséen ligger omtrent 800 meter fra parkeringsplassen ved Osen. I denne strekningen er det lagt opp til at skiløperne går til fots langs vegen fram til løypestart. Ved starten av traséen må det tilrettelegges et område for snumulighet for løypemaskin og opphold for skiløpere før og etter tur. Fra Osen nordover til Bakksætra går traséen gjennom tett småskog, og det må hogges der løypa ikke krysser myr. Mellom Bakksætra og Resskryset følger traseen en eksisterende sti som går gjennom skog og over mindre myrer. Enkelte steder må det tas ut trær for å gjøre traséen bredere, og området må ryddes for busker, stein og stubber. Der traséen ikke går over myr, må overflaten jevnes ut, men det er ikke behov for større inngrep som skjæring og fylling.

- Total masseflytting: 1442 m³
- Volum fra separat lagring og tilbakeføring av matjord fra dyrka mark og beitemark: 642 m³ -
Stikkrenner: 1 stk. Ø 1000 mm og 3 stk. Ø 400 mm

Anleggsbehov ved mye snø:

Løypetraséen fra Osen til Bakksætra går gjennom tett småskog. Der traséen ikke går over myr må den hugges ut i full bredde. Der traséen går over og i ytterkant av myr må det fjernes enkelte trær og vegetasjon. Fra Bakksætra til Resskryset følges en eksisterende trasé som går gjennom skog og over noen mindre myrer. Det må tas ut trær for å breddeutvide traséen enkelte steder, og busker og småskog må ryddes.

- Stikkrenner: 1 stk. Ø 1000 mm og 3 stk. Ø 400 mm.

(Norplan rapport, Rev. 01, 12.02.25).

Alternativ 6, nedre terrengløype

Består av trasé nr. 6, 56, 356 og 1356.

Trasé nr. 356 er utredet under alternativ 3, nest øverste terrengløype, og trasé nr. 1356 er utredet under alternativ 1, øvre terrengløype, trasé nr. 56 er utredet under alternativ 5, nest nederste terrengløype.

Beskrivelse fra Vista rapport 2024/08:

«Nedre terrengløype går nedenfor veien på hele strekningen. Den går først langs vannet har den ingen veikrysninger. Den forutsetter isen på Gjevilvatnet er trygg uten at nedtapping av vannet skaper problemer.»

Under følger en utredning av trasé nr. 6. Det er gjort en samlet vurdering av konsekvensene for næringsliv og fritidsinnbyggere for hele alternativ 6, nedre terrengløype.

TRASÉ NR. 6

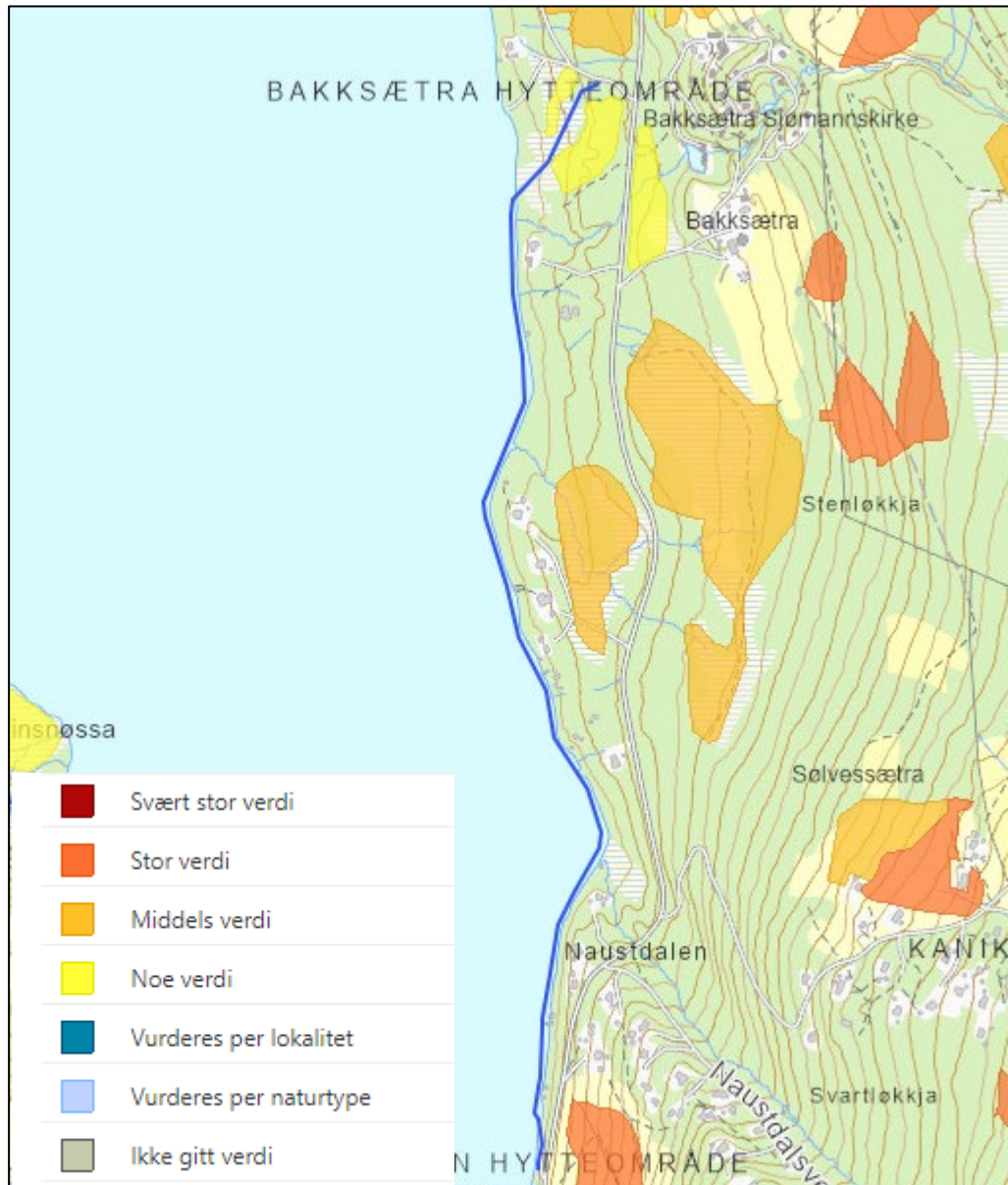
4.6.18 Naturmangfold

4.6.18.1 Områder med biologisk mangfold

Kunnskapsgrunnlaget

Området er kartlagt av Natur og Samfunn i 2021 og 2023.

Av berørte naturtypelokaliteter er det kartlagt Bakksætra 2, 3, høstingsskog, noe verdi.

Kartutsnittet over viser NIN-registrerte områder med ulik verdi i og ved trasé nr. 6.

Føre-var-prinsippet

Siden naturmangfoldet er kartlagt i området, er det mindre behov for føre-var-hensyn. Imidlertid er det usikkerhet rundt kartleggingen av høstingsskog, som sannsynligvis viser spor etter vedhogst, noe som gjør kartleggingene i området noe usikre. I tillegg viser digitalt markslagskart, DMK, at traséen passerer en potensiell rikmyrslokalitet som må tas hensyn til.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Fordi traséen i hovedsak går i strandkanten langs det regulerte Gjevilvatnet, er det begrenset med sårbar natur som påvirkes, med unntak av myrområdet som krysses.

4.6.18.2 Sjeldne/sårbare eller trua arter

Følgende sjeldne/sårbare eller trua arter er registrert i og ved trasé nr. 6:

- Gjøk (NT)
- Rødstilk (NT)
- Fiskemåke (VU)
- Dvergspett (LC)

Føre-var-prinsippet

Fordi det er god og oppdatert kunnskap om naturmangfold i området er et ikke nødvendig å ta føre var hensyn i forbindelse med tiltaket.

Økosystemtilnærming og samla belastning

Traseen går langs vannkanten og fører dermed til noe mindre inngrep enn der hvor traséen går i skog. Dette gjør at belastningen for de ovenfornevnte artene er nokså liten.

4.6.19 Kulturminner/kulturmiljø

Ingen freda kulturminner eller kulturlandskap berøres av trasé 6.

4.6.20 Forurensning

Støy

12 fritidsboliger ligger mindre enn 60 meter fra traséen. I Miljødirektoratets veileder: «Veiledning - støy og planlegging av snøskuterløyper», er det i kapittel 6 gitt en minsteavstand på 60 meter mellom snøskuterløype og boliger, hytter og annen støyfølsom bebyggelse.

Klimautslipp

Arealbruksendringene medfører totalt klimautslipp på 53,2 tonn CO₂-ekv. ifølge miljødirektoratets klimakalkulator.

Nettoeffekt av arealbruksendringen over 20 år:

	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Klimagasser i alt	
Utslipp/opptak fra arealene uten å endre arealbruk	-6,9	2,2	0,2	-4,5	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Utslipp/opptak dersom endringen gjennomføres	48,8	0,0	0,0	48,8	tonn CO ₂ -ekvivalenter
Arealbruksendringens klimaeffekt	55,7	-2,2	-0,2	53,3	tonn CO ₂ -ekvivalenter

Merknad: dersom negativt tall vil endringen i arealbruk netto medføre mindre klimagassutslipp enn før, eller mer CO₂ opptak. Positivt tall betyr at endringen medfører høyere utslipp, eller lavere CO₂ opptak fra atmosfæren. Positive tall er merket rødt.

4.6.21 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Traséen berører ikke viktige områder for reindrifta og går nokså nær eksisterende veg. Ulempen er at det blir både brøytet veg i tillegg til skiløype i terrenget. Samling av ferdsel er det mest gunstige for reindrifta, samt å unngå ferdsel videre innover i fjellheimen.

4.6.22 Landbruksressurser

Ifølge arealregnskap for landbruksareal generert i NIBIOs kartverktøy Kilden, berører trasé 6 følgende areal (dekar):

Arealressurs fra AR5

Fulldyrka jord	0,0
Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	0,0
Produktiv skog	1,6
Uproduktiv skog	0,0
Myr	1,1
Åpen jorddekt fastmark	0,0
Åpen skrin fastmark	0,0
Ferskvann	9,7
Bebyggd/Samferdsel/snøisbre/hav	0,2
Ikke kartlagt	0,0
Sum innen området	12,6

Traséen som går langs vannkanten, berører ikke landbruksressurser. De nordligste delene av traséen går imidlertid gjennom beitevoller og hagemarksskog, ifølge kartlaget for utmarksbeite i NIBIOs karttjeneste Kilden.

Følgende gårdsbruk har aktiv drift langs traséen:

Grøtbekken - Resskrysset Nedre trasé og veg-trasé		Eier	Drift
Grøtsætra	255/1	Merete Tollin	Jord og beiter utleid
Kvalsjordsætra	232/1	Bent Inge Hoel	Ull- og saueproduksjon
Brysætra	231/1	Linda Flatmo Hoel og Peder Haugmo Hoel	Ull- og saueproduksjon
	223/1	Geir Håkon Stensheim	Jord og beiter utleid
Vognillsætra (Skaret)	237/1	Ingunn Løvsletten	Melkeproduksjon og aktiv sætring
Nystusætra	236/1	Audun Vognild	Jord og beiter utleid
	244/2	Mats Johan Hårstad	Ull- og saueproduksjon
	244/1	Merete Vognild	Jord og beiter utleid
Resskrysset til Osen - nedre trasé og vegtrasé		Eier	Drift
Nystusætra	236/1	Audun Vognild	Jord og beite utleid
Løkkjsætra	230/1	Inge Ketil Hokseng	Jord og beite utleid
Bakksætra	206/1	Arne Ivar Bakk	Jord og beite utleid
Sessakersætra	226/1	Inge Detlie	Ull- og saueproduksjon
	227/4	Ellen Westby Bugten og Vegard Bugten	Fritidseiendom med skog
Hoksengsætra	230/3	Elin By	Jord og beite utleid
	199/1	Dordi Aalbu og Mogens Juul Rasmussen	Jord og beite utleid
Kanniksætra	271/3	Kristin Gulaker Gjønnnes og Tore Gjønnnes	Jord og beite utleid
Nustusætra	242/1	Elin og Vegard Hammern Vognild	Jord og beite utleid
Vassosbakkan	196/1	Henrik Aalbu	Sau- og ammekuprodusent

4.6.23 Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Traséen vurderes som lite flomutsatt i Skred AS sin flomutredning, men sikkerheten på isen kan være en utfordring. Ettersomvannet er regulert, kan isen bli utrygg ved nedtapping, noe som kan føre til betydelig sprekkdannelse nært land og gjøre traséen uegnet. I NVE sine kart (NVE svekket is) går traséen innenfor område med usikker is og oppsprukken is langs land.

Nedre terrengløype er ikke skredutsatt etter Skred AS sin skredfarevurdering.

4.6.24 Friluftsliv og folkehelse

Trasé nr. 6 går nedenfor vegen langs hele strekningen. Første del går langs Gjevilvatnet, og forutsetter at isen er trygg, uten at nedtapping gir problemer.

Flere informanter sier det er fint å gå på isen sent på vinteren når forholdene er bedre med mer sol og stabilt vær. Løypa er lite egnet tidlig i sesongen, med risiko for isgang og sprekker når vannet tappes tidlig i sesongen. Det kan også være utfordringer med lite sol og kulde langs vannet tidlig på vinteren. Gjevilvassdalen skiløypeforening, som kjører opp strandløypa på isen og representanter herifra, er mer positiv til denne traséen enn de øvrige informantene (Vista-Analyse, rapport 2024/08).

4.6.25 Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

Samlet vurdering av hele nedre terrengløype, trasé 6, 56, 356 og 1356

Nedre terrengløype har lav tilgjengelighet fra Grøtsetra og Resset. Det er brukbar tilgjengelighet for hyttefeltene i nærheten av Osen, men begrensa tilgjengelighet for hyttefeltene fra Osen i retning Resset.

Løypa har begrenset egnethet og verdi og kan først brukes i februar på grunn av isforholdene.

Bruksverdi	Beskrivelse	Vurdering
Egnethet på tvers av brukergrupper	Løypa er egnet for både turgåere og barnefamilier. Den er særlig egnet for hyttefeltene <u>Hornila</u> , <u>Vardammen</u> , <u>Kleberberget</u> , <u>Gjetberget</u> , <u>Klettstølen</u> , <u>Rasmusslættet</u> , <u>Raudhovden</u> , <u>Ljøsli</u> , <u>Ytre Kyamman</u> , <u>Kanniksætra</u> , <u>Bakksætra</u> og <u>Løkkisetra</u> , samt hytter langs Osvegen og <u>Gjevillvassdalen</u> fra Resskrysset.	God
Eksponering for gode værforhold	Løypa har sol på fine dager, men kan være værutsatt. Den kan også være utfordrende med tanke på isen.	Middels
Tilgjengelighet fra Osen	Løypa er utilgjengelig sent og tidlig i sesongen. Ellers har den god tilgjengelighet fra Osen.	God til middels
Tilgjengelighet innover dalen	Løypa er utilgjengelig sent og tidlig i sesongen. Ellers er det brukbar tilgjengelig fra Resskrysset og innover for hyttefeltene i nærheten av Osen. Den har noe begrenset tilgjengelighet for hyttefeltene mellom Osen og lav tilgjengelighet for hyttefeltene i retning Resset.	Middels
Tilgjengelighet fra Grøtsetra	Løypa har lav tilgjengelighet fra Grøtsetra og Resset	Lav
Topografisk brukervennlighet	Løypa holder jevn høyde.	God
Egnethet som tidligskiløype	Tynn is og <u>nedtapping</u> av Gjevilvatnet gjør løypa uegnet som tidligskiløype.	Dårlig
Egnethet som lavterskeltilbud	Traséen er litt opp og ned og dermed middels egnet for skiløpere med begrensede skiferdigheter.	Middels
Sikkerhet	Isen er tidvis usikker. Mulige utfordringer med is over myrene blir ikke et problem.	Dårlig
Opplevelseskvalitet ved landskapet	Den opplevde landskapskvaliteten til traséen forringes noe av at den går parallelt med veien.	God til middels

Oppsummering av informantenes vurdering av nederste terrengløype (Vista-Analyse, rapport 2024/08).

4.6.26 Anleggsbehov

Anleggsbehov ved lite snø (30-40 cm):

For trasé 6 er det lite plass mellom vannkanten og hytter, naust og andre hindringer. Terrenget er mange steder bratt og ulendt. Etter Norplan AAS sin vurdering, vil det ved lite snømengde ikke være

mulig å etablere skiløype i strandsonen. Løypa kan eventuelt legges på isen eller på frossen grunn der det ikke er store steiner som hindrer preparering.

Ved parkeringsplassen på Osen sør krysser traséen utløpet fra overføringstunnelen. Å bygge bru over utløpet vil bli krevende med store kostnader og naturinngrep. Dersom løypa ikke kan legges direkte ut på isen, bør eksisterende vegbru benyttes. Skiløypa kan da starte nord for vegbrua, der det allerede finnes en nedkjøring til vatnet, slik løypa blir kjørt i dag. Fra vatnet og opp går traséen i hovedsak over myr. Der det ikke er myr må det planeres og ryddes kratt og småskog, men det er ikke behov for store terrenginngrep. Mellom Bakksætra og Resskrysset må stein og stubber ryddes, og traséoverflaten som ikke går på myr, må planeres og jevnes ut. Det trengs ingen store terrenginngrep med skjæring og fylling.

- Total masseflytting: 1129 m³.
- Volum frå separat lagring og tilbakeføring av matjord frå dyrka mark og beitemark: 579 m³.
- Stikkrenner: 1 stk. Ø 1000 mm og 1 stk. Ø 400 mm.

Anleggsbehov ved mye snø:

Skiløype kan kjøres opp når det er trygg is og lav vannstand. Fra Bakksetra hytteområde må traséen planeres og hugges.

- Stikkrenner 1 stk. Ø 1000 og 1 stk. Ø 400.

(Norplan rapport, Rev. 01, 12.02.25)

5 SAMMENSTILLING AV ALLE TEMA

5.1 Verdier innenfor de ulike løypealternativene

Verdier innenfor parkeringsplassen i Osen:

Naturmangfold

Siden området allerede er opparbeidet, er naturmangfoldet i området i stor grad borte. Verdien av selve parkeringsplassen for naturmangfoldet anses derfor som ubetydelig for konsekvensutredningen (KU).

Kulturminner

Det er ingen kulturminner på parkeringsplassen, og verdien anses som uten betydning for KU.

Forurensning

Det skal ikke gjøres en verdivurdering av dette utredningstemaet, etter Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941

Samisk natur- og kulturgrunnlag

Flyttleia, som er et særverdiområde for reindrifta, krysser rett over parkeringsplassen. Selv om parkeringsplassen har eksistert lenge og ikke har vært til vesentlig hinder for reindrifta, er det likevel et område med svært høy verdi. Ettersom inngrepet tidligere ikke har vært regulert eller konsekvensutredet, er det viktig å synliggjøre verdien av flyttleia. I henhold til V712 regnes slike flyttleier som områder med svært stor verdi.

Landbruksressurser

Parkeringsplassen har ingen verdi som landbruksareal, da den allerede er opparbeidet som parkeringsplass.

Sikkerhet ved naturpåkjenninger

Det skal ikke gjøres en verdivurdering av dette utredningstemaet, etter Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941. Det er ingen kjent fare for naturpåkjenning innenfor parkeringsplassen.

Friluftsliv og folkehelse

Parkeringsplassens betydning som utgangspunkt for skiturer gjør at den har stor verdi for friluftslivet.

Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere i Gjevilvassdalen

For hytteeierne i Solgrenda er det tilgang til vinterbrøyta veg til hyttene som har størst verdi, mens hytteeierne med eldre hytter lenger innover Gjevilvassdalen har vært vant til å parkere i Osen å gå på ski til hytta derifra. Fritidsinnbyggerne ved inngangen til Gjevilvassdalen ved Osen og ut mot Festa og Hornlia har mistet sin mest brukte skiløype. Informantene fra denne gruppen savner skiløypa, men for dem er det viktigste forutsigbarhet og at det kommer en løsning.

Bakksetra har hatt negativ påvirkning på fravær av skiløype det samme gjelder Gjevilvasshytta. Vassendsætra er lite påvirket. Trollheimsporten kro og camping, samt Breesgården camping, har hatt nedgang i besøkende etter at skiløypa ikke har blitt oppkjørt i kommunal regi.

	Parkeringsplass
Verdikategorier	Verdivurdering
Naturmangfold	
Kulturminner/kulturmiljø	
Forurensning	
Samisk natur/kulturgrunnlag	
Landbruksressurser	
Sikkerhet ved naturpåkjenninger	
Friluftsliv og folkehelse	
Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere	
Anleggsbehov	

Uten betydning for KU	
Noe verdi	
Middels verdi	
Stor verdi	
Svært stor verdi	
Ingen verdivurdering	

Tabellen over viser vurdering av verdi for parkeringsplassen i Osen.

Forklaring på fargebruk er vist i tabellen til høyre. For kategorier med mørk grå bunnfarge er kategorier hvor det ikke gjøres en verdivurdering, etter Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941.

Verdier innenfor de ulike løypealternativene:

	Alternativer						
		1	2	3	4	5	6
Verdikategorier	0-alternativet	Øvre terreng	Øvre veg	Nest øverste terreng	Nedre veg	Nest nederste terreng	Nederste terreng
Naturmangfold							
Kulturminner/kulturmiljø							
Forurensning							
Samisk natur/kulturgrunnlag							
Landbruksressurser							
Sikkerhet ved naturpåkjenninger							
Friluftsliv og folkehelse							
Konsekvenser for næringsliv og fritidsinnbyggere							
Anleggsbehov							

Tabellen over viser vurdering av verdi for parkeringsplassen i Osen.

Forklaring på fargebruk er vist i tabellen øverst til høyre. For kategorier med mørk grå bunnfarge er kategorier hvor det ikke gjøres en verdivurdering, etter Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941.

Nullalternativet

Dette løypealternativet har minst forutsigbarhet. Det krever ingen terrenginngrep, men usikkerhet rundt hvor og når løypene blir oppkjørt er svært negativt for dyreliv, fugler og reindrift. Sporadisk brøyting av vegene i kombinasjon med periodevis løypepreparering gir betydelig forstyrrelse. Området er av stor verdi for dyre- og fugleliv, og svært stor verdi for reindriften. Her finnes både

drivingsleier, vinterbeite og nærliggende kalvingsland. Området har også stor verdi for planteliv, men dette påvirkes i liten grad av nullalternativet. Samlet sett er naturmangfoldet i området av svært stor verdi. For å ivareta disse verdiene er forutsigbarhet og kanalisering av ferdsel viktig.

Alternativ 1, Øvre terrengløype

Den øvre terrengløypa går gjennom mer urørt natur og vil derfor i større grad påvirke dyre- og fugleliv i høyereliggende områder. Den ligger også nær kalvingsland og vinterbeite for reindriften, som betyr at ikke bare selve traséen, men også omkringliggende områder kan bli påvirket. Dette gjelder område med svært stor verdi. I tillegg vil løypa, både ved lite og mye snø, føre til fragmentering av områder med stort arts mangfold av planter. Reetablering av vegetasjonen vil ta tid, selv med tilbakeføring av matjord.

Alternativ 2 og 4, øvre og nedre vegløype

Disse løypealternativene følger eksisterende vegtraséer og berører derfor ikke naturverdier direkte. De legger heller ikke beslag på nye arealer, og bidrar til å kanalisere ferdsel ved at all ferdsel styres langs vegen. Det hindrer samtidig at ferdsel skjer både på veg og i en terrengløype parallelt. Dette gir en betydelig mindre samlet belastning på natur og reindrift. Selve vegløypene har ingen egenverdi for naturmangfold eller reindrift, men bidrar til å ivareta disse verdiene ved å begrense inngrep og forstyrrelser.

For friluftsliv og næringsliv/fritidsinnbyggere har traséene stor verdi, da de har vært brukt tidligere og dekker behovene for på en god måte. De er også en god løsning for både fritidsinnbyggere og næringsaktører som Gjevilvasshytta, selv om enkelte fritidsinnbyggerne fortsatt ønsker vinterbrøyta veg.

Alternativ 3, nest øverste terrengløype

Denne traséen krysser flere verdifulle naturtypelokaliteter med ulik verdiklassifisering, men totalt vurderes de å ha stor verdi for naturmangfoldet. Løypa går nedenfor vegen, noe som gjør at den har mindre påvirkning på og verdi for reindriften. Utsikten fra denne løypa er mer begrenset sammenlignet med høyereliggende alternativer, og har dermed noe lavere verdi for friluftslivet.

Alternativ 5, nest nederste terrengløype

Denne løypa krysser også mange naturtypelokaliteter. Selv om den, i likhet med nest øverste terrengløype, ikke fører til forstyrrelser høyt i terrenget eller i mer uberørte naturområder, legger den beslag på betydelige mengder sårbar natur. Denne naturen har i tillegg stor betydning for landbruk og seterdrift i dalen. Driften av setervollene er det som gjør dalen unik, både kulturelt og visuelt. Det er derfor viktig at opparbeidelse av løypa ikke gjør det vanskeligere med skjøtsel og drift av beiter og dyrka mark.

Alternativ 6, nederste terrengløype

Denne løypa følger i hovedsak samme trasé som den nest nederste terrengløypa, men starter helt nede ved vannkanten. Startpunktet trekker ned verdien for friluftslivet, da denne delen er avhengig av stabil is for å kunne brukes trygt. Det gir usikkerhet rundt tilgjengeligheten, særlig tidlig i sesongen.

5.2 Påvirkning innenfor de ulike løypealternativene

	Alternativer						
		1	2	3	4	5	6
Verdikriterier naturmangfold	0-alternativet	Øvre terreng	Øvre veg	Nest øverste terreng	Nedre veg	Nest nederste terreng	Nederste terreng
påvirkning på arter	forringet	sterkt forringet	ubetydelig	sterkt forringet	ubetydelig	forringet	forringet
påvirkning på naturtyper	forringet	sterkt forringet	ubetydelig	sterkt forringet	ubetydelig	forringet	forringet
arealbeslag	forringet	sterkt forringet	ubetydelig	sterkt forringet	ubetydelig	forringet	forringet
geologisk arv	forringet	forringet	ubetydelig	forringet	ubetydelig	forringet	forringet

Tabellen over viser hvilken påvirkning de ulike løypealternativene vil få på naturmangfoldverdiene.

Påvirkning på vegetasjon:

Etablering av terrengløypene medfører inngrep der vegetasjonen blir fjernet langs traséen. Dette vil gi en betydelig negativ innvirkning. Alle terrengalternativene påvirker sjeldne/sårbare eller trua naturtyper. For å redusere de negative konsekvensene av terrenginngrep, kan det settes krav om reetablering av vegetasjon og at man tar vare på de øvre jorddekket etter at man har planert traséen.

Langs terrengløypene er det mest naturtyper knyttet til landbruk/kulturlandskap og ulike myrutforminger. For landbruksarealene er det viktig at tilrettelegging av skiløypene ikke gjør drifta vanskeligere. Når det gjelder myrlokalitetene, er det avgjørende at tiltak ikke endrer vanntilførselen eller fører til drenering av områdene. Vegetasjonen blir betydelig mer påvirket av anleggsbehovet dersom løypene skal kunne brukes ved lite snø, sammenlignet med om det forutsettes mye snø.

Påvirkning på fauna:

Faunaen i området påvirkes både av motorisert løypeoppkjøring og av ved ferdsel av skiløpere langs skiløypa. Den minst gunstige løsningen for fuglelivet er å ha både nedre og øvre terrengløype, samtidig med biltrafikk på vegen. Dagens situasjon, hvor løyper som krysser hverandre mellom vegen og vannet, gir lite ro og plass til fugler og pattedyr. Flere parallelle ferdselsårer belaster særlig orrfugl, som er sårbare for forstyrrelser, særlig i mars-mai når de samles på spillplassene.

For å beskytte fuglelivet bør trafikk med tråkkemaskin eller snøscooter unngås før klokka 08.00 i områder nær spillplassene.

Den mest skånsomme løsningen for fugle- og dyrelivet er å kanalisere all ferdsel langs én løype.

Påvirkning av område for geologisk arv

Gjevilvassdalen er en innlandsfjord og registrert som et geologisk arv-område. Selv om landskapstypen fjorddal er vurdert som levedyktig i Norsk rødliste for naturtyper, gjelder dette hovedsakelig U-daler fylt med sjø eller hav. Høyere liggende ferskvannsfjorder, som Gjevilvassdalen, er derimot sjeldne. De ligger over havnivå, ofte omgitt av bratte fjell, og ligner fjorder i form. Slike formasjoner oppsto under isens tilbaketrekning og finnes i innsjøer på høyfjellet, som for eksempel

Bygdin.

Etter Miljødirektoratets verditabell i håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941, vurderes Gjevilvassdalen å ha middels til stor verdi som geologisk arv. Men det er noe usikkerhet fordi denne typen landskap ikke er klassifisert separat – til tross for at den er sjeldnere enn fjorder på havnivå.

Alle skiløypealternativene, bortsett fra vegløypene, vil kreve større inngrep ved lite snø. Dette kan forringe verdien av dette geologiske landskapet.

Påvirkning kulturminner/kulturmiljø

De eldste sporene etter mennesker i Trollheimen er over 9000 år gamle. I Gjevilvassdalen er det funnet flint, pilspisser og redskaper til skinnarbeid som viser at området ble brukt av jegersamfunn, trolig på grunn av villrein. I dag er det tamreindrift i området, i stedet for villrein. Skiløypene går nær viktige beiteområder (høstvinterbeite) og trekk- og drivingsleier for reinen. Disse har også kulturhistorisk verdi.

Gjevilvassdalen har vært et populært turområde siden 1800-tallet. Det finnes skriftlige kilder fra 1893 som viser at Rolvsjordsetra og Gulakersetra ble brukt til turisme. Turisthytta ble flyttet til dalen i 1922. Området vurderes derfor som svært viktig kulturhistorisk, med verdier knyttet til både jegersamfunn, seterdrift, reindrift og turisme.

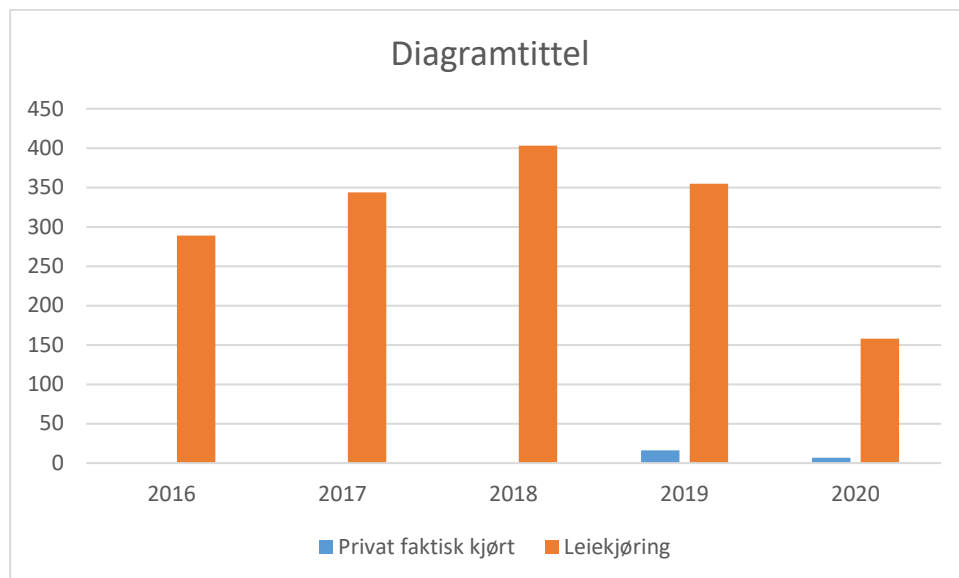
Dersom matjord ikke tilbakeføres etter utbygging av skiløyper (unntatt vegløypene), vil viktige deler av det kulturhistoriske seterlandskapet bli sterkt forringet. Dette gjelder særlig øvre og nest øverste terrengløype, men også de nedre traséene vil gi negative konsekvenser.

Påvirkning forurensning

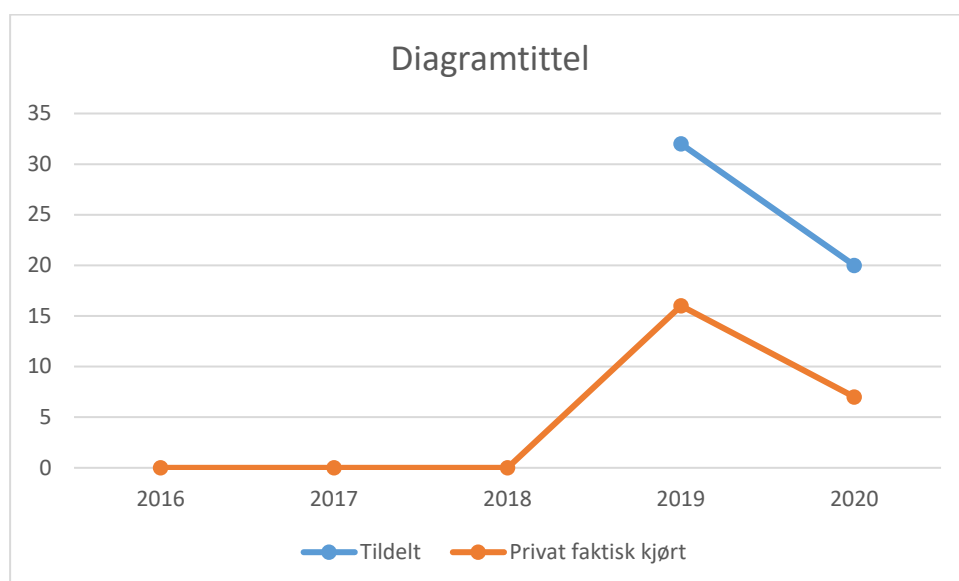
Ettersom parkeringsplassen ikke har vært regulert tidligere, kan det være noe avrenning fra parkeringsplassen i form av støv, oljelekkasje fra biler og tråkkemaskiner. Ut fra eksisterende kunnskap om bruken av området, vurderes det at omfanget av avrenningen tilsier at det ikke er behov for avbøtende tiltak.

Påvirkning av klimagassutslipp fra snøskuterkjøring og tråkkemaskin:

Oversikt over private enkelttillatelse og leiekjøring i perioden 2016 til 2020 viser en tydelig nedgang i antall løyper etter 2019, da det var siste gang vegløypa ble tråkket opp og vegen brøytet. Med nedgangen i snøskuterløyper etter oppbrøyting av veg følger det en økning i biltrafikk. Samtidig viser statistikken at det kjøres færre turer enn det som blir tildelt.

Figuren viser statistikk over private enkelttillatelse og leiekjøring med snøscooter i perioden 2016 til 2020 (Oppdal kommune, dispensasjoner motorferdsel 2016-2020).

Figuren viser statistikk over tildelte enkelttur-tillatelser og faktisk kjørte enkeltturer i tidsrommet 2016-2020 (Oppdal kommune, dispensasjoner motorferdsel 2016-2020).

Denne statistikken brukes som grunnlag for å beregne utslipp fra skuterkjøring. Nullalternativet baseres på tall fra 2020, som tilsvarer en situasjon uten kommunal skiløype og med sporadisk løypekjøring i regi av Gjevilvassdalen Skiløypeforening. I dette scenariet blir vegen tidvis brøytet for næringsformål, eller etter bestilling fra hytteeiere til brøytelaget.

Nullalternativet:

Klimagassutslipp fra snøscooter er differensiert mellom totakters og firetakters snøscootere og

beregnet etter metoden beskrevet i [Miljødirektoratets Klimagassregnskap for kommuner og fylker Dokumentasjon av metode – versjon 3 M-989](#),

Kjørelengde per år beregnes etter totalt 165 tillatelser med estimert gjennomsnitt på 3 km kjørt, som gir en årlig kjørelengde på 495 km. Dette er fordelt på 21 scootere ut ifra registreringsnummer registrert på kjøretillatelser. Periode for oppkjøring er 1. desember til 20. april. Estimert utslipp fra snøscootere ved 0-alternativet er vist i tabell nedenfor:

Løypealternativ	Utslipp 2 takter	Utslipp 4 takter
0-alternativet	7380,45	3851,34

Utslippsestimatene for løypeoppkjøring er basert på regelmessig bruk av snøscooter eller løypemaskin. Det finnes ikke en standardisert metode for utslippsberegning for løypemaskiner, så tallene er usikre, men gir likevel en indikasjon. Det er også usikkert i hvilket omfang det vil søkes dispensasjon for skuterkjøring i tillegg til ordinær oppkjøring. Videre er det usikkerhet knyttet til hvor mye biltrafikk som vil oppstå dersom vegen brøytes, både til hytter, Gjevilvasshytta, startpunkt for løyper og andre ulike lokasjoner.

Øvrige løypealternativer

For alle alternativer uten vegløypene, antas det at skuterkjøring vil være tilsvarende nullalternativet. For alternativene med brøytet veg vil biltrafikken kunne føre til et betydelig høyere utslipp. Det er lagt til grunn antall km løype x 40 (2 turer i snitt per uke, med periode for oppkjøring 1., desember til 20. april). Estimerte utslipp fra skuterkjøring for løypealternativene er vist i tabell nedenfor:

Løypealternativ	Utslipp 2 takter	Utslipp 4 takter
Alt. 1, øvre terrengløype	210,16	109,67
Alt. 2, øvre vegløype	187,44	97,91
Alt. 3, nest øverste terrengløype	213,0	111,15
Alt. 4, nedre vegløype	218,68	114,11
Alt. 5, nest nederste terrengløype	201,64	105,22
Alt. 6, nederste terrengløype	215,84	112,63

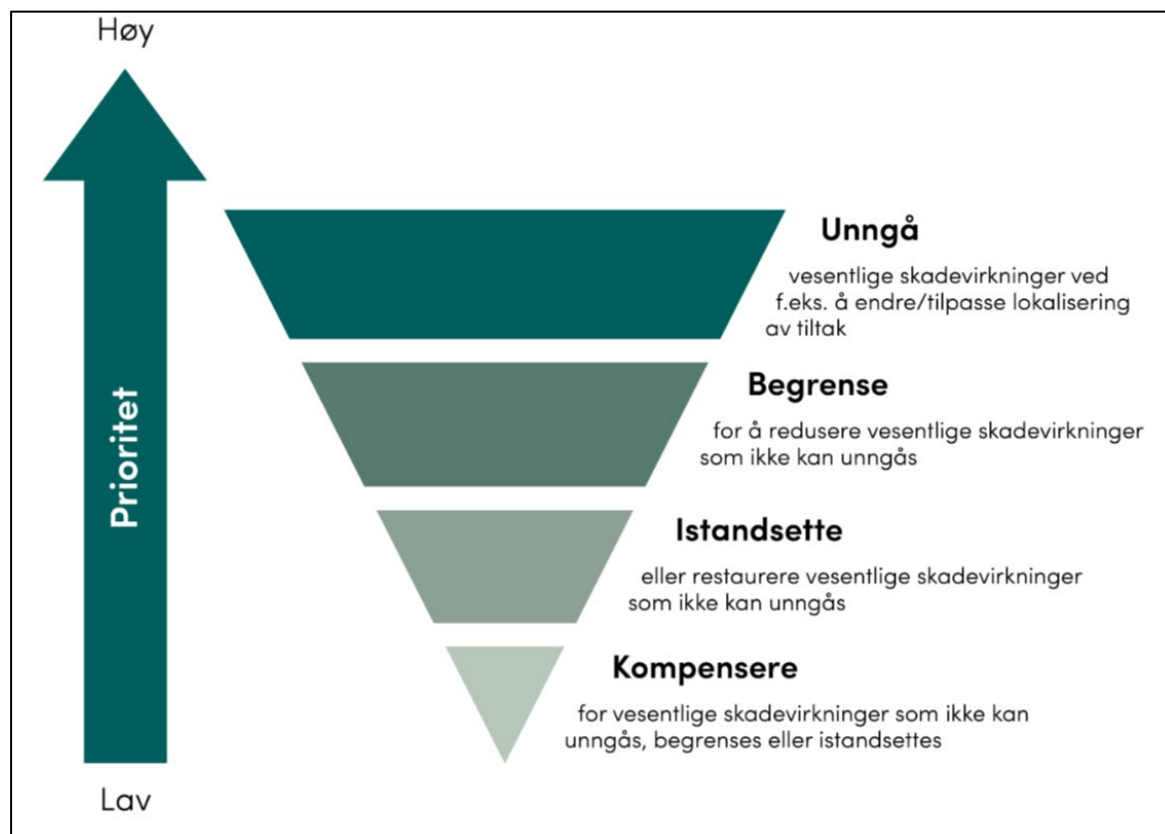
I Vista-Analyse, rapport 2024/8, er det oppgitt 7700 bompasseringer i Festa og Røset fra palmelørdag til 2. påskedag i 2016. Det er ikke oppgitt øvrige antall passeringer, heller ikke andel elbiler. Dette gjør det vanskelig å estimere totalt potensielt utslipp fra bil ved skiløypealternativer med brøytet veg. Vista Analyse peker i sin rapport på parkeringsplassen i Osen, med rundt 30 plasser, tidligere var full på turdager før vegen ble brøytet. Etter at vinterbrøyting ble innført, har presset på denne parkeringen avtatt.

For å få et bilde av bilrelaterte utslipp ved øvre og nedre vegløype, er det gjort et grovt estimat. Det er basert på 30 biler per dag, tilsvarende kapasiteten i Osen, selv om det reelle tallet trolig er høyere. Videre er det antatt at vegen brukes i inntil 71 dager i perioden 1. desember til 20. april. Dette gir en svært usikker beregning, men kan gi en pekepinn på utslippsnivået knyttet til økt bilbruk ved vegbrøyting og tilgang til hyttene og skiløypene. Estimerte utslipp fra bilkjøring for vegløypealternativene er vist i tabell nedenfor:

		Biler	Årlig kjørelengde*	Drivstoff-forbruk ¹	Utslippsfaktor ²	Utslipp
Øvre vegløype	diesel	30	468,6	2,66	0,13	4861,2564
	bensin	30	468,6	2,32	0,16	5218,3296
Nedre vegløype	diesel	30	546,7	2,66	0,13	5671,4658
	bensin	30	546,7	2,32	0,16	6088,0512

¹tall fra [MD](#) ²tall fra [SSB](#)

5.2.1 Avbøtende tiltak

Figuren viser tiltakshierarkiet etter Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941. Ved gjennomføring av tiltak, i dette tilfellet etablering av skiløyper, er høyeste prioritet derfor å **unngå** vesentlige skadevirkninger.

Det anbefales å unngå løypealternativene i terreng som gir vesentlige skadevirkninger for natur og miljø, ut fra anleggsbehov både med mye og lite snø. Tilbakeføring av matjord er vurdert som avbøtende tiltak, og dette er beskrevet for hver trase der det er relevant. Likevel vurderes de samlede virkningene av som så store at disse løypealternativene bør unngås. De påvirker flere utredningstema samtidig, som naturmangfold, landbruksressurser og klimagassutslipp. Selv om noe av skadevirkningene kan rettes opp over tid, vil det fortsatt være en negativ påvirkning.

Løypealternativ	Avbøtende tiltak
0-alternativet	Faste oppkjørte traséer til faste tider anbefales for å unngå ekstra belastning på dyre- og fugleliv. Sikre at man ikke skader viktige

	lokaliteter og unngå ferdsel gjennom områder med viktige naturtyper. Nullalternativet er mindre sårbart når det gjelder ferdsel gjennom viktige naturtyper, som for eksempel naturbeitemark, siden det ikke medfører terrenginngrep. Oppkjøring av løyper over myr kan likevel påvirke vannstanden om våren, da isen ofte blir liggende lenger der løypene er kjørt opp. Det viktigste avbøtende tiltaket er å skape mer forutsigbare forhold, for å begrense påvirkning på dyre- og fugleliv.
Alternativ 1, øvre terrengløype	Tilrettelegging for skiløype med forutsetning om lite snø, vil gi stor skade på naturtypelokaliteter med høy og middels verdi. Også ved mye snø vil det kreves tiltak som fører til fragmentering og arealbeslag. På grunn av de store negative konsekvensene for natur og miljø, bør ikke denne løypa etableres.
Alternativ 2, øvre veggløype	Ingen særskilte behov for avbøtende tiltak. Det bør innføres faste tider for oppkjøring for å gi forutsigbarhet for dyr som krysser løypa.
Alternativ 3, nest øverste terrengløype	Løypa medfører store arealbeslag og fragmentering av både dyrkamark, beite, skog og flere naturtypelokaliteter. Alternativet med forutsetning om mye snø med mindre anleggsbehov vil kunne redusere de negative konsekvensene.
Alternativ 4, nedre veggløype	Ingen særskilte behov for avbøtende tiltak. Det bør innføres faste tider for oppkjøring for å gi forutsigbarhet for dyr som krysser løypa.
Alternativ 5, nest nederste terrengløype	Løypa medfører noe arealbeslag og fragmentering av sårbare naturtyper. Dette tilsier at man bør unngå dette tiltaket.
Alternativ 6, nederste terrengløype	Dette alternativet gir noe mindre behov for arealbeslag og fragmentering enn flere av de andre terrengalternativene. Men sikkerheten for skiløperne på og nær isen på Gjevilvatnet er utfordrende, og vil avhenge av isforhold og tykkelse.

I tillegg til utarbeidelse av reguleringsplanen, anbefales det å revidere den lokale motorferdselsforskriften. Dette for å styre hvor det er tillatt å kjøre opp skiløyper, og dermed redusere belastningen på natur og reindrift. Flere av dagens skiløyper i området, som trolig vil kobles til den nye løypa i Gjevilvassdalen, tar lite hensyn til naturmangfold og reindrift. Enkelte går gjennom hekkelokaliteter. En helhetlig styring gjennom forskrift vil gi bedre kontroll og beskytte sårbare områder

5.3 Konsekvens innenfor de ulike løypealternativene

Forklaring på fargebruk i tabellene:

Stor positiv konsekvens	
Noe positiv konsekvens	
Ubetydelig konsekvens	
Noe negativ konsekvens	
Middels negativ konsekvens	
Stor konsekvens	
Svært stor konsekvens	

Naturmangfold

	Alternativer						
		1	2	3	4	5	6
Verdikriterier naturmangfold	0-alternativet	Øvre terreng	Øvre veg	Nest øverste terreng	Nedre veg	Nest nederste terreng	Nederste terreng
Vern og områder med båndlegging							
Naturtyper							
Arter og økologiske funksjonsområder							
Landskapsøkologiske sammenhenger							
Geotoper							
Geologisk arv							

Tabellen over gir en oppsummering av hvilke konsekvenser de ulike løypealternativene har på naturmangfoldverdiene, etter Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941.

Naturmangfold

Vegalternativene har minst negativ påvirkning på naturmangfoldverdiene, da de ikke krever nye terrenginngrep. Etablering av skiløyper som forutsetter mye snø, medfører mindre terrenginngrep enn forutsetningene om lite snø eller utbygging til nær vegstandard. Norplan har ennå ikke kartfestet hvor disse inngrepene vil skje, noe som skaper usikkerhet om konsekvensene for spesifikke naturtyper og artshabitater. Dette må eventuelt avklares når løypealternativet er valgt. Alle terrengalternativene vil få svært negative konsekvenser for verdifulle naturtyper og vil medføre betydelig fragmentering av natur. Det er beregnet i Norplan sin rapport tilbakeføring av matjord til beiter og dyrkajord som utgjør en stor andel av naturtypelokalitetene. Dette vil redusere den negative konsekvensen med tanke på tap av arter.

Landskapsøkologi

Nest øverste terrengløype og øvre terrengløype får begge stor negativ konsekvens i landskapsøkologisk sammenheng. Dette skyldes at nest øverste terrengløype fragmenterer viktige naturtyper, mens øvre terrengløype ligger nær ubebygde naturområder og påvirker dyre-, plante- og

fugleliv over et større område. Øvre terrengløype vil også kunne føre til mer ferdsel lenger innover fjellet enn de andre alternativene. De øvrige alternativene har relativt lik påvirkning, men nullalternativet vurderes noe dårligere siden det gir mer uforutsigbar ferdsel uten kanalisering.

Geologisk arv

For vegalternativene er konsekvensen for geologisk arv ubetydelig. For øvre og nedre terrengløype vurderes konsekvensen som middels på grunn av store terrenginngrep. Det er noe usikkerhet knyttet til dette, da verdien av lokaliteten ikke er tydelig fastsatt. For de øvrige alternativene vurderes konsekvensen som noe negativ.

Kulturminner/kulturmiljø

	Alternativer						
		1	2	3	4	5	6
Verdikriterier kulturminner/-miljø	0-alternativet	Øvre terreng	Øvre veg	Nest øverste terreng	Nedre veg	Nest nederste terreng	Nederste terreng
Direkte inngrep/arealbeslag							
Nærvirkninger							
Visuell fjernvirkning							
Tiltakets utforming							

Tabellen over gir en oppsummering av hvordan de ulike løypealternativene påvirker verdiene for kulturminner/kulturmiljø, etter miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941.

Ingen av skiløypealternativene berører automatisk fredede kulturminner, og anleggsbehovet ved både lite og mye snø kommer ikke i konflikt med kulturminnelokaliteter. Alle alternativene går imidlertid gjennom et sæterlandskap med lang tids hevd. Flere av beiteområdene er registrert som naturtypelokaliteter etter NiN-metodikk eller DN håndbok nr. 13, og et område ved Gjevilvasshytta er kartlagt som verdifullt kulturlandskap.

Nedenfor forklares hvordan de ulike verdikategoriene for kulturminner/kulturmiljø blir påvirket:

Kunnskapsverdi

Sæterlandskap i drift gir innsikt i områdets historie og viser samspillet mellom natur og menneskelig bruk over tid. Opparbeidelse av skiløyper, særlig med lite snø, kan fragmentere beiteområdene – med unntak for veg- og nullalternativet. Dette påvirker artssammensetningen og kan føre til midlertidig tap av tilskudd til kulturlandskapspleie, selv om matjorda tilbakeføres etter terrenginngrep. Kulturlandskap som har vært i langvarig hevd, har en unik artssammensetning som gir viktig historisk kunnskap om hvordan menneskelig aktivitet påvirker naturen. Planering og tilbakeføring av matjord endrer vekstforholdene, og riktig håndtering er avgjørende for å sikre reetablering av arter.

Opplevelsesverdi

Området har lange tradisjoner som friluftsområde, med stor betydning for mange brukere både

sommer og vinter. Det er viktig å unngå tiltak som forringer opplevelsesverdien. Hensikten med reguleringsplanen og denne konsekvensutredningen er å sikre tilgang til skiløyper vinterstid, som en løsning på dagens begrensede tilbud (nullalternativet). For å bevare opplevelsesverdien er det viktig at tiltak ikke reduserer sannsynligheten for at beiteene fortsatt holdes i hevd. Uten beitedrift vil området raskt endre karakter.

Bruksverdi

Områdets bruksverdi som landbruksområde er omtalt i eget kapittel om landbruksressurser.

Kulturlandskapets kulturhistoriske verdi er tett knyttet til den aktive bruken av området.

Skiløypas plassering og utforming har stor betydning for bruksverdien som friluftsområde. Flerbruk av traséer kan øke denne verdien. Øvre terrengløype med lite snø krever store terrenginngrep i høyereliggende områder, gir begrenset tilgjengelighet fra store deler av hytteområdene og er lite egnet for familier med små barn.

Friluftsliv

	Alternativer						
		1	2	3	4	5	6
Verdikriterier friluftsliv	0-alternativet	Øvre terreng	Øvre veg	Nest øverste terreng	Nedre veg	Nest nederste terreng	Nederste terreng
Attraktivitet							
Arealbeslag							
Tilgjengelighet							
Forurensing							
Funksjon							

Tabellen over gir en oppsummering av hvordan de ulike løypealternativene påvirker friluftslivsverdiene, etter Miljødirektoratets håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941.

Reguleringen, som denne konsekvensutredningen er en del av, skal legge til rette for friluftsliv og skigåing om vinteren. Området er kartlagt som svært viktig for friluftsliv, og vinterbruk er en sentral del av dette. Området brukes både av lokale, regionale og nasjonale besøkende.

Valg av skiløype påvirker trafikkbildet og ferdselsmønsteret i dalen. En skiløype langs vegen hindrer samtidig biltrafikk, noe som reduserer støy og styrer ferdselen mot Gjevilvasshytta som naturlig turmål. En stor del av fritidsbebyggelsen får da adkomst via skiløypa. Dersom skiløypa legges utenom vegen, vil fritidsbebyggelsen fortsatt ha vinteradkomst via bilveg, noe som kan føre til økt trafikk og gjøre Gjevilvasshytta til et startpunkt for turer videre innover dalen.

Vista Analyses rapport viser at nedre vegløype har flest positive kvaliteter, tett fulgt av øvre vegløype. Kun nedre vegløype vurderes som et godt lavterskeltilbud. Et godt skiløypetilbud i Gjevilvassdalen er viktig for Oppdal som vinterdestinasjon, da langrennstilbudet ellers er begrenset sammenlignet med andre vinterdestinasjoner (Vista-Analyse, rapport 08/2024).

Dersom skiløyper opparbeides utenfor vegen med forutsetning om lite snø, kan traséene også fungere godt for turer om sommeren. Selv om dette ikke inngår i utredningen for friluftsliv, bør helårsbruk vurderes, for bedre å kunne forsvare de store terrenginngrepene som slike traséer krever. Alternativer ovenfor vegen er bedre egnet enn de nedenfor, blant annet på grunn av bedre utsikt og klimatiske forhold.

Landbruksressurser

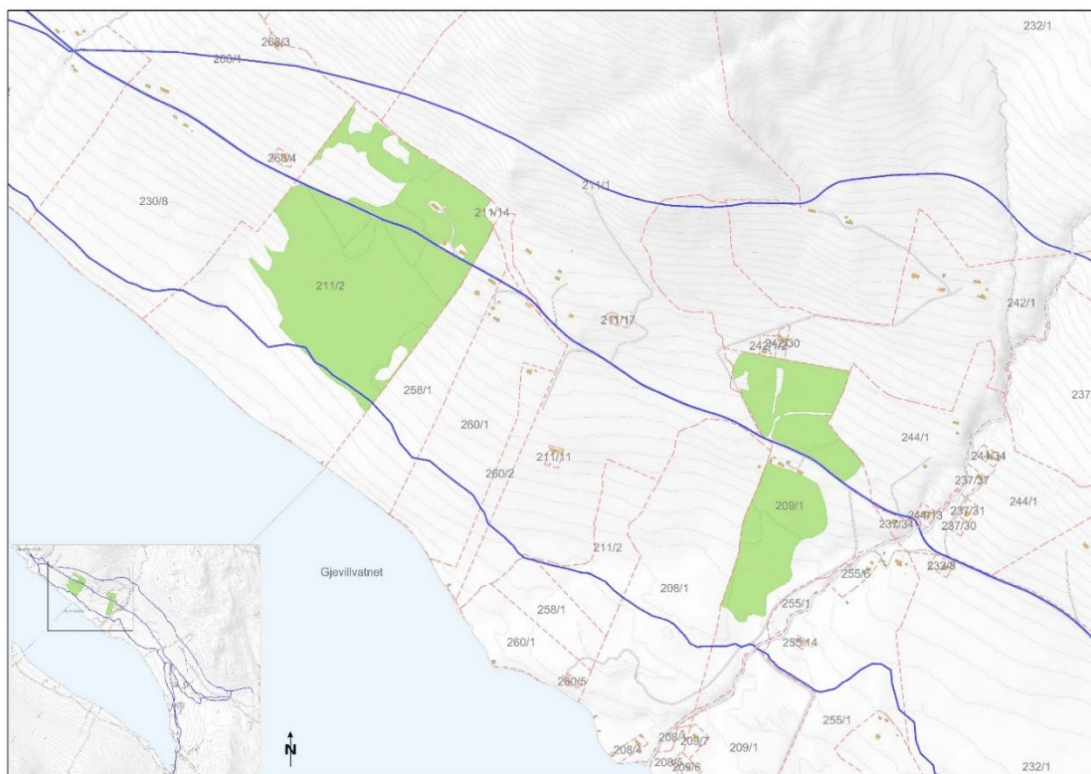
Verdi kriteri er friluft sliv	Alternativer						
	0- alt ern ativ et	1. Øvre terreng	2. Øv re ve g	3. Nest øverste terreng	4. Ne dre ve g	5. Nest nederste terreng	6. Nederste terreng
Antall gårds bruk i drift		15	-	17	-	17	17
Innm arksb eite		Deler ett beite i to	-	Deler 5 innmarksbeiter	-	Berører 4 innmarksbeiter	Berører 4 innmarksbeiter
Dyrkb ar mark		Noe verdi på dyrkb ar mark	-	Hele traséen	-	Hele traséen dyrkb ar mark av noe verdi	Hele traséen dyrkb ar mark av noe verdi
Overfl atedy rka		Deler ett område med overflatedyr ka mark i to	-	Ytterkanten av ett område	-	Berører ytterkant av ett område	Berører ytterkant av ett område
Fulldy rka jord		Deler to mindre områder med fulldyrka jord i to	-	Tre områder berøres	-	Tre områder berøres	Tre områder berøres
Utma rksbei te		Stor andel svært godt og godt beite for sau	-	Stor andel svært godt beite for sau samt noe godt beite og forsumpa areal	-	Stor andel svært godt beite for sau samt noe godt beite og forsumpa areal	Stor andel svært godt beite for sau samt noe godt beite og forsumpa areal

Tabellen over gir en oppsummering av hvordan de ulike løypealternativene påvirker landbruksverdiene, etter Statens vegvesens håndbok V712.

Nedenfor er en liste over aktive gårdbrukere som har eiendommer langs alle traséene, mens innenfor hver deltrasé er det listet opp hvilke gårdsbruk som er aktive:

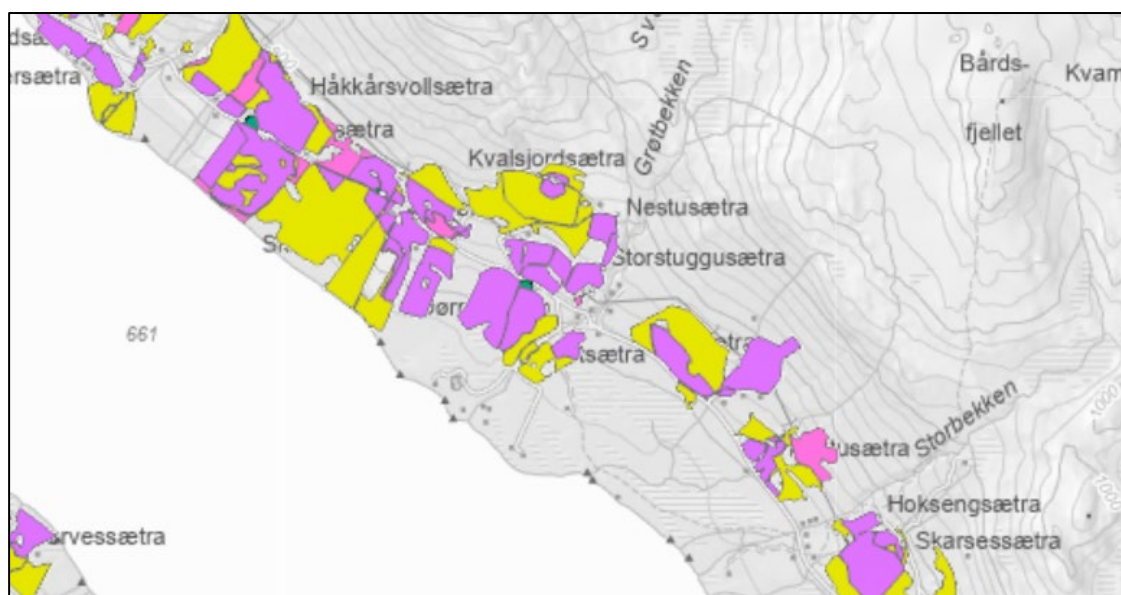
Område	Gnr/bnr.	Eier	Gardsdrift i dag
Gjevilvasshytta- Grøtbekken alle traséer			
Gælvåkersætra	263/1	Cecilie Nitter	Jord og beiter utleid
Gælvåkersætra	265/2	Gudbrand Sukke Gulaker	Fjøs og jord forpaktet bort til Arvid Håkersløkken
Rolfsjordsætra	221/1	Halvor Rolfsjord	Jord og beiter utleid
Prestsætra	187/3	Jørgen Torve	Jord og beiter utleid
Prestsætra	185/2	Arne Mjøen	Grovfor- og potetproduksjon
Håkkårsvollsætra	268/1	Ola K. Gorseth	Melkeproduksjon
Prestsætra	230/8	Hege Myran Voll	Drevet med ammeku til 2023, nå er jord og beiter utleid
Gulsengsætra	211/2	Stian Dørum	Melkeproduksjon og aktiv sætring
Oppetusætra	211/1	Arnstein Jacobsen Dørum	Jord og beiter utleid
Grøtsætra	258/1	Tor Grøtan	Jord og beiter utleid
Skarsessætra	260/1	Marte Skarsheim og Martin Vognild	Jord og beiter utleid
	260/2	Einar Kristian, Georg Arild, Grethe Birgitte - alle med etternavn Smedsaas	Fritidseiendom med skog
Utigardssætra	209/1	Rolf Morten Dørum	Melkeproduksjon og aktiv sætring
	208/1	Aron Josepf Halstad	Jord og beiter utleid
Kvalsjordsætra	232/1	Bent Inge Hoel	Ull- og saueproduksjon
Nustusætra	242/1	Elin og Vegard Hammern Vognill	Jord og beiter utleid
Storstuggusætra	244/1	Merete Vognild	Jord og beiter utleid

I Gjevilvassdalen er det tre gårdsbruk som driver aktiv setring, og flere beiter er leid ut. Beitene brukes til sau, storfe og hest. Selv om det er vanskelig å tallfeste hvor mange av gårdsbrukene som har egne dyr, er både beite- og dyrkajorda i dalen i aktiv bruk.

Kartet over viser områder med innmarksbeite, dyrkamark og overflatedyrka mark på eiendommer med aktiv setring (melkeproduksjon) langs løypealternativene (Plankontoret KO).

Ved opparbeiding av skiløype med forutsetning om mye snø, medfører anleggsbehovene liten påvirkning på dyrkamark og beite. Skiløyper utenom veg, med krav om lite snø, vil derimot ha større konsekvenser. Norplan legger til grunn at matjord skal legges tilbake, men dersom planering ødelegger veksten av beitegras og urter, kan bønder miste retten til regionalt miljøtilskudd (RMP). Kart fra Gislink viser at mange av disse tilskuddsområdene ligger der skiløypene er planlagt. Det må derfor stilles strenge krav til lagring og tilbakeføring av matjord.

Kartutsnittet over viser områder som mottar regionalt miljøtilskudd (RMP) (Gislink.no).

Skiløypene kan også påvirke vedhogst, både ved at vedskog ryddes bort og ved at det blir vanskeligere å komme til skogen vinterstid. Dette gjelder særlig hvis det legges skiløype på veg. Det er likevel mulig å hogge ved før snøen legger seg.

Samisk natur- og kulturgrunnlag

Verdikriterier reindrift	Alternativer						
	0-alternativet	Øvre terrenng	Øvre veg	Nest øverste terrenng	Nedre veg	Nest nederste terrenng	Nederste terrenng
Særverdiområder			Krysser flyttvei ved Grøtsetra	Krysser flyttvei ved Grøtsetra			
Minimumsbeiter							
Påvirkning på tilgrensende områder							

Tabellen over gir en oppsummering av hvordan de ulike løypealternativene påvirker reindriftsverdiene, etter Statens vegvesens håndbok V712.

Det er registrert feil i NIBIOs kart over vinter- og høstvinterbeite, som gjør at viktige beiteområder vises lenger unna skiløypene enn de faktisk er (jf. konsultasjonsmøte med reindriftnæringa). Disse vinterbeitene er minimumsbeiter og svært viktige for reindrifta, i likhet med kalvingsland og flyttleier.

Reindrifta blir påvirket både direkte av skiløypene og indirekte gjennom endret ferdsel i området. Det er ikke bare beitene som blir direkte berørt som påvirkes av skiløypene. De årene det er mulig flyttes reinen til Okla på vinterbeite i desember/januar. Deretter flyttes de fra Hornet til kalvingsland. Dersom flyttleia i Osen blir vanskelig å bruke, kan det få negative konsekvenser for tilgangen til disse vinterbeite- og oppsamlingsområdene.

Både Renander og Kant flytter rein mot Gravbekken før kalving, vanligvis rundt påske. Åpning av biltrafikk til Gjevilvasshytta vil gi mer ferdsel nær kalvingslandet og kan forstyrre reinen i en sårbar periode. Erfaringen med skiløype på veg var at ferdselen ble styrt langs vegen der endepunktet var Gjevilvasshytta og ikke videre innover fjellet. Det er best for reinen at ferdselen samles og ikke sprer seg videre innover fjellet.

Øvre terrengløype kommer nær vinterbeiter og øker risikoen for ferdsel utenfor løypene og inn mot disse områdene. Løypeutbygging med forutsetning om lite snø gir større terrenngrep, særlig ved kryssing av flyttleier. Totalt sett har det mindre direkte betydning for reindrifta om løypene bygges med forutsetning om mye eller lite snø, men indirekte påvirkning fra økt ferdsel kan være stor. Dette gjelder i størst grad alternativ 2, øvre terrengløype.

Fritidsinnbyggere og næringsliv

Vista-Analyse, rapport 2024/08, oppsummerer følgende konsekvenser av trasévalget for skiløypa i Gjevilvassdalen for fritidsinnbyggere og næringslivet utenom landbruk i dalen og kommunen ellers:

«Resultatene viser at den tidligere veiløypa er best egnet som skiløype av traséene i Oppdal kommunes planprogram, blant annet fordi den er velegnet som tidligskiløype og lavterskeltilbud med flotte landskapsopplevelser. Samtidig vil flere av de foreslåtte løypene innebære en viss forbedring i turmulighetene på ski, sammenliknet med nullalternativet. Mens skigåere med utgangspunkt fra Grøtsetra allerede har et velutbygd løypenett lokalt, har skigåere med utgangspunkt fra Osen og innover i Gjevillvassdalen få lokale alternativer i dagens situasjon. Dermed vil også turgåere på ski med utgangspunkt i Osen og innover Gjevillvassdalen utgjøre brukergruppene med størst nyttegevinst av en ny preparert skiløype i dalen. Dette taler for å velge en av de nedre traséene i dalen fremfor en av de øvre traséene. Samtidig dokumenterer utredningen flere utfordringer ved de nedre terrengløypene i planprogrammet. Det handler om behov for gange på bena langs veien, kryssing av vei på ski, usikker is, utsetting for vind og forringet landskapsopplevelse på grunn av trafikk på veien. I det store og det hele har det vist seg utfordrende å finne fullgode alternativer til løypa som tidligere ble preparert på veien i kommunal regi.

Med unntak av foretakene knyttet til utbyggingsprosjektet på Solgrenda har de største virksomhetene med tilknytning til Gjevillvassdalen hatt et omsetningsfall etter at skiløypa gjennom dalen ble borte. Gjevillvasshytta vil utgjøre et viktig turmål uansett turutgangspunktet, men tilbudet ved hytta avhenger av løypenettets egnethet. Dagens økonomiske aktivitet tilknyttet dalen er beskjeden, og potensialet for videre utvikling begrenses av kommuneplanens arealdel og landskapsvern. Negative impulser på antall gjestedøgn og reiselivsrelatert forbruk rammer også til en viss grad næringslivet i Oppdal ellers, uten at utslagene i den økonomiske statistikken fremstår som dramatiske.»

	Gjevillvassdalen og omegn	Oppdal ellers
Fritidsinnbyggere	- Fritidsinnbyggere i Gjevillvassdalen og i dalens randsone ut mot Riksvei 70 har mistet sin primære skiløype. - Flere lokale hytteforeninger ønsker nedre veiløype, mens Solgrenda Hytteforening er mot øvre veiløype. - Våre informanter oppgir store reduksjoner i antall gjestedøgn etter bortfall av veiløypa, i tråd med en hytteundersøkelse som viser at vel 70 prosent har redusert bruk.	- Oppdal Hytteforening jobber aktivt for nedre veiløype. - Årsforbruket per fritidsbolig i Oppdal falt med 3,5 prosent i året mellom 2015 og 2023, ifølge tall fra de lokale forbruksundersøkelsene. - På grunn av bortfallet av skiløypa har 42 og 22 prosent redusert antall gjestedøgn med henholdsvis minst ett og minst elleve døgn, ifølge den lokale hytteundersøkelsen.
Overnattingsbransjen	- De fire store overnattingsvirksomhetene med tilknytning til dalen rapporterer om omsetningsnedgang på opptil 30 prosent etter at skiløypa på veien forsvant. - Overnattingsbransjen med tilknytning til dalen ønsker skiløypa tilbake på veien, men de i utkanten av dalen er særlig opptatt av at man får en skiløype på plass.	- Oppdal har hatt relativ svak utvikling i kommersielle gjestedøgn vinterstid etter at bortfallet av skiløypa på Gjevillvassvegen, skjønt det kan skyldes flere forhold. - For å tiltrekke turister anser informantene fra overnattingsbransjen det som viktig med en attraktiv tidlig

	Våre informanter gir motstridende vurderinger av virkningen på utleieprisene på hyttene.	familieskiløype med turmål og lavt konfliktnivå Trolig drar noen overnattingsgjestene som tidligere gikk til Gjevillvassdalen til alternative turmål i kommunen.
Servering	- Etter at nedre veiløype bortfalt, har Gjevillvasshytta fått om lag halvert serveringsomsetningen i påsken og vinterferien og holder ikke lenger helgeåpent. - Trollheimsporten Kro og Camping har hatt en omsetningsnedgang knyttet til servering på over 30 prosent og vesentlig mindre gjennomfart.	- Serveringsbransjen i Oppdal har hatt en relativt svak utvikling, uten å utmerke seg spesielt. Lavere turistforbruk tilsier en negativ effekt av at skiløypa forsvant. - Det er tegn til en viss forflytting av trafikk mot andre turområder som Skaret og Storlidalen. Det kan ha gitt økt serveringsomsetning i disse områdene.
Handelsnæringen	- Da skiløypa på Gjevillvassvegen forsvant, hadde nærbutikken Joker Festa en omsetningsnedgang på rundt 22 prosent, tilsvarende en halv til én stilling. - Joker Festa har mistet mange dagsturister, men får noe sympatihandel i nabolaget.	- Effekter på handelsnæringen er ikke klart synlig i statistikken, skjønt lavere turistforbruk innebærer en viss nedgang. - Våre informanter opplyser om tilfeller der fritidsinnbyggere unngår å handle i Oppdal sentrum.
Eiendomstjenester, bygg og anlegg	- Foretakene knyttet til Solgrenda utmerker seg med positiv økonomisk utvikling etter at skiløypa på vei forsvant. - Eiendomsmeglere anslår at tilgang til skiløype øker verdien av fritidsboliger med 5 til 10 prosent. Generelt har veitilgang også en positiv verdieffekt, men bildet er litt mer uklart for de tradisjonelle hyttene innover i dalen. - Ytterst og i randsonen av dalen befinner det seg enkelte regulerte hyttetomter.	- Prisutvikling på fritidsboliger i Oppdal har vært svakere enn flere sammenliknbare destinasjoner, men ikke oppsiktsvekkende svak. - Vi finner ikke tegn til at bortfallet av skiløypa på Gjevillvassvegen har virket inn på antall fritidsboliger i Oppdal. - Det er ingen klar og synlig påvirkning på eiendomstjenester, bygg og anlegg i statistikken, skjønt etterspørsel fra dalen vil ha en viss innvirkning.
Andre næringer	Våre informanter forteller om en halvering av antall leiekjørere og opp til	Effekter på øvrig reiselivsekspontert næringsliv er ikke klart synlig i

	en halvering av oppdragsmassen, dog med enkelte motstridende vurderinger. • Bakksætra leier ut tradisjonsrike selskapslokaler og har blitt negativ påvirket av at skiløype forsvant gjennom at forutsetningene for å leie ut hytter har svekket seg. • Det eksisterer planer i tidlig fase om en etablering av et småskalakraftproduksjonsanlegg ved Gravbekken, som befinner seg et godt stykke inne i dalen.	statistikken, skjønt lavere turistforbruk innebærer en viss nedgang. • Bortfallet av skiløypa påvirker fritidsinnbyggernes kostnader knyttet til elektrisitet og forsikring, men dette har begrenset betydning for næringslivet i Oppdal. • Mindre bruk av fritidsboliger innebærer redusert belastning på offentlige infrastruktur og tjenestetilbud, men også lavere skatteinntekter.
--	--	---

Tabellen oppsummerer hvordan bortfallet av skiløypa i Gjevillvassvegen har påvirket næringslivet og fritidsinnbyggere tilknyttet i Gjevillvassdalen og Oppdal ellers (Vista-Analyse, rapport 2024/08).